

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

AZ UR JÉZUS KRISZTUS
... TISZTELETÉRE ...

OSZK

OLVASOM A SZENTIRÁST

IRTA :

KÁROLYI GYULA

ÁRA 5 KORONA

BUDAPEST, 1904.

NYOMATOTT A PÁZMÁNEUM NYOMDA ÉS IRODALMI VÁLLALATNÁL

VIII., MÁRIA-UTCA 11. SZ.

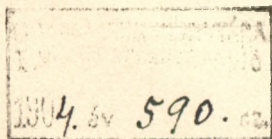
P.O. hung
910 84/2

Országos Széchényi Könyvtár

188651

TARTALOM.

	OLDAL
OLVASOM A SZENTIRÁST	1
LEGENDÁK NYELVÉN	7
A JÓ PÁSZTOROK	13
MÁRIA ÉS ERZSÉBET	18
AZ IGAZSÁGRÓL	24
SZODOMA PUSZTULÁSA	28
AZ Ő KÜLDETÉSÜK	34
JEFTE LEÁNYA	40
KÉTSZER KÉTEZER ÉVEK	46
JERO-BAAL	51
AZ EMBEREK	59
ÉN URAM ÉS ÉN ISTENEM	62
JÉZUS ÉS A SÁTÁN	65
IDEGEN ISTENEID	71
A KIRÁLY	73
A MANNA	75
PARABOLÁK	78
LÁZADÓ NÉP	83
GONDOLATOK	89
TE VAGY	94
AZ ITÉLET	98
DÁNIEL ÁLMA	102

A HONFI JÉZUS	107
AZ APOSTOL	111
KARÁCSONY	118
MOZAIK	123
A BOLDOGSÁG VÁROSA	134
JUDIT	138
JÉZUS ÉS NIKODÉMUS	144
MESE A NAPKELETI BÖLCSEKRŐL	148
ABIMÉLEK	153
A KAKASSZÓ	157
JEREMIÁS SIRALMAI	161

OLVASOM A SZENTIRÁST

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OLVASOM A SZENTIRÁST . . .

APOZGATOM a szent könyvet . . . Esténkint, mikor már elpihent a zajos világ, elhallgatott a lárma, én is megnyugszom. Elpihen a lelkem, — de nem az álom kétes világában . . . nem!

Más szebb, de valóságosabb; csodásabb, de igazabb; mérhetetlenebb, de tisztább világ tárul lelkem szemei elé s varázslatos erővel vonz, vissz magával . . . utközben egy pillantást engedve az örökkévalóság kapuja felé.

Olvasom a szentirást, ez az én igazi világom. Ennek utjait járom . . . Fölfelé vezetnek azok az utak, oly magasra, hogy erőtlen lábaim már nem tudják többé menetüket követni. Oly magasra, a hová már képzeletem sem hat el . . . sebj! Csak addig haladok, a meddig gyarló erőm enged.

A kik ismernek, talán el sem hiszik, hogy komoly gondolatokkal is szoktam foglalkozni. Azt gondolják, hogy megbüvölt az ál-valóság, a szinpadi világ, az üres frázisok eszmeköre, a gyáva megalkuvás kora, a bűn csábja, a szépre festett pizok. Azt gondolják, hogy ki téptem szivemből minden ideálist, minden jót és igazat . . . Vagy talán igazán, végleg megejtett a nagyvilági hiuság? . .

Nem! Magamhoz térek. Imára nyilik ajkam s föl-emelkedem a magasba az áhitat szárnyain, nem törődve

az alattam levő galád tömeg kaczájával, ellenségeim irigységével, barátaim gunyjával . . .

Olvasom a szentírást, mert azt nem a szofizmus, hanem maga az Istenség alkotta. Mert abban eszméket, utat és igazságot találok, a melyeknek révén enyém leend egykor az élet és én az életé. Olvasom a szentírást, mert ott találom a kérgeskezű földmivelők és a koronás királyok asztalán. Olvasom, mert valami engem is ösztönöz, hogy olvassam.

És úgy találom, hogy építhetnek az emberek bármily hatalmas épületeket, alapíthatnak bármily hatalmas városokat, a legszilárdabb épület, az igazság országának alapköve mégis csak a szentírás marad.

Hódíthatnak a naturalista írók maguknak megszámlálhatatlan hívősereget, a legszebb irodalmi mű mégis a szentírás marad örök időkön át.

Fölállíthatnak és megdönthetnek a tudósok hajmeresztő filozófiai tételeket, a legszebb tant, az igaz hit és meggyőződés tanát egyedül a szentírás foglalja magában s azt meg nem döntheti senki, semmi . . .

Igazán csodálatos, mily egyöntetűleg, mily összehangzatosan adják elő az evangélisták a szent történetet. Mily megegyezők azok az eszmék, a melyeket külön-külön elmondanak. Hogy lehet ez? Hisz két embert sem találunk, a kik — ha egy czélért küzdenek is — valamelyes ellentmondásba ne keverednének. S ez a könyv, a melyet annyi kéz irt, egy egyöntetű, tökéletes remekmű?! Oh igen, mert csak a kezek voltak különbözők, a melyek irták . . . de az agy, a melyben a fontos eszmék szülemlettek, a melyben a való tények hű emlékezetben maradtak, az az agy maga Isten volt.

Isten . . . Ki az? . . .

A kit az emberek egy része nem akar ismerni, de a kit egykor siránkozva fognak megismerni. Mert „édes az embernek a hazudság kenyere, de azután betelik szája kövecscsel“ (Péld. 20, 17.). Ma még gunyolják Istent, a benne való hitet és azokat, a kik szolgálatában állnak; gunyolják fennhéjázó mosolylyal, vagy támadják komoly tudákossággal, — de mit fognak cselekedni azon az utolsó napon?

Ők nem vallják és nem ismerik el a mi igéinket, „mert a gonoszt akaró lélekbe a bölcsesség nem megyen be, és nem lakik a bűnök alá vetett testben“ (Bölcs. 1, 4.).

Nekik volt Kantjuk, Zolájuk, Voltairejük, Robespierrejük s lesz még táborukban ezer föltűnő megletűnő, vadul sziporkázó üstökös . . . nekünk van egy fénylő napunk, a mely sohasem fog elhomályosulni, a melyet sohasem fognak megczáfolni, sohasem fognak elfeledni — és ez a szentírás . . .

*

Forró nyári éjszakákon nézem a tündöklő égboltot, a csillagokat.

Látom, a mint lefut az égről egy-egy fényes meteor s sziporkázva, ragyogva tűnik el a mindenségben . . . egyszer csak semmivé lesz . . . a földi ember ámulva tekint utána.

Hideg téli estéken nem szemlélhetem az ür végtelen pompás panorámáját.

Hideg téli estéken visszavonulok szobámba és — olvasom a szentírást.

És úgy találom, hogy a természet, a világ egy élő szentírás. — A szentírás pedig egy megtisztított természet, egy élő világ.

*

Akár a természetet vizsgálom, akár a szentírást olvasom, csak egy meggyőződésre jutok. Arra, hogy a büszke, uralkodó ember csak egy tehetetlen porszeme a világnak; hogy a világ csak egy porszeme a mindenségnek; hogy a mindenség csak egy gyarló, silány atomja alkotójának . . . mily fönséges, mily hatalmas lehet ennek a fönséges, hatalmas műnek az alkotója!

Látjuk és féljük, de fölfogni nem tudjuk.

Ti is látjátok . . .

„Halljátok a hangot az ő szavának rettentésével, és az ő szájából származó szózatot. Minden ég alatt ellát ő, és világossága túlhat a föld határain. Utána zeng a dörgés, az ő nagyvoltának szavával dörög; és nem lehet megfejtteni, ámbár hallatszik szózata“ (Jób 37, 2, 3, 4.).

De fájdalom, sokkal többen vannak a földön azok, a kik még sem hallják meg azt a dörögő szózatot, a kik nem látják az ő fényének világosságát.

A kiket az ördög tart hálójában, bedugván füleiket és elföldvén szemeiket. A kik akaratlanul tévedtek az eltévelyedettek útjára . . .

Ezeket is siessetek megmenteni! Adjátok kezükbe az igazság, a mindenség óriási birodalmát, a szentírást! Adjátok kezükbe, olvassátok el nekik és magyarázzátok meg azokat a tiszta igéket, a melyekben a teremő reánk lehelte az ő szent lelkét.

Bárha minden ember megértené a szentírást, mint hiteles bizonyosságát annak, hogy van egy Isten és hogy csak egy út van, a mely hozzá vezet s azt az igaz utat ő jelölte meg, a mint ő is örködik, hogy vajjon azon haladunk-e.

Ha ezt mindenki megértené, ha ezt mindenki ki-

érezné az evangélisták, a zsoltárok, a bölcsesség, az apostolok nyelvéből, akkor nem volnának a világon atheisták, materialisták, nem volnának konzervatív hitűek, sem eretnekek, hanem csak az egy igaz hitet vallók.

Akkor egyenlők volnának a palotákban lakók a pusztákon, rengetegeekben kóborlókkal.

Akkor nem a hamisság, a hatalom és a gazdagság építene és rontana le szilárd kővárakat, hanem a szeretet kormányozná az ég földi birodalmát s az emberek mind, mind egyenlők lennének a szeretetben.

Akkor nem volna király és koldus, nem volna görnyedő és henye, erős és béna, mert a karok együtt munkálkodnának; együtt működnének a szellemek is és senki sem törődne a másik tetteivel, csak a magáéval, de bő jutalmát megosztaná azzal, a ki különben talán szükölködnék.

Azonban nem így történik.

Az emberek dolgoznak, de egymás megrontására, legyűrésére. — Az erőtlent eltiporják könyörtelenségből, — az erőt irigységből; — a szegénytől elfordulnak, a gazdagot megrabolják; a hatalmasnak térdet hajtanak — s a leghatalmasabbat kigunyolják. — A hamisságnak, a szinpadnak tömjéneznak, az igazat nem akarják meghallani . . .

Nem akarnak hinni abban, a miben egyedül kellene hinniök s aztán azzal mentegetőznek, hogy nem látnak tényeket, bizonyítékokat . . . természetes, hisz készakarva hunyják be szemeiket! . . .

De saját kárukra . . .

Én nem tartok velük . . .

Visszavonulok . . . Néha úgy látszik, mintha erőt venne rajtam a kísértés . . . Néha elkísérem őket tévutjokon . . . De csakhamar visszafordulok. Őket is hívom. Nagy ritkán akad olyan is, a ki visszafordul, de a legtöbbje csak halad . . . S én visszatérek. Elzárkózom a külső világ elől és olvasom a szentírást . . . Olvasom az ígét arról a lapról, a melyet csak úgy találomra ütöttem fel: „Az Istent féljed és tartsd meg az ő parancsait; — mert ez az egész ember; és mindazt, mi történik, akár jó legyen, akár gonosz, minden tévedésért eléhozza Isten az ítéletre“ (Préd. 12, 13, 14.).

LEGENDÁK NYELVÉN.

Jézus bölcs mondásai
Máté szent evangéliuma
szerint.

I.

IMÉNE egy reggelen bizonyos szőlősgazda a sokadalomba és az ott lézengő munkásokat hívja vala, hogy mivelnék az ő szőlejét és egy tizes napi bért igére nékik, kik annakokáért készséggel elmenének.

Dél idején pedig, a mint ismét a piacon haladna át, találta ott még több dologtalan munkást, kiknek szintén ezt mondja vala:

— Menjetek ki szőlőmbe és dolgozzatok ottan estélig a többiekkel.

Vala pedig, hogy délután megint találkoza művekkel és küldé azokat is szőlejébe, hogy ott estig dolgoznának néki.

És lőn, hogy mikoron este kifizetné bérüket, ada egy-egy tizest valamennyijöknek, azoknak is, a kik reggel óta dolgoznak, és azoknak is, a kik késő délutánon jöttek vala.

Mit látván amazok, irigykedének és kezdének hangosan zugolódni, mondván:

— Kellett volna-é nekünk reggeltől fogva fáradoznunk a nap hevében, ha minket is annyira mél-

tatsz, mint azokat, és nékik is egy tizezt adsz, holott csak délután fogadtad vala őket.

De a gazda megfeddé az elégedetleneket és ilyen választ ada szavokra:

— Nemde egy tizes napi bérben állapotánk meg és azt ime ki is adám néktek. Azért menjetek haza csendesen és ne törődjete avval, a mit cselekszem, mert bizonyára ugy cselekszem, a hogyan akarok. Ők későbben jövének ugyan, de szorgosabban dolgoztak vala mint ti . . .

És bizony mondom, így lesznek az utolsók elsőkké és az elsők utolsókká az emberek közül is. Mert nem a külső dolgok visznek előre, hanem a sziv jósága.

II.

Az időben Szalome, ki Zebedeus felesége vala, járula Jézushoz és leborulván előtte és kezeit összekulcsolva szólott véle.

— Hallám, ugymond, Mester, hogy uj országot alapitandasz. Melyben azt kérem tőled, rendeld ugy, hogy az én két fiam közül egyik jobbod, másik pedig bal kezed felől ülne és vennének részt amaz országod kormányzásában.

A két fiu pedig Jakab és János tanítványok valának.

Meghallgatá Jézus a kérelmet, de furcsának találá azt, mert legott elmosolyodék és a két tanítvány felé fordulván, így szólott vala nékik:

— Vajjon, mit gondoltok, megihatjátok-é azt a poharat, a melyet én fogok inni?

A két tanítvány pedig azt gondolá, hogy ha nemmel felelnének, Jézus is nemet mond vala az ő anyjok szavára. Azért azt mondták, hogy:

— Megihatjuk.

— Valóban, felelé a Megváltó, ti inni fogjátok az én poharamat, mert így rendeltetett vala néktek. Annak-okaért jobb és bal kezem felől sem ti ülendetek, hanem azok, a kiknek így rendeltetett vala.

III.

Jerusalem mellett átkozá el a Messiás a fügefát, mondván:

— Száradj el fügefa, hogy soha rajtad gyümölcs ne teremjen.

És a fügefa legottan elszárada.

Az emberek pedig ezen csodálkozásának módfelett.

És mondá nékik Jézus:

— Mit csodálkoztok e fölött, holott ha a hegynek azt mondom: indulj meg és merülj a tenger fenekére!

— szentül úgy leszen.

Rátámadának ezért a farizeusok a templomban:

— Micsoda hatalommal teheted te ezt és ki adta volna néked a hatalmat erre?

Mire Jézus felelvén, mondá:

— Megfelelek néktek, ha ti is megfelelnétek nékem arra, hogy vajjon a menyekből vala-é János keresztsége, vagy pedig az emberektől?

Mire a farizeusok így okoskodának magokban: ha azt feleljük néki, hogy a menyekből, akkor azt viszonozza, hogy akkor hát miért nem hívénk néki. Ha pedig azt mondjuk, hogy az emberektől, akkor ellenünk forduland a nép, mert mindenki tudja, miszerint János próféta vala.

Annakokáért rövid gondolkozás után így válaszolának:

— Nem tudjuk.

— Akkor hát azt sem szükséges tudnotok, hogy micsoda hatalomnál fogva cselekszem ezeket, felelé nekik szavokra az Idvezítő.

IV.

Kérdezé akkora Jézus a farizeus írástudókat:

— Kikre vagyon bizva a nép művelése?

— Mi reánk, válaszolának büszkén azok.

— Halljatok tehát egy példát a ti füleitekkel. Valamely gazdaember messzi földre költöztén, bérbeadá szőlőjét a miveseknek. Mikora pedig eljövendett volna az érés ideje, elkülde az ő szolgálai közül hozzájuk, hogy fizetnék meg a használat bérét. Mit a mivesek nem akarván megcselekedni, megverték vala és elkergették a szolgákat, sőt sokakat közülök megkövezének. A gazda ekkor küldé hozzájuk más szolgákat, de azokkal is úgy bánnak vala el. Mikora pedig fiát küldé el a bérért, a mivesek agyonverik vala, hogy ne legyen örökös és akkor a szőlő majdan az övék lehessen. — Mit gondoltok, mit cselekvék ezek után a gazda?

És meghallgatván őt csendben a farizeusok, ezt felelék a Megváltónak:

— Ama szőlősgazda bizonyára elkergeté a miveseket és méltóbbaknak adá bérbe az ő szőlőföldjét.

— Valóban így tett vala, mondá erre Jézus. És bizony mondom, hasonlóképen elvételék tőletek is a világ művelése, a kik agyonütitek az igazságot és méltóbbak kezeibe adatik.

V.

Más alkalommal szólának a farizeusok Jézushoz, mondván:

— Tudjuk, Mester, hogy te mindenkoron igazat mondasz és a multkor mondád nekünk, hogy senki másnak, csak az Istennek vagyunk alárendelve. Ezek szerint jogos lehetne-é, hogy a császár adót követel tőlünk? Mert ha csak Isten parancsol vélünk, mi okból fogadnánk szót a császárnak?

Azt gondolák a farizeusok, hogy ha igennel felel vala, ellenkezésbe jut önmagával, ha pedig nemmel felel vala, akkor a császár, mint lázitót, halálra ítélendi...

De Jézus tudván szándékukat, felele nekik és mondá:

— Melyik pénzzel szoktatok fizetni?

Mire a farizeusok megmutaták neki pénzüket. A Megváltó pedig kérdezé:

— Kié lenne eme pénz és eme fölírás pénzeteken?

— A császáré, felelének azok.

— Akkor hát adjátok meg a császárnak, a mi a császáré és Istennek, a mi Istené.

Mit hallván a farizeusok, nagy szégyenkezések között eltávoznak.

VI.

A szadduczeusok pedig azt hirdeték, hogy nincsen feltámadás...

Egy alkalomkor lőn, hogy az ő írástudóik is szavánál akarták vala fogni az Idvezitőt és mondák neki annakokáért ezeket:

— Mester! Esmérvén a régi írásokat, tudjuk belőlök, hogy rendelteték, miszerint ha valaki Izraelben

fiutód nélkül találna elhalálozni, özvegyét egyik atyafia vegye el, hogy fiutód támasztassék a családban... Vala pedig nálunk hét testvér. Kiknek elseje magzat nélkül hala el, feleségét pediglen törvény szerint atyafia vevé el. De az is meghalt vala hasonlóképen és meghala az asszony mellől valamennyi és fiutód még sem támadt vala, mig végezetül az asszony is meghala. Ha tehát volna föltámadás, mondd meg, mert az nem találtaték az írásban, hogy melyik lészen az atyafiak közül a menyekben az asszony igazi férje?

— Ti, felelé mosolyogva Jézus, a legkevésbé sem tudjátok az írást, sem Isten erejét, mert a feltámadásban az ember sem nem házasodik, sem férjhez nem megyen, hanem leszen, mint Isten angyalai a menyekben.

VII.

Az időben összehíván Jézus az írástudókat, azt kérdezé tőlök:

— Mit tartanátok Krisztus felől?

— Hogy Dávid fia, válaszolának azok.

— És egyebet semmit? kérdé tovább a Megváltó. Mire felelék néki a nép vénei:

— Te mondád.

Annakokáért folytatá Jézus:

— Tehát hogyan hivhatná őt Dávid urának? Ha pedig urának hívja, nem többnek tartja-é, mint fiát? Erre feleljetek meg, ha valóban írástudók vagytok.

Mire a farizeusok egy szót sem felelhetének és annakokáért annyira szégyenkezének, hogy ama naptól fogva nem merik vala keresztkérdésekkel kísértetni a Megváltó embert.

A JÓ PÁSZTOROK.

I.

És mondá az Úr Kain-
nak : Hol van öcséd, Ábel?
(Genesis 4, 9.)

MÉRHETETLEN pusztaságokon, rengeteg erdőkön
át, a vadállatoktól és az átok fekete kísérteté-
től űzve-hajtvva, vérző lábbal, megtépdesett
hajjal, iszonyuan eltorzult arczczal fut, bujdosik
egy elvadult férfi.

Még emberlakta vidék nincs a földön . . . a vad-
állatok ellen bizonyosan megvédi hatalmas ereje s az
a sulyos dorong, a melyet izmos kezeiben szorongat . . .
s ime, az a férfi mindezek ellenére fél, retteg. Fél,
hogy az életére törnek . . . retteg, mert üldözik . . . pe-
dig *azóta* . . . igen, *azóta* még nem váltott szót senki-
vel. Gyötrő sejtelmek mardossák bensejét . . . emésztő
tűz égeti keblét és belül a fejét . . . a lelkiismeret gyil-
kos vésője furdalja lelkét . . . iszonyu annak a bűnnek
tudatát a maga teljességében érezni.

Szomjazik — és ha forráshoz ér, nem mer inni
belőle; éhes — és nem meri kinyújtani kezét, hogy
letépje a fák dus gyümölcsét. A datolya és narancsfák
mámorító illatot terjesztenek, az érett édes fügék csábos

mosolylyal integetnek, — ő undorodik *most* tőlük. Egy gyönyörű, frissenhullt kókuszdió kerül utjába . . . épen elég volna, hogy éhségét csillapítsa . . . de félve, ijedten kerüli ki azt is . . .

Igy bujdosik az első gyilkos, — Kain.

Égbekiáltó az ő bűne. Kétszeresen . . . nem! százszorosan égbekiáltó, mert ez az ember, a ki gonoszabb a vadállatnál, édes testvérét, Ábelt gyilkolta meg.

Mérföldekre távozott már arról a helyről, a hol az angyallelkű öcscs véres teste fekszik a puha pázsiton; a gyors futás ellankasztotta minden tagját, verjéteket sajtolt ki szenvedő arczából és neki mégis futnia kell tovább . . . tovább . . . gyorsan . . . gyorsan!

De ni! egyszer csak összerázkódik s az ijedtségtől összezsugorodik az az erős, nagy test, hogy megdermedjen . . . Megáll . . . Hangokat vél hallani, csak azt nem tudja, vajjon alulról vagy felülről jönnek-e azok . . . és az üldözött arczczal a földre borul, mig ajkáról egy állati ordítás röppen el a rémes csöndbe.

Valóban hangokat hallott. Tulvilági szózat volt az, a melyből jóságos fájdalom és hatalmas szigor, szeretet és fönséges zordság rezdült ki; a szigor és a zordság Kainnak szólt.

— Kain, Kain, mit tettél? Hol van Ábel, a te vérbeli öcséd, az én jó pásztorom?

— Semmit se tettem . . . nem láttam Ábelt, hörögte magánkívül a testvérgyilkos.

— Ne tagadd el, válaszolá az Úr, ne tagadd el, mert öcsédnek vére boszuért kiált föl hozzám . . .

Kain fölugrott és örjöngve rohant neki a rengeteg vadonnak . . . el akart rejtőzni az elől, a kinek szemei

mindenfelé ellátnak, pillantásai mindenüvé behatolnak...

A jó pásztor, Ábel pedig ott feküdt ártatlan, mosolygó arczczal, holtan, a gyepes hant ölében. Kedves báránykái, a melyeket azelőtt reggeltől-estig hő szeretettel becézgetett, most körülvették, bánatos, rezgő hangon bégettek és nyaldosták kezét, arczát, keblét.

Jó pásztoruk — nincs többé.

Nincs többé az a kedves pásztor, a ki mig nyáját legeltette, dicshymnuszt zengett eme szép világ Teremtőjének, az a jó pásztor, a ki reggel fölkelvén és este lefekvén, imával dicsőítette Urát és Istenét.

Nincs többé az a jó pásztor, a ki tiszta szízzel áldozott.

S hogy áldozata méltó legyen a Mindenség hatalmas királyához, juhainak legszebbjeit, legkövérebbjeit és legértékesebbjeit rakta az oltár tűzére, a szent máglyára.

És a jó pásztor hódolata kedves volt az Úrnak... a máglyatűz füstje nyilegyenesen rőppent az ég felé.

Szegény jó pásztor! Most lesujtva fekszel szűzi ravatalodon, a szabad természet templomában.

Lesujtott az a vad, kegyetlen testvér, a ki termésnek legsilányabbját, ugyszólván csak a szalmáját gyujtotta meg s azért áldozata visszautasították.

Lesujtott... meggyilkolt, mert hiu, irigy, fősvény, kevély, hitetlen és gonosz érzésű volt...

És a jó pásztor áldozat lőn azért, mert ő benne ezek a rossz tulajdonságok nem voltak fölfedezhetők, mert ő a bünt nem ismerte és mert szelid, jószívű, istenfélő volt.

II.

Én vagyok a jó pásztor, és ismerem enyéimet, és ismernek engem enyéim; a mint engem az Atya ismer, és én ismerem az Atyát; és életemet adom az én juhaimért. (János 10, 14—15.)

...S ama rémes éjszakán, mikor a jó pásztor a keresztfán kiszenvedett, rettegének a kegyetlen gyilkosok, mikoron megszólalt fejük fölött az Úr.

— Izrael pogány népe, gonosz sőpredék, mit tetetek? Hol van Jézus, szeretett fiam, kiben nekem nagy kedvem telt? Hol van az én jó pásztorom?

— Semmit se cselekedtünk... semmi közünk sem volt ahhoz, a kit te fiadnak nevezel...

— Ne tagadjátok el, válaszolt vala nekik az Isten, ne tagadjátok el, mert Megváltótok vére boszuért kiált föl hozzám...

De a zsidók még Kainnál is gyalázatosabbak voltak, mert ők nem bujdostak el, hanem szemtelenül megmaradtak tovább az emberek között és arczuk nem pirult el a szégyentől.

Megölték a jó pásztort, az Istenembert, a ki egy akolba akarta terelni Atyjának szétszéledt juhait.

A legnagyobb bűnök indították ily vérlázító gonosztettre a zsidókat s azoknak mocskától sohasem fogják magukat tisztára moshatni...

Első eme bűnök között az Istentagadás, mert megtagadták az ember fiát.

A második a hitetlenség, mert nem hittek az ő kinyilatkoztatásaiban.

A hiu kevélység, mert elbizakodottan azt vélték, hogy ők mindeneknél többet tudnak.

Az irigység, mert azt gondolták, hogy ez az ember uralkodni akar fölöttük.

A csalárd ravaszság, mert sohasem beszéltek vele nyíltan és egyenesen.

A gyávaság, mert féltek tőle s azért gyilkolták meg...

Nem folytatom tovább ezt a lánczot, a mely végtelen hosszú s a melynek mindegyik szeme egy-egy iszonyú, rémes bűn...

*

A jó pásztorok voltak pedig: az ó-szövetségben Ábel és az uj-szövetségben Jézus.

Szüztiszta volt mindkettőnek a lelke, a melyet még a rossznak gondolata sem érintett. Ártatlanok, tiszták, istenesek voltak testben és lélekben. Jóságukért kedvesek voltak Istennek mind a ketten.

Pásztorok voltak, a minők rajtuk kívül nem éltek a földön; az egyik juhokat őrzött s Istennek áldozta azokat, a másik juhokat őrzött, gyűjtött s aztán feláldozta magát Istennek juhaiért.

És áldozatukat egyaránt elfogadta az Úr. És az erőszakos, durva lelkek azért haragudtak rájuk. Mind a kettő jóságáért és tiszta lelkéért szenvedett és isteni félelméért halt meg...

*

Az Úr pedig jelet tőn Kainra és a zsidókra egyképen...

MÁRIA ÉS ERZSÉBET.

SZENTJÁNOS-HEGY lábánál Judeában áll Zakariás és Erzsébet háza. Falait dús zöld szőlőindák futják be. A ház környékét virágzó rózsafák, datolyapálmák és hegyi cserjék díszítik. Nem messze a kis háztól kristályszerű üdítő-vízű patak rohan le a kövek között lágy, dallamos csobogással. Ez a hely két órányira fekszik Hebron városától, a honnan köves ut vezet Zakariás házához. Egy nő közeledik azon az uton a házhoz. Lassan lép, meglátszik rajta, hogy a hosszú ut kimerítette és nagyon elfáradt. Öltözete egyszerű . . . Közel érvén a házhoz, szétnéz a gyönyörű tájon s míg láthatólag jóleső érzéssel merül el a környék szemléletében, a házban örömkialtás hangzik föl és csakhamar megjelenik az ajtóban egy élteesebb nő, Erzsébet, az öreg Zakariás főpap felesége.

ERZSÉBET:

Ki jön vendég gyanánt szerény lakunkba?! . . .

Valóság vagy csak álom volna ez ?

Kit angyalok lágyan zengő danája

Anyának és szelid szűznek nevez . . .

MÁRIA:

Ki jönne más hozzád? Légy üdvözölve
Kedves rokon, áldott Erzsébetem . . .
Hozzád jövék, hogy a csodát tudassam,
Mely fölzavarta csendes életem.

ERZSÉBET:

Nagy, nagy csodák történtek Izraelben,
Minőt csak egyszer ér meg a világ
S örökké fog ragyogni fénykorongja
A napnak, mely Sion hegyére hág.
Négy ezredéve nem látott ilyent még
Ember s nem lát négy ezred mulva sem,
Lelkem repes . . . s az ajkam szólni sem mer . . .
De lépj beljebb házunkba, édesem!

(Mária a házba lép.)

Légy üdvöz Isten szent fiának anyja,
Az asszonyok legáldottabbja, te —
S áldott legyen méhednek szent gyümölcse:
A megigért s megtestesült Ige!

MÁRIA:

Hogyan . . . Lehetséges, hogy ilyen hamar
Terjedt a hír, hogy már te is tudod?

ERZSÉBET:

Hogyan lehetne hely s hogyan halandó,
Hová e nagy hír még el nem jutott?

MÁRIA:

Áldott, áldott legyen fiamnak Atyja
Legyen mindenkor a mit ő akar;
A nagy világ elől árnyéka engem
Kegységében bizton eltakar . . .

ERZSÉBET:

Milyen dicső, nemes lény, szűz szemérmed!
Hittél s boldoggá tett Isten kegye . . .
De ezt a nagy csodát egy ember-elme,
Egy ember-ész vajjon felfogja-e?

MÁRIA:

Ezt nem, sohasem! Ez a Teremtő titka . . .
Egy angyal jött és szólt: „Csodát teszen
Az Úr majd nem sokára Izraelben,
Fiat szülsz és Isten-fiad leszen“ . . .
— „Hogyan, kérdém, hogyan lehetne mindez,
Holott én férfiut nem ismerek?
Csendes lakomban meg se látogattak
Sem ismerősim, sem más emberek“ . . .
„A Szentlélek száll rád, felelt az angyal,
Ki által szűz lényed áldott leszen“ . . .

ERZSÉBET:

Óh, üdv az Úrnak!

MÁRIA:

Most imádd őt lelkem!

Légy áldva mindörökké Istenem!
A ki ilyen szeretve fölkaroltad

Alázatos, szerény, hű gyermeked :
Hirdessen nagynak minden nemzedéked
S legfőbb urának valljon tégedet!

ERZSÉBET:

Hirdesse nagynak minden nemzedéke
Kiben a bizó nem csalatkozott,
Ki rejtett hajlékunk rideg csendjébe
Egy éjszakán vidám derűt hozott . . .
Óh Mária, te boldog vagy s bizonynyal
Átérsz, én is mily boldog vagyok!
Álmomban nékem is már megjelentek
A hirhozó, szent égi angyalok:
Fiat szülők késő öreg koromban,
Fiat, kit szívem oly régóta vágy . . .
Álmomba' nékem is angyal jelent meg,
Liljom volt arcza, hangja égi, lágy.

MÁRIA (elmerengve):

Csodálatos . . . csodálatos . . .

ERZSÉBET:

Fiat szűl

Erzsébet . . . óh csodálkozz Izrael!

MÁRIA (gondolkodva):

Igen . . . most már tisztán emlékszem . . . álom
Tünik zajongó képzetembe' fel. —
Vadonba' voltam, rengeteg vadonba,
Hol félő a rejtelmes sziklavölgy,

Hol csak boszorkánycserje nő s vidékén
Nem hajt ki czédrus, pálma, büszke tölgy.
Pusztába, hol csak a sátán tanyázik
S a hol csak Isten, más nem lakhatik,
Nem látni, hol van a bérczek határa
S hol kezdődik megint a róna, sik.
Ott voltam mondom . . . és nem messze tőlem
Egy szőrcsuhás, hatalmas férfi állt
És lelkes ajka egyre azt kiáltá,
Hogy ő már látja jönni a királyt.
Az arcza pirban égett . . . homlokára
A szél lecsapta szétkuszált haját . . .
Hallám zenegni s orkánt túldörögni
Csodálatos, félelmetes szavát.
A bűnös vad tömegre hinte szitkot
És a tömeg pirúlt, szégyenkezett,
Majd ismét szólt a bujdosó próféta
És szája Isten-embert hirdetett . . .

ERZSÉBET:

Óh, sejti lelkem azt, hogy már nem álom . . .

MÁRIA:

Nem, Erzsébet, nem álom ez! Belől
Egy hang sokat beszélt a szőrcsuhájú
Próféta ember s a jövő felől.
Fiad leszen ez a jámbor próféta,
Ki megkeresztelendi gyermekem,
De ellenségi, sok kemény szaváért . . .

ERZSÉBET:

Ugy lesz, a mint rendelte Istenem! —
Most jöjj, pihend ki útag fáradaait,
Békés lakunk nyugalmat, enyhet ádag,
Mig angyalok üdvvel körülrajongnak
Sok édes, égi csókot hintve rád.

MÁRIA:

Óh, lekem, lelkem csak nem tud betelni . . .
Még nagy napokra virrad Izrael . . .
Mámoreban úszik a szívem s örömben . . .

ERZSÉBET:

Adjunk hálaát Neki. Imára fel!

MINDKETTEN (leborúlva):

Dávid hárfája zendüljön dicsedre
Te nagy, te szent, jószágos Istenünk,
Kit Izrael s a nagy világ dicsérjen
És áldjon, áldjon mindenkor velünk . . .

(Mária lassan a földre borúl. Erzsébet fölemelkedik s hosszan, ámulva nézi. A magasból rózsaszínű felhő ereszkedik fölénk tömjénező angyalokkal. Az égből halk, áhítatos zene édes akkordjai hangzanak le. A kép és a zene lassan elenyésszik s a távolban föltűnik a pusztaság a Jordán vizével, a hol az Üdvözítő áll, mig Keresztelő szent János egy kagylóhéjból vizet önt fejére.)

AZ IGAZSÁGRÓL.

Az igazság utain járok
az igazság ösvényeinek
közepette. Péld. 8, 20.

A CZÉLJA kezdettől fogva az emberi elme tudományos buvárkodásának, a művészetnek, a tanításnak; mi a törekvése tudósnak, művésznek, oktatónak és általában minden becsületes és erkölcsös embernek most és mindenkor?

Az igazság.

Igazságot akarunk látni a mások szavaiban, gondolataiban, ítéleteiben és tetteiben egyaránt s magunknak is igazságosaknak kell lennünk embertársainkkal szemben.

És méltán, mert a szeretet után az igazság minden erkölcsi — sőt néha anyagi — jónak alapeszméje, éltető forrása.

A történelem, a törvény és a jogszervezet, a politika s az egész társadalmi és erkölcsi életrendszer alapja egyedül az igazságban gyökerezik.

Azért a szentírás minden alkalommal nagy fontosságot tulajdonít az igazságnak, mert e nélkül nincs ítélet, nincs út, nincs boldogság, nincs erkölcsi jó, ami pedig az élet alapja.

Mindenben, de főleg a hitben legyünk igazak. Ragadjunk ki egy-egy részt a könyvek könyvéből s vizsgáljuk a szent ígéket az igazságról . . .

A Példabeszédek könyvében olvassuk: „az irgalmasság és igazmondás el ne hagyjanak téged; tedd azokat nyakad körül és ird szived tábláira és kedvet találsz és jóváhagyást az Isten és emberek előtt.“ (Péld. 3, 3—4.)

Mint minden jót, úgy az igazságot is Isten adta az embernek. Erre vonatkozólag a következőket mondja a menyei Alkotó a szent író által: „Igazságról szól meggondolva torkom és ajakim utálják az istentelent.“ (Péld. 8, 7—8.) Majd csakhamar hozzáteszi: „Enyém a tanács és igazság.“ (Péld. 8, 14.)

Ezekkel a szavakkal az Úr tehát mintegy az igazság fényében mutatja be magát. S hogy ebből a fényből nekünk, gyarlóknak is juttatott, azt a következő versben adja tudtunkra: „Általam országolnak a királyok, és végeznek igazat a törvényszerzők. Általam uralkodnak a fejedelmek, és végeznek igazságot a hatalmasok.“ (Péld. 8, 15—16.)

Azok, a kik az igazság útján haladnak, igazságos erkölcsi jutalomban részesülnek, míg a kik ellenkezőleg cselekesznek, kárát vallják, a mire a történelem és az élet számtalan példát nyújt. Azért inti a hiveket a szentírás:

„A ki azt szólja, mit tud, igazság mutatója; a ki pedig hazud, csalárd tanu.“ (Péld. 12, 17.)

„Az igazmondás ajaka erős leszen mindörökké.“ (Péld. 12, 19.)

„A hazug ajkak utálatosak az Úrnál.“ (Péld. 12, 22.)

„Az igazság ösvényén az élet.“ (Péld. 12, 28.)

„A hazug igét utálja az igaz.“ (Péld. 13, 5.)

„Az igazság megőrzi az ártatlanok útját.“ (Péld. 13, 6.)

„Az igazság fölemeli a nemzetet.“ (Péld. 14, 34.)

Lássunk néhány igét a Bölcsesség könyvéből.

Bölcs. 1, 1. — Szeressétek az igazságot, kik a földet ítélitek.

Bölcs. 1, 8. — A ki igaztalant szól, nem rejtezhetik el és nem mellőzi őt el a büntető ítélet.

Bölcs. 1, 11. — A mely száj pedig hazud, megöli a lelket.

Bölcs. 1, 15. — Mert az igazság örökkévaló és halhatatlan.

Bölcs. 2, 11. — A mi erősségünk legyen az igazság törvénye.

Bölcs. 4, 12. — A hazudság szemfényvesztése meghomályosítja a jókat.

Jézus, Sirák fiának könyvében olvassuk:

Eccles. 4, 26. — Ne hazudj lelked ellen.

Eccles. 4, 30. — Semmiképen se szólj az igaz ige ellen, és tudatlanságod hazudsága miatt szégyeld magad.

Eccles. 4, 33. — De az igazságért tusakodjál lelked javára, és halálig harczolj az igazságért.

Eccles. 7, 13—14. — Ne szánts hazudságot atyádfia ellen, se barátod ellen hasonlóképen ne cselekedjél. Ne akarj semmi hazudsággal hazudni, mert annak gyakorlása nem jó.

Eccles. 18, 19. — Az ítélet előtt légy kész igazsággoddal.

Eccles. 20, 26—28. — Nagy gyalázat emberben a hazudság, mely a fegyelmetlenek szájában szüntelen forog.

Türhetőbb a tolvaj a szüntelen hazug embernél; de mind a ketten veszedelmet öröklenek. A hazug emberek viselete becstelen és gyalázatuk szüntelen velük vagyon.

Eccles. 20, 30. — A ki igazságot cselekszik, föl-magasztaltatik.

Látjuk, hogy ezek között a mondások között egy olyan sincs, a melyet ne látnánk ugyszólván napról-napra teljesülni. Látjuk, hogy azokra a buzdító szavakra: tusakodjál és harczolj . . . szükségünk van épen ugy, mint azokra, a melyek az igazság elleni cselekedetektől óvnak. És látjuk, hogy bizony ha ideig-óráig el is nyomják, azért végeredményben mégis az igazság diadalmaskodik a rossz fölött . . .

Ez ősidők óta így van és így is kell lennie mind-örökké . . .

SZODOMA PUSZTULÁSA.

Az Úr tehát kénköves és tüzes esőt bocsáta Szodomára és Gomorrára az Úrtól az égből.

És fölforgatá ezen városokat és köröskörül az egész tartományt, a városok minden lakóit, és mindent, mi a földön zöldelt vala. Genesis 19, 24—25.

RÉGI irásokban szó vagyon téve Szodoma veszéséről.

Mikoron elérkezett a kitűzött nap, melyen az Úr elveszni rendelé Szodomát, ha a városban tiz igaz nem találtatnék, elkövetkezett fölötte az Isten végzése . . .

I.

Az Úr küldötte szólott hozzájuk . . .

Mikor fogtok már a hitben megtérni és a jóban megerősödni, Istentől elrugaszkodott vétkes nép? Meddig akartok még megmaradni ebben a bűzös, sorvasztó, halálos légkörben, a melyből hogy kiszabaduljatok, csakis titőletek magatoktól függ?

Ősapántól, Ádámtól öröklénk a bűnre való hajlandóságot mindannyian, ez igaz; de nem hallottátok-e

azoknak a beszédeit, a kiket Isten oktatásotokra, megjavításotokra rendele?

Nem hallottátok, hogy eljövend egykoron az asszony, a ki megtöri fejét a kigyónak s a kitől megszületik a Messiás, hogy megváltson bennünket a bűntől?

Nem hallottátok, hogy csak azokat fogja megváltani és üdvözíteni, a kik valóban megválttatni és üdvözíttetni akarnak?

Nézzetek végig életetek folyásán és mondjátok meg igaz lelketekre, hogy vajjon nem kell-e magatokat önönmagatok előtt szégyenleni és mindezeket látva és tudva, nem pirúl-e el orcátok?

Nézzetek végig magatokon!

Bizony mindannyian hitetlenekké, istentagadókká lettetek, a kiket elcsábított vala a földi kincsek haszon-talan sokasága a másvilági, lelki gazdagságtól.

Elmerültetek mindannyian a bűnös földi élvezetek mocsarába; elfeledtétek, hogy valamint az első ember elveszté ezek miatt a paradicsomot, úgy vesztitek el ti is az örök üdvösséget.

Azt gondoljátok, hogy fényes palotáitok, puha ágyaitok és szép asszonyaitok már teljesen kielégítenek benneteket? . . .

A bűn sugalja ezt csupán nektek, a pokol szava csendül így fületekbe mámoros éjszakákon, a tiltott vad orgiák közepette.

És nem veszitek-e észre, mint hal ki szemeitekből a tűz, mint sápad folytonosan arcotok? Bizony így tesped a lelketek is és akkor már többé nem vagytok nemes emberek, nem vagytok Isten képmásai, hanem csak oktalán állatok, sőt még azoknál is aljasabbak.

De a gazdagságot, az élvezeteket nem adják ingyen.

Ti pedig elpuhultatok és a munkára tehetetlenek vagytok.

Annakokáért nézzétek meg, hány tolvaj van köztetek, a ki a másét igazságtalanul elorozza.

Hány olyan van köztetek, a ki hazudsággal és csalással gyűjt vagyont magának.

Hamis bálványokat imádtok az igaz Isten helyett. Bálványotok pedig a pénz és az asszony.

Nem teljesítitek azt, a mit az Isten törvényei parancsolnak; hat napon át henyéltek, a hetediket pedig nem ülitek meg az ő tiszteletére.

Nem ismertek szülőt, testvért, rokont, barátot, csak testetek vágyai nem idegenek előttetek. Nem ismertek jótettet, sem hálát, sem szeretetet, sem becsületet, mert elvakultatok a rosszban, elfásultatok a bűnben.

Csak egy van, a miért mindent feláldoztok, csak egy van, a miért még gyilkolni is képesek volnátok : — a paráznaság.

Szodoma lakói ! Az Úr sokáig tűr, mig igazságot szolgáltat, de ha a mérték betelt, az ő türelme is betelik !

Térjete meg, még nem késő ! Az Úr megkegyelmez nektek, ha tiz igaz akad Szodomában, mert ő végtelenül kegyes. Ha pedig tiz igaz sem akad köztetek, akkor eljövendett nektek az utolsó ítélet napja. Fenekestől felforgat benneteket és tüzzel áraszt el titeket ...

Annakokáért mondom, ne játszzatok a tüzzel, hagyjatok fel a gonosszal, térjete meg, még nem késő ...

És Szodoma lakói mosolyogva csóválták vala fejüket és azt mondták :

— Vajjon akad-e köztünk öt olyan bolond, a ki ennek az ōrültnek hiszen; vajjon akad-e köztünk csak egyetlenegy olyan ostoba, a ki a jólétet gyermekes félelemből elveti?...

És nem akadt egy sem ama jámbor Lót családon kívül...

II.

Szólott akkoron maga az Úr hozzájuk...

Szólottam prófétám által hozzátok. Akkor még korán volt — most már késő. Nem akartatok a hitben megtérni és a jóban mindegyre gyöngültetek.

Akkor nyújtottam volna kezemet, hogy kiszabadúljatok ebből a bűzös, sorvasztó, halálos légkörből — ám ti nem akartátok.

Miért nem hallgattátok meg azoknak a beszédeit, a kiket oktatásotokra, megjavításotokra rendeltem vala, mert gyöngék voltatok, hogy az első embertől öröklött bűnre való hajlandóságot levetkőzzétek?

Igen, eljövend egykoron az általam megígért aszszony, a ki megtöri fejét a kigyónak s a kitől megszületik majdan a Messiás, — de az a Messiás csak azokat fogja üdvözíteni és megváltani, a kik valóban üdvözítettetni és megválttatni akarnak!...

Szodoma lakói! Ti látjátok, mint lebeg fejetek fölött egy sötét árnyék, ama sok, iszonyú gonoszság rémes árnya, a melyeket életekben elkövettetek vala.

Sokáig türtem, sokáig hunyt szemet az igazság, de betelt immár türelmem pohara színig.

Büntetést, megérdemlett, nehéz büntetést szabok

reátok, hadd okúljon példátokon a késő ezredévek minden nemzedéke.

Rettegéssel hajtsátok ma este fejeteket pihenésre és ne legyen egész éjszakán át testeteknek és lelketeknek nyugvása a félelem és a bűn tudata miatt.

És mikoron eljövend a holnapi regg hajnala, mikoron a nap első piros sugarai örömteljes ébredést hirdetnek a keleti ég felől, — ti már nem fogjátok megláthatni ama piros sugarakat, tinektek nem leszen több ébredések.

Érezzétek karom súlyát és reszkessetek és sirjatok! De hozzám ne kiáltsatok, én többé nem hallok könyörgésetek szavát, sem fogaitok csikorgatását.

Mert mikoron eljövend a holnapi regg hajnala, megnyílnak egem csatornái — de nem vizözön fog azokon aláomlani, hanem pusztító, emésztő tüzeső, a mely szerteömlik városotokon, kénköves, fojtó gázt, undorító bűzpárát ontva magából.

És a mint az ítélet napjára kelve álmosan orditoznátok vala, oly rettenetes leszen ijedelmetek, hogy rémületetekben nem fogjátok tudni, hogy merre fussatok.

És bizony mondom, nem fog közületek ama jámbor Lót családon kívül megmenekülni egy sem.

És felforgatom házaiteket fenekestől, hogy leromboljam a föld porába és megsemmisítem azokat.

És mikoron teljes leend a pusztulás és boszum betelt, el fog temetni benneteket a posvány, örök emléke annak a posványnak, a melyben lelketek elmerülve volt.

Bűzös, piszkos, undorító vizű holt tenger lesz városotok helyén, a melyben nem él meg állat, a melynek környékén nem terem fű és növény, csak sziksó

és a melyet ember, állat, madár egyaránt el fog kerülni mindenkoron...

Igy leszen, mert én így akarom...

Te pedig Lót fiam, vedd családodat és marháidat és hagyd el éjjélkor a várost, de mondom nektek, ne-hogy közületek egy is visszanézzen, hogy elborzadva a rémes látványtól ő is megdermedjen.

*

És éjjél után elkövetkezék Szodoma fölött az Isten végzése...

Lót felesége pediglen asszonyi kíváncsiságból, nem törődve az Úr szavaival, engedetlenül visszatekintett az utról a pusztuló városra, de eléré őt végzete, mert elborzadva a rémes látványtól megdermedt és sóbálványyá változott, a melyet reggelre már elnyelének az akkor támadó holt tenger habjai...

AZ Ő KÜLDETÉSÖK.

És hívá a tizenkettőt,
és kezdé őket kettőnkint
küldeni, és hatalmat ada
nekik a tisztátalan lel-
keken. (Márk 6, 7.)

I.

SZÉTOSZLÁNAK akkoron Jézus apostolai és a tanítványok, mert Jézus küldte vala őket kettőnkint a világ minden tája felé, mondván nekik:

... „menjetek Izrael házának elveszett juhaihoz. Elmenvén pedig, hirdessétek, mondván: Hogy elközeledett menyeknek országa.“ (Máté 10, 6—7.)

Szétoszlának annakokáért az apostolok, megértvén, hogy mi és minő az ő küldetésök és igen örvendezének, hogy Mesterük ily magas hivatást rendelt vala nekik.

Valának pedig a tizenkettők névszerint ezek: Simon-Péter, András, az idősebb Jakab és János, Filep és Tamás, Bertalan, Máté, az ifjabb Jakab és Taddeus, a buzgó Simon és iskarióti Júdás, az áruló.

És a merre menének, hirdetvén az édes Idvezítőnek, a világ urának és megváltójának, a legfőbb tani-

tónak szavait, csakugyan visszatérének pásztorukhoz Izrael házának elveszett juhai.

Valaminthogy pediglen a Mester meghagyta vala nékik, ők csakugyan elkerülék a pogányok és szamaritánusok városait, mert az üdvre és ígére nem azok valának hívá először, hanem Izrael fiai, mert nékik ígérteté meg az eljövendő Messiás, a kit az emberiség kétezer esztendőön keresztül várt.

És a merre járának az apostolok, csakugyan elkövetkezék Isten országa és az emberek félve mondogatták.

Kik ezek, hogy ilyen nagy hatalmok van és ki az, a ki őket küldte, hogy ilyen nagy hatalma van.

Ők pedig felelének. A názáreti Jézus nevében jö-vünk, őt hirdetni, hatalmát megmutatni és titeket a benne való hitre és a cselekedetekre serkenteni.

És mi hiven elvégezzük hivatásunkat, parancsolatja szerint nem hordván magunkkal erszényt, se táskát, se sarut és senkit az uton nem köszöntvén.

Valamely házba bemenvén ha mondjuk, hogy békeség e háznak! és a Mester nevében mondjuk azt, legottan ott leszen a békeség fia, rája száll a mi békeségünk; ha pedig nem, akkor visszatér hozzánk.

Az emberek álmélkodva hallgatták és azt kérdezték, hogy leboruljanak-e előttük, imádván magukban őket. Sokan az asszonyok közül ruhájuk szegélyét csókolgatták, de az apostolok mindenkit eltiltottak maguktól, mondván:

Keljetek föl és ne vétkezzetek, mi is csak olyan bűnös, nyomorult emberek vagyunk, mint talán a legvétkesebb köztetek.

De boruljatok a földre arczotokkal és imádjátok

fennhangon azt, a ki Őt küldte és a ki az égben vagyon, a világokat teremtő, örök, egy Istent.

Az emberek úgy is tevének és az apostolok folytatták.

Mert mi vélünk az ő hatalma adaték, de nem örök időkre és azért örvendezzettek, mert elközelgett hozzátok az Isten országa. Mi csak azt mondjuk ingyen, a mit ingyen vettünk.

Ezeket mondván, betegeket gyógyítottak, halottakat támasztottak, bélpoklosokat tisztítottak, ördögöket űztek és hatalmat vőnek a gonosz lelkeken és mindenféle nyavalyákon.

És meghallván Izrael fiai, hogy a ki őket nem jól fogadja; az százszorosa borzasztóbb büntetést nyer majdan, mint Szodoma és Gomorra földje, mindenütt nagy szeretettel fogadák őket és álmélkodának csodáik fölött.

Mert tudták, hogy a ki őket hallgatja, Krisztust hallgatja; a ki őket megveti, Jézust veti meg; a ki pedig a Messiást veti meg, az azt veti meg, a ki őt elküldte vala.

Betöltvén pedig az apostolok az ő hivatásukat egész teljében, visszagyülekezének Jézushoz és örvendezve mondák néki.

„Uram! még az ördögök is engedelmeskednek nekünk a te nevedben!” (Lukács 10, 17.)

II.

Ime eljön az óra, és már eljött, hogy eloszoljatok, kiki az ő tulajdonába, és engem egyedül hagyjatok. (János 16, 32.)

Követé pedig Jézust Simon-Péter és egy más tanítvány... (János 18, 15.)

Szétoszlának idők multával ismét Jézus apostolai, a tanítványok pedig elszéledének, mert akadt köztük áruló Júdás, mert Tamás már akkor hitetlen vala, Péter pedig félénk és mindnyájan gyávák valának, mikor Jézust a katonák az Olajfák hegyéről megköttözve a főirástudóhoz, Annás főpaphoz vivék.

Szétoszlának annakokáért az apostolok, megértvén, hogy itt immár véget ére az ő küldetésök, mert inkább féltették az ő épségüket és életüket, semhogy az Isten fiának védelmére kelni merészkedtek volna. És igen busulának Mesterük sorsa fölött. Vala pedig közülök Júdás áruló, a többiek pedig félelmökben elfutának, csak Péter és János követte messziről az embert. János nem félt, mert a tanács embereivel ismerős vala. Péter pedig ugyanaz vala, a ki mielőtt a kakas kukorékkolt volna, háromszor tagadá meg Krisztust...

És a merre a bujdosók menének, hirdetvén az édes Idvezítőnek, a világ urának és megváltójának, a legfőbb tanítónak elfogattatását, kétségbe esének mindenek és fájlalták, hogy az ő Megváltójukat elítéli a gonosz pogány tanács.

És jóllehet a Mester nem parancsolta meg nékik, messze elkerülék a pogányok, farizeusok és irástudók házait, nehogy kérdőre vonják őket s nehogy tanusá-

got kelljen tenniök az Idvezítő mellett, vagy szenvedést kelljen az ő nevéért eltűrniök. És nem vala egy igazhitű sem, a ki nyíltan meg merte volna mondani, hogy ő hiszi, miszerint ez az a Jézus Krisztus, a ki megígértetett és a kit az emberiség kétezer esztendő-kön keresztül várt.

És a merre járának az apostolok, elkövetkezők ottan a szomorúság országa és az emberek busan mondogatták.

Kik ezek, hogy oly nagy hatalmok vala nemrég s im most nem lehetnek a Megváltó segedelmére.

Ők pedig felelének: Mi csak hirdetni jöttünk a názáreti Jézust, de segedelmére nem lehetünk.

Mi parancsolatja szerint végezőnk hivatásunkat, de ő nem parancsolá s így nem hivatásunk, hogy bizony-ságot tegyünk mellette. Mi hiven elvégezőnk küldetésünket, egyebet nem tehetünk, mert nála van egyedül az akarás és a hatalom pálczája, mi pedig csak bűnös, nyomorult emberek vagyunk, mint akár a legvétkesebb köztetek.

Mondák pedig az emberek: Kicsoda ő, hogy nincs hatalma ellenök védekezni.

Mondák pedig az apostolok: Az ördög kerülget titeket és a sátán incselkedik veletek. Ő a világot és titeket jött le önkénytes halállal a büntől megváltani. Ez vala az ő küldetése menyei atyjától.

Mit hallván az emberek, igen álmélkodának szavaikon.

És mondák ismét az apostolok: Boruljatok a földre arczotokkal és imádkozzatok fennhangon azért, a ki meghal értetek, de a ki harmadnapon önerejéből, dicsőségesen föltámad.

Az emberek pedig valóban úgy tévének és az apostolok folytatták.

Sirjatok, mert elközelgett az ő vége... de ő azt mondá, hogy nem örök időkre és mi hiszünk benne...

*

És ismét összehívá az isteni sugallat a szétoszlott apostolokat Jerusalemben egy házba, ahol imádkozának a Megváltóért.

Ki harmadnapon föltámadván halottaiból, megjelent nekik, beszélt hozzájuk és evett velök.

Beszéd közben pedig mondták.

Mester, nemde neheztelsz reánk, hogy amaz éjszakán ott hagyván téged, gyáván elszéledtünk...

Az Istenember mosolygott, mondván: Ez nem hibátok. Atyám és én akaránk, hogy így legyen. Csak egy szavamba került volna és ti legott hitet tettetek volna mellettem, mert ime, akartam és ti itt összegyűltetek.

De most új hivatást rendelek számotokra.

Ezentul hősök lesztek és bátrak!

Elmenvén, hirdetni fogtok engem ellenségeim előtt is! Küzdeni és szenvedni fogtok igémért és örömmel szenvedtek, mert győzelemre vizitek az örök igazságot, az eszmét! Kösziklára építem egyházamat és ti küldettek, hogy azt gyarapítsátok és elterjeszszétek az egész világon!

És örök lesz az én országom!...

Az apostolok kipirult arczczal hallgatták a lelkes szavakat...

És hiven teljesíték küldetésöket...

JEFTE LEÁNYA.

Az időben gálaádi Jefte
igen erős és hadakozó
férfiu vala, egy parázna
asszony fia, ki Gálaádtól
születék. Bir. 11, 1.

SZENTIRÁS szavai szerint az év bizonyos napján összegyülekeztek Izrael szűzei és a gálaádi Jefte leányát négy napon át siratták . . .

*

Hatalmas erejű, gyönyörű, göndörhajú, barna ifju volt Gálaád fia. Nem volt ember, a ki össze tudta volna vele mérni karjainak erejét és nem volt állat, a melyet Jefte meg ne tudott volna fékezni.

Atyafiaival szemben azonban igen szelíd és engedelmes volt.

Igy történt, hogy egyszer eléje álltak mostoha testvérei, ezeket mondván neki:

— Mi jusson vagy te velünk egy fedél alatt; mi jusson használad földjeinket és barmainkat; mi jusson fogyasztod kenyerünket, holott más anyától való vagy, mint mi? Nem ismerünk el tovább testvérünknek, elég volt eddig. Távozz el és többé ne merj ide visszatérni.

Jefte nem volt indulatos ember. Szívében kimondhatatlan keserűséget érzett ugyan, de azt gondolta magában, hogy rokonainak némileg igazuk van, tehát csendesesen eltávozott.

Ment, parittyával a vállán és azon gondolkodott, hogy mitévő legyen. Az utszéli kövek, a távoli pálmák és a vadvirágos legelők busan maradoztak el mellette, mintha nekik is fájna a válás . . .

Lassan-lassan elmaradt a legutolsó ismerős patak is és Jefte idegen tartományban pihentette meg fáradt tagjait, egy fügefa gyümölcseivel csillapítván éhségét.

Tob földjének nevezték ezt a tartományt.

Tob földjén leginkább rablók tartózkodtak, mert a lakatlan vidéken teljes biztonságban érezhették magukat.

A rablók rögtön észrevették, hogy országukban idegen van és nagyon megtetszett nekik a daliás, izmos Jefte.

— Ki vagy és mi járatban vagy? kérdezték tőle.

— Én volnék ama gálaádi Jefte, a kit rokonai kivetettek házából és a ki most nem tudja, hogy mitévő legyen.

— Ha valóban te vagy az, akkor ne menj tovább tőlünk. Maradj itt, mi királyunknak fogunk tekinteni és parancsodra szolgálunk neked.

És Jefte csakugyan ott maradt a rablók birodalmában.

*

Történt idők multán, hogy az ammoniták hadat üzentek a zsidóknak, mert Izrael földjének az Arnon határaitól a Jordánig terjedő részét maguknak követel-

ték, mondván, hogy azokat az Egyiptomból jövő zsidók Ammon fiaitól vették el.

A zsidók nagyon megrémültek, ámbár tudták, hogy az írás szerint az lesz Gálaád vezére, a ki először kezd hadakozni Ammon fiai ellen.

Kétségbeesetten szaladgáltak hát, folytonosan kérdezősködve, hogy ki fogja az ellenséget megtámadni. De nem akadt senki Gálaád földjén, a ki a harcot megkezdte volna.

Ekkor jutott Gálaád véneinek eszébe Jefte. Legott érte mentek Tob földjére és hívták, vezetné őket a harczba.

— Miért jöttök hozzám, kérdé tőlük Jefte, holott valamikor régen kiűztetek hazámból. Im azóta nem vagyok már ifju, erőmből sokat veszítettem. S hogyan hagyjam el Tob földjét, mikor itt megházasodtam és szép felnőtt leányzót neveltem magamnak, a ki többet ér a világ minden kincsénél?!

— Elsők a te atyafiaid, mondták a vének. Az írás azt mondja, hogy Gálaád fiai közül kell egynek megkezdnie a harcot. Ki volna hát jobb vezér nálad?

— Most azt mondjátok, hogy atyafiaitok az elsők, akkor pedig az utolsónál is utolsóbb volt elöttetek... Hát nem bánom, elmegyek, mert azóta nem volt éj, hogy ne fájt volna a szívem szülőföldemért. De jaj nektek, ha nem tisztelték királyotok gyanánt, vagy ha egyetlen leányomat gyalázat éri köztetek!

És elment velük vissza Gálaád földjére...

Szemben állt egymással a két fél, az izraeliták és az ammoniták hada.

Ammon fiai vakmerően bizakodtak fegyverük erejében . . . a zsidókat az Istenben való hit és az ősi föld iránti lángoló szeretet lelkesítette.

Sziklás hegy lábánál foglalt állást Izrael tábora. Előtte az ellenség, háta mögött a meredek, szakadékos sziklafalak . . . ha a csata elvész, nincs menekülés, biztos halál vár rájuk.

Jefte rendezte a dolgot így, hogy minden zsidó lássa, hogy csupán egyetlen mód van a menekülésre: a kitartó, kétségbeesett harcz. Tudta Jefte, hogy a zsidók csak akkor veszik komolyan a csatát, ha életük függ annak kimenetelétől.

Az alkonyat utolsó napsugarai aranyos zománczot vontak a vörösbarna sziklákra.

Másnap reggel kellett a csatának megkezdődnie. Izrael fiai áldoztak, az ammoniták mosolyogtak.

Jefte csak most látta, mily nagy veszély torkába vezette népét. Ha Isten nem tesz csodát, menthetetlenül el kell pusztulniok . . .

De Izrael Istenének lelke ott lebeg fölöttük . . . kitárt két karjával óvja, angyalai pallosa által védi az ő népét. És biztos a győzelem, mert velük van az igazság és az igazsággal az Isten . . .

Jefte odaborult a füstölő oltár elé és könyező szemekkel, aggódó lélekkel, reszkető ajakkal rebegte el a zsoltár esedező akkordjait, majd így szólt:

— Izrael Istene! Koronázott királyok minden hatalommal ékeskedő nagy királya! Te látod, hogy igazunkért indultunk a harczba; te látod, hogy azok odaát jogainkra, általad rendelt ősi földünkre törnek . . .

Izrael Istene! Elveszünk, ha te nem jössz velünk... Jöjj hát, gyengék oltalmazója, légy segedelmünk Szabaoth és én itt az áldozati oltár előtt esküszöm neked, hogy a ki otthon először jön eléem köszönteni, azt égő áldozatúl adom neked, ha győzelemre vezeted fegyvereinket...

*

Heves volt az első összecsapás...

Reggeltől estig tartott a küzdelem. Izrael fiai már-már lankadtak a hosszú hadakozástól; ajkuk tikkadt a szomjuságtól és szemeik kékek voltak az éhségtől, de a lelkesen küzdő és vezérlő Jefte szavai új erőt öntöttek izmaikba...

Oroszlánokként rohanták meg Ammon fiait, a kik megrendültek ettől az új, hatalmas rohamtól és szét-szakadva, fegyverüket eldobva futamodtak meg.

Égígható üdvkiáltásban tört ki Izrael serege...

És Jefte hősileg nyomult a futó ellenség után...

És megvere Aroertől, a mig Mennitbe megy, húszt várost és egész Abelig, mely szőlővel vala beültetve, igen nagy csapással; és megaláztatának Ammon fiai Izrael fiaitól (Bir. 11, 33.).

Azután visszaindult Jefte Gálaád felé, Maszfába igyekezhén, a hol háza állott.

*

Gálaád házai csendesek, az utcák üresek voltak. Odahaza csak az asszonyok, gyermekek és aggok tartózkodtak, azok pedig folytonosan a szobában imádkoztak, rettegve, kétkedve, hogy hazajön-e az, a kit várnak s nem jön-e helyette pusztító ellenség...

Jeŧte busan, szivdobogva haladt az örvendező sereg előtt . . . Eszébe jutott esküje . . . Ime győzött is . . . de vajjon mikor jó eléje az a boldogtalan, a ki üdvözölni akarja őt, hogy máglyahalálra vettessék.

És Maszfába érkezvén, már a verejték gyöngyözött homlokán . . .

Támolyogva ért háza elé . . . és óh! Isten büntetése-e ez? A ház kapuján egyetlen kedves leányát látja kilépni örömtől áradozó tekintettel . . .

Szerette volna odakiáltani, hogy menjen vissza, de elakadt ajkán a szó és Jeŧte leánya a következő perczben atyja nyakába borult és üdvözölte őt.

— Végünk van leányom! kiáltott föl a szerencsétlen ember és ruháját megtépve, sirva, kezeit tördelve mondta el esküjének végzetes történetét . . .

— Atyám, felelte szomorú nyugalommal, ha fogadtad: — cselekedd. Előbb azonban engedd meg, hogy két hónapig a hegyekben siránkozzam barátnőimmal, mert a nélkül kell meghalnom, hogy anyává lehessenek . . .

*

Két hónap mulva az oltár lángjai emésztették meg Jeŧte gyönyörű leányát; az örvöngő apa sirva tánczolta körül az oltáron lobogó máglyát . . .

Attól kezdve szokás lőn Izraelben, és rendesen megtartaték, hogy minden év fordultával összegyűlének Izrael leányai, és a gálaádi Jeŧte leányát négy napig siratták (Bir. 11, 39—40.).

KÉTSZER KÉTEZER ÉVEK.

És hívá Ábrahám az ő
fia nevét, kit Sára szült
vala neki, Izsáknak.

(Genesis 21, 3.)

I.

ÖLÉBRESZTVÉN pedig Isten éjnek idején Ábrahámot, a következőket mondá néki.

Ábrahám, Ábrahám ! Kelj föl ! Vedd egyetlen fiadat, a kit neveznek Izsáknak és a kinél kedvesebb nincsen előtted ebben a földi világban. A kiért inkább feláldoznád tenmagadat, semmint néki csak egy hajszála is valaha meggömbülne. A kiért inkább elveszítenéd minden vagyonodat, semmint hogy őt elveszítenéd...

Vedd annakokáért egyetlen fiadat és vidd el Mória hegyére, a hová elvezérlendő egy angyalt adandok melléd. És elérkezvén a hegyre, legottan emelj oltárt és tüzet rakván, áldozd fel nekem fiadat, Izsákot. Mindezt pedig azért cselekedjed, mert én úgy kívánom.

Fölkelvén pedig korán reggel Ábrahám, kisietett az erdőbe és áldozatra való fát vágott. Melyet fölrakván két megnyergelt szamarára, két szolgát vőn maga mellé és magával vivé az ő fiát is, Izsákot.

És két nap és két éjszakán át folyvást menének nagy gyorsasággal. Ábrahám egész uton fájlalta, hogy

Izsákot el kell veszítenie, de azért nyugodt és megelégedett vala belsejében. Nyugodt vala, mert tudta, hogy Isten veszteségét bizonynyal kárpótolni fogja. Megelégedett vala, mert Isten őt tüntette ki azzal a kegyességgel, hogy fiát teremőjének feláldozhassa.

És fölvirradván a harmadik nap hajnala, messziről már látta Ábrahám, hogy elérkezének ama helyhez, melyet Isten parancsolt vala néki.

Akkor parancsolá szolgálinak, hogy maradnának ott, míg ő Izsákkal a hegyre megy, égő áldozattal áldozni az Úrnak, a ki kegyes, jó és örökkévaló. És azt mondá nekik, hogy áldozat után Izsákkal együtt fog hozzájuk visszatérni.

Vevén pedig az áldozati fát, Izsák vállaira tévé azt, a ki örömet vitte, mert nem tudta, hogy ki lesz az áldozat. Azért kérdezte vala Ábrahámtól, hogy hol van az égő áldozatra való állat. Mire Ábrahám felelé, hogy az Isten szerez magának égő áldozatra való állatot.

És menének együtt tovább azon az uton, a melyen Izsák akkor felmagasztaltaték, mert az Úrhoz méltó áldozatúl választatott ki.

Végre eljutának ama helyre, a melyet az Isten kimutatott vala nekik a Mória hegyén. A hol is Ábrahám legottan oltárt emele, fölraká a fát és annak tetejébe tévé a megkötözött Izsákot, a ki türelemmel türte sorsát.

Ábrahám pedig már kinyújtá kezét és fölemelé a kardot, hogy föláldozza fiát.

És ime, hirtelen az Úr angyalának szavát hallá, a ki lekiálta a menyből és mondá néki.

Ábrahám, Ábrahám! Ne merj semmit se cselekedni a gyermekkel, mert látom, hogy féled az Istent és egyetlenegy fiadnak sem kedveztél értem...

Ábrahám pedig leborult és imádkozni kezdett az Úrhoz; hálából pedig egy kost szentelt az égő áldozatra, a mely a közelben szarvainál fogva megakadt egy fa ágaiban.

Aztán fölkele és a mint megigérte volt, Izsákkal együtt tért vissza szolgálához és együtt menének haza, nagy vigalommal szivökben.

Szóla pedig az Úr az ő angyala által még egyszer Ábrahámnak.

„Megáldalak téged, és megsokasítom ivadékodat... és megáldatnak ivadékodban a föld minden nemzetségei, mivelhogy szavamnak engedelmeskedtél“. (Genes. 22, 17, 18.)

És elmulának azután kétezer esztendőök.

II.

...fiat szül pedig, kit Jézusnak fogsz nevezni, mert ő szabadítja meg népét bűneitől.

(Máté 1, 21.)

Fölébresztvén pedig Isten éjnek idején Szent József által Máriát, a következőket mondá néki.

Mária, Mária! Kelj föl! Menj Betlehembe, a hol megszülsz egyetlenegy fiadat, a kit neveznek Jézusnak és a kinél kedvesebb nem lesz előtted ezen a világon. A kiért inkább feláldoznád tenmagadat, semmint néki valaha csak egy hajaszála is meggörbülne. A kiért inkább elveszitenéd minden vagyonodat, semmint hogy őt elveszítenéd... Annakokáért szüld meg az Isteni gyermeket, a ki csak azért születik a földi világ számára,

hogy a bűnös embereket megváltandó fölvitessék a Kálvária hegyére. És elérkezvén majdan a hegyre, legottan keresztre feszítették és föláldoztatik.

Fölkelvén pedig korán reggel Mária, Józseffel Betlehembe ment, a hol csakugyan megszülte az egek és földek királyát egy rongyos istálló jászolában.

Mulának pedig a napok, hónapok és esztendők és a gyermekből erőteljes férfiú növekedék. Mignem elérkezék a jövendőlt nap, melyen az Idvezítő az emberek bűneiért kiszenvedett.

Mária fájlalta, hogy Jézust el kell veszítenie, de azért nyugodt és megelégedett vala belsejében. Mert tudta, hogy Isten veszteségét kárpótolni fogja. És mert Isten őt tüntette ki azzal a kegyességgel, hogy fia teremtményének feláldoztassék.

Akkoron pedig ellenségei, a kik már bölcsőjétől fogva üldözték: elfogták, meggyalázták, megostorozták, tövisekkel megkoronázták és halálra ítélték, hogy a Kálvária hegyén keresztre feszítsék.

Vevén pediglen a keresztfát, azt Jézus vállaira tevék, a ki örömet vitte, mert jól tudta, hogy ő maga lesz a fölfeszített áldozat az emberek megváltására.

Jézus pedig Máriával, tanítványjaival, biráival és az egész néppel együtt ment azon az uton, a mely neki a megaláztatás útja vala, mert az emberek nem méltók arra, hogy az Isten fia fölött ítélkezzenek.

Végre eljutának ama helyre, a melyet az Isten kimutatott vala nékik a Kálvária hegyén. A hol is legottan fölállíták a keresztfát két lator közé s arra feszítették az isteni Megváltót, a ki türelemmel tűrte sorsát, lehajtván fejét és kiadván lelkét.

Mária pedig szörnyű kínokat érzett, hogy fiát föl-
áldozva látta.

És ime, hirtelen az Úr angyalának szavát hallá, a
ki lekiálta a menyekből és mondá neki.

Mária, Mária! Csak a földön halt meg fiad, mert
eltemettetvén harmadnapon halottaiból föltámad, föl-
megy a menyekbe és ül az Atyaistennek jobbjá
felől . . .

És úgy történt.

*

Igy van megírva a szent könyvben Izsák és Jézus
története. És mindenben igazak az irás szavai az utolsó
betűig.

Izsáktól Jézusig kétezer esztendő mult el.

És szinte kétezer esztendő mult el Jézustól mos-
tanáig . . .

JERO-BAAL.

Az naptól Gedeon Jero-
baalnak hivaték, azért,
hogy azt mondotta Joás:
Álljon bosszut Baal azon,
ki oltárát lerontotta.

(Bir. 6, 32.)

GY KOMOR REGGELEN Efra városának lakói nagy meglepetésre ébredtek. A néma megdöbbenés és fürkésző kíváncsiság jelei ott ültek minden arczon, míg a szemekből a harag, a félelem és a bánat egybeolvadó sugarai törtek elő, beszélvén az ajkak helyett a lélek szavaival . . .

Irtózatossá azt elgondolni is!

Az éjszaka valaki kívágta a szent berket . . . vakmerő módon, gyalázatos, szentségtörő kezekkel nyult Baal isten faragott képéhez, ledöntötte azt és lerontotta Baal oltárát.

A siralom helye gyanánt tűnt föl Efra bálványimádó népének a letarolt pusztaság. Az árnyas, lombos, jóillatú berek nincs többé, hogy babérfáinak zöldje csendes áldozó helyet biztosítson nekik. És nincs többé Baal és nincs az ő oltára sehol . . . sehol . . .

A férfiak komor megdöbbenéssel, az aggok sirva álltak a bálványromok fölött, míg a nők és gyermekek

kezeiket tördelve, jajveszékelve szaladgáltak a városban; kétségbeesett kiáltásukat messze elvitte a könnyű déli szellő:

— Nincs többé Baal... ledöndözték... megölték... Vajh' ki cselekedte ezt, ki cselekedte ezt?...

És valahonnan messziről, a városon kívül viruló exotikus mezőkről, mintha a virágok illatával s a légi tündérek halk zenéjével vegyest egy kellemes mollahangot hozott volna a könnyű déli szellő. Csodálatosan jóleső, megnyugtató érzést varázsolt ez a hang az aggódó szivekbe, harmóniát lehelt a zűrzavaros lelkek vad chaoszába. Mintha ezeket mondta volna:

— Manasszes szülöttei, Efra lakosai, ne sirjatok, mert ez az igaz Isten akarata és parancsolata volt! Jobb, hogy így történt, higgyétek el, sokkal jobb... Jobb sors vár Izrael fiaira, ha visszatérnek teremő Urukhoz, de jaj nekik, ha elmerülnek a bálványimádásban.

És a nagy mirtuszerdő felől vigasztalóan hangzott vissza: ne sirjatok... jobb ez így...

*

Gedeon, a manasszesi Ezri-család atyjának, Joásénak fia, gabonát csépelte és tisztított a sajtóban titokban, nem — mint máskor — a nyílt mezőn, mert attól félt, hogy a madianiták, a kik immár hetedik esztendeje ülnek Izrael nyakán, szokásuk szerint meg-rabolják.

És Gedeon, míg a buzáját csépelte, unalmában így gondolkozott: Mi okból jött reánk ez a pusztító had, ha velünk van az Isten? Avagy hol vannak azok a

csodák, a melyekről Izrael apái beszélnek a fiaiknak nyugalmas, csendes estéken? Mesék volnának-e azok? Ugy tudom, Egyiptomból az Úr hozott ki bennünket... most pedig elhagyott és az ellenség vezérének, Madián-nak kezébe adott volna?...

A mint így elmélkedett, egyszerre csak gyöngérintést érzett a vállán. Gedeon az első pillanatban összerezett, mert azt gondolta, hogy a madianiták törtek rá. De aztán kíváncsian vizsgálta az előtte álló idegen férfit, a ki ezekkel a szavakkal köszöntötte:

— Az Úr veled, legerősebb férfiu!

— Mit akarsz tőlem? tudakolta Gedeon.

— Azt, hogy hagyd el legott házádat és cselekedd azt, a mit az Isten parancsol neked.

— Az Isten? Hm!... és mi volna az a parancsolat? Ha itt hagyom a házat, nem lesz a ki megvédje a betörő madianiták ellen...

— Te fogod megvédeni Gedeon, mert az Úr veled van és te vagy a legerősebb férfiu. Te fogod megvédeni nemcsak a házádat, nemcsak az Ezri-családot, nemcsak Efra városát, nemcsak Manasszest, hanem az egész Izraelt.

Gedeon elbámult és munkáját félbenhagyva ezt kérdezte:

— Ki vagy te idegen, hogy így tudsz beszélni? Próféta-e, vagy eszelős félbolond?

Az idegen férfiu mosolygott és csak ennyit válaszolt:

— Egyik sem.

— Nem értelek...

— Az Úr angyala és az ő küldötte vagyok.

— Hogyan? kiáltott föl Gedeon, hisz semmi jel sem mutatja, hogy az ég lakója volnál. Csak olyan

vagy, mint a többi közönséges emberek . . . fejed fölött nincs glória, vállaidon nincsenek szárnyak, nincs aranyos hajad és hófehér öltönyöd . . .

— Nincs, viszonzá az angyal, de azért mégis az Isten küldöttje vagyok, a ki ime izen és parancsol neked. Te fogod megmenteni Izrael méltatlan népét a madianiták zsarnoki uralmától és te fogod Izraelt kivezetni a vak tévelygés sötét ösvényeiről. Te leszel a rossz felé hajlók visszatérítője; te mented meg őket testi és lelki ellenségeiktől: a madianitáktól és a poklok gonosz ármányától. Te leszel az a dicső férfiú, a ki által megmutatja Isten az ő nagy hatalmát; te leszel Izrael népének testi és lelki vezére. Annakokáért halld a parancsolat ígét. Atyádfiai letértek az igaz, jó utról és bálványimádókká lettek. Baalnak emeltek oltárt és szobrot ott, ama pogány berkek rejtekén s annak áldoznak reggel, este, annak zengedeznek tiltott dalokat és hamis imádságokat. Ezért haragudott meg Isten az izraelitákra és ezért bocsátotta földjükre a madianiták sáskamódon pusztító seregeit. Ezért mielőtt hadat gyűjtenél és az ellenség kiűzésére indulnál, ki kell irtanod Baal pogány berkét, le kell döntened az ő oltárát! Törd porrá azt a hamis bálványt, hogy nyoma se maradjon és állítsd helyébe az Isten oltárát, a melyre áldozat gyanánt tedd fel a leg szebbik bikát jószágodból.

— Nagyon szépen beszélsz idegen, mondá Gedeon, a kit meghatottak a szép szavak, azért várj egy kissé, hogy megvendégeljek . . .

Elsietett. Ősi zsidó szokás szerint azonnal egy kecskegödölyét vágott le és megfőzte azt. Mig a hus főtt, egy mérő lisztből kovásztalan kenyeret készített.

Hamar elkészült mindennel, úgy, hogy rövid idő múlva már a húst kosárba téve, levét egy fazékban s a kenyeret betakarva kivitte az udvarra, egy árnyas cserfa alá, a hol az idegen elé tett mindent és így szólt:

— Itt vannak az ételek, fogadd őket szívesen . . . de ha valóban Isten küldötte vagy, tégy hát valami jelet, hadd mondhassa az én lelkem: látták szemeim, színről-szinre látták az Úr angyalát.

Az idegen férfiú fölállt. Méltóságos alakja kiegyenesedett, aztán fönséges nyugalommal szólt:

— Lásd hát, mint változtatom áldozattá adományodat; lásd hát, hogy angyal vagyok és nincs szükségem emberi eledelre . . . Tedd a kenyeret és húst ama köré és öntsd rájuk a levest!

Gedeon úgy cselekedett és csodák csodája, a kőből tűz csapott ki és megemésztette az eledeleket égő áldozatúl. Az angyal pedig elenyészett a légben. Gedeon ámulata határtalan volt. Az első perczben szólni sem tudott, de aztán megoldódott a nyelve és így kiáltott föl:

— Jaj nekem, Uram Istenem! mert az Úr angyalát színről-szinre láttam. Nagy hivatásra rendeltél engem, méltatlan, gyarló szolgálodat, de a te erőd segítségével híven eleget teszek parancsodnak.

Éjnek idején, mikor mindenki aludt, nehogy az emberek észrevegyék, Gedeon tíz szolgát vett maga mellé és neki álltak fejszékkel Baal berkének, kivágták az erős, szép babérfákat egy szálíg, oltárt raktak azokból a lerombolt Baal-oltára helyén s Gedeon föltette arra az igaz Istennek szentelt áldozati bikát . . .

— Ki cselekedte ezt? ki cselekedte ezt?

Igy jajveszékelték Efra megrémült lakosai. És a mint a dolgok szerzőjét kutatnák, egy szolga elejtett szavaiból megtudták, hogy Gedeon cselekedte mindezeket. Nagy tömeg nép gyűlt azért össze Joás háza előtt és így orditozott:

— Joás, Joás! Add ki fiadat, Gedeont, mert ő rontotta le Baal oltárát! Add ki, hogy halálával fizessen gonosztettéért!

Joás villámló szemekkel, szívében nemes haraggal jelent meg a nép előtt s így feddte őket:

— Ti akartok-e boszut állni? Fiam a mit cselekedett, bizonyára nem ok nélkül, hanem csak jól cselekedte . . . Ám ha Baal valóban isten, akkor álljon boszut ő maga, ha pedig nem isten, akkor ne neki, hanem az igaz Istennek állítsatok oltárt.

Tetszett a népnek ez a kifejezés, hogy: Baal boszulja meg magát, azért megnyugodott és elnevezte „Jero-Baal“-nak, a mi annyit jelent, hogy Baal boszulja meg magát.

Ezek után az egész városban, majd az egész Manasszesben, sőt még a szomszéd tartományokban, Áserben, Zebulonban és Neftaliban is híressé lett Jero-Baalnak a neve.

— Jero-Baal az Istennek választott embere. Ő fogja Izrael nemzetségét fölszabadítani a madianiták hét esztendő s igája alól. Jero-Baal mellé siessen mindenki. Álljon minden ép ember az ő hadseregébe!

És az a tudat, hogy egyszer már nyugodtan élhetnek s nem kell az ellenség miatt rettegniök, óriási lelkesedéssel töltötte be a szíveket. És az egész Manasszesből, Áserből, Zebulonból és Neftaliból gyülekeztek a harcosok az ő vezérlete alá.

Mikor pedig együtt volt a sereg, Jero-Baal fölállt és így szólt hozzájuk:

— Izrael fiai! Ime, valamint a hamis bálvány oltárát izzé-porrá törtem, úgy töröm össze az igaz Isten segedelmével az ellenség igáját is. Az Úr kegyes. Mint olyan sokszor, úgy most is megment szeretete benneteket, pedig méltatlanok vagytok hozzá, mert mindig elfordultok tőle és ő sohasem fordul el tőletek. Megment benneteket, ám azután a békesség napjaiban is szeressétek híven az igaz Istent.

Soknak azonban nem tetszett a beszéd.

— Hogyan mentene meg az Isten, mondogatták, mikor lám magunk megyünk a madianiták ellen és a magunk erejével verjük ki őket . . .

De Jero-Baal így szólt:

— Ne bizakodjatok el! Az Úr parancsol velem és veletek is. Ő ad erőt, ő nélküle nem volnánk erősek.

Majd halkán így fohászkodott:

— Uram, tégy nekik csodát.

Jero-Baal egy köteg gyapjút tett a földre a sereg szemei előtt és így szólt az izraelitákhoz:

— Figyeljete! Ha reggel ez a gyapju száraz, a föld pedig mindenütt harmatos lesz, akkor az igaz Isten megnyilatkozik nektek és akkor győzünk a madianitákon. Ha ellenben nem lesz a gyapju száraz, vagy pedig ha a föld is száraz lenne, akkor nincs Isten és akkor visszatérhettek Baal oltárához . . .

*

Reggelre a nép óriási öröme az egész föld nedves volt a harmattól, míg a gyapju száraz maradt.

— Ez az igaz Isten! Ez az igaz Isten! kiáltozták lelkesen.

— Ez ment meg benneteket! kiáltotta Jero-Baal és az Úr parancsára a sereg nagy részét haza küldve, háromszáz emberrel csodálatos módon megverte a rengeteg számú madianitákat.

— Látván Izrael népe ennyi jelét az Isten létének, gyűlölni kezdte Baalt, imádni az igaz ég Urát és csodálni az ő választottját, Jero-Baalt . . .

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

AZ EMBEREK.

Magához vevé pedig Jézus a tizenkettőt és mondá nekik: Ime, fölme gyünk Jeruzsálembe és beteljesednek mind, amik megirattak a próféták által az ember fiáról.

Mert a pogányok kezébe adatik és megcsufoltatik, megostoroztatik és megpökdöstetik.

(Lukács 18, 31—32.)

ESZÉLE egykor Jézus a néphez.

Meg vagyon pedig írva a régiek írásaiban, hogy egy pogány félisten leopta az égből a tüzet az embereknek. Vala pedig annak a félistennek a neve Prometheüs és az ő Istenének a neve Zeüs. Szörnyen megharagudott volna hát Zeüs és büntetésből a Kaukázus hegyéhez lánczolta a tolvaj Prometheüsz, mert lopni nem szabad és az embereknek nem volt szabad ismerniök a tüzet.

Ez így vagyon megírva a régiek írásaiban, de nem szabad elhinnetek, mert nem igaz. Zeüs nem is létezett, vagy ha létezett is, nem volt Isten és Prometheüs sem volt félisten...

Mert bizony mondom néktek, hogy az én Atyám és Uram az igazi Isten, a ki mindig volt, van és örökké lesz. Ő pedig azt akarja, hogy az emberek megismerjék a tüzet és azért küldött el engem közétek; a ki az Ige vagyok, Isten és ember.

Mert az én Atyám nem akarja, hogy az emberek tudatlanok maradjanak és elvigye őket az ördög az örök tűzre.

Azért mondom néktek, hallgassatok reám, a ki Isten vagyok, mint az én Atyám és ember, valamiképen ti. A ki pedig meghallgatja szavaimat, tanácsaimat, az az örök boldogságba jut.

Lévén pedig, hogy ti emberek vagytok, nem fogtok hinni szavaimnak. Azért teszek néktek csodákat és azokat el kell hinnetek...

És tett nékik csodákat és mind ámultak vala, mert ilyesmit még sohse láttak és kezdték őt tisztelni.

Kérdé pedig tőlük az Ember: hiszitek tehát, hogy Isten vagyok és hogy a mit mondok, az igaz volna?

És sokan fölkiáltának: Valóban hiszszük, Messiás!

Valának pedig közöttük olyanok, a kik fejüket csóválták és mondák: ez nem lehet igaz, nem hiszünk neki. Mások pedig ott hagyták, mondván: menjünk messzire tőle, mert az ördöggel czimborál.

Mondá pedig azoknak, a kik ott maradának: Ha pedig azt gondoljátok, hogy mindez ördögösség, ime, jövendölök néktek. Ti mindannyian sokat fogtok tőlem tanulni; kiszabadítlak benneteket a halál torkából, megváltlak benneteket a büntől és bizony mondom, ti véremet fogjátok ontani.

Mert meggyaláztok engem hálából sok jótéteményemért. Mert keresztre fogtok feszíteni, át fogjátok szurni testemet és örülni fogtok kinjaimon.

És felelének néki az emberek: nem fogjuk azt cselekedni, Mester, mert már eddig is sokat köszönhetünk néked, mert lehoztad nekünk az idvesség tűzét, a melyet a te Atyád küldött.

És Jézus elszomorodva felelt és az emberek is elszomorodtak szavain.

Bizony, bizony, ti kinzó halállal öltök meg engem és eltemettek a hideg sziklasírba; de én harmadnapon föl fogok támadni halottaimból és azután még csak negyven napig leszek közöttetek és visszatérek Atyámhoz az égbe és többé nem fogtok engem látni; de elküldöm néktek az én lelkemet, hogy őrködjék fölöttek és kísérjen a világ végezetéig...

*

Az emberek pedig megbizonyosodtak arról, hogy ő a Megváltó, a kit imádniok kellene és mégis meggyalázták és keresztre feszítették az isteni szent embert...

És beteljesedének az ő szavai.

Mert harmadnapon föltámadott halottaiból; negyven nap múlva pedig fölmene a menyekbe és elküldé onnan az ő lelkét...

Igy van megírva a régiek írásaiban. Ezek az irások pedig igazak. És az emberek, a kik olvassák, azt mondják: ezt nem hiszszük el, mert nem igaz. Látják pedig, hogy az ő szent lelke itt lebeg közöttük és mégis azt mondják: ezt nem hiszszük, mert nem igaz. Jézus nem is létezett, vagy ha létezett is, nem volt Isten...

ÉN URAM, ÉS ÉN ISTENEM!

TAMÁS pedig, egy a tizenkettő közül, ki ket-
tősnek mondatik, nem volt velök, mikor el-
jött Jézus.

Mondák tehát neki a többi tanítványok: Láttuk az Urat. Ő pedig mondá nekik: Hacsak nem látom az ő kezein a szegek liggatását, és ujjamat a szegek helyére nem bocsátom, és kezemet az ő oldalába nem bocsátom, nem hiszem.

És nyolcz nap mulva ismét bennvalának az ő tanítványai, és Tamás is velök. Eljöve Jézus a bezárt ajtón át, és megállá középen, és mondá: Békesség nektek!

Azután mondá Tamásnak: Ereszd ide be ujjadat, és lásd kezeimet; és hozd ide kezedet, és bocsásd az én oldalamba, és ne légy hitetlen, hanem hívő.

Felelé Tamás, és mondá neki: Én Uram, és én Istenem!...

(János 20, 24—28.)

*

Ime az Írás...

Áhitattal olvasom...

És megjelenik előttem az a kép, mikor az evangélista szavai szerint a hitetlen Tamás a sebekbe bo-

csátja ujjait és félelemmel, csodálattal telve kiált föl:
„Én Uram, és én Istenem!”

Tamás látott és hitt.

De az Úr megfeddé őt, mondván: „Mivelhog
láttál engem, Tamás! hittél; boldogok azok a kik nem
láttak, és hittek“ (János 20, 29.).

*

Ezek kétezer esztendővel ezelőtt történtek.

De az emberek ez alatt a kétezer esztendő alatt
vajmi keveset változtak.

Manapság nagy számmal vannak hitetlen Tamások,
a kik azt mondják, hogy ők addig semmit sem tarta-
nak igaznak, a míg nem láttak!

Kicsinyhitűek!...

Hát nem ismeritek a szentirást, a leghitelesebb
történelmi kutforrást? Ugy-e azt felelitek, hogy az
nem seb, a hová ujjaitokat bedughatjátok?

Nem érezte-e át lelketek szentelt ünnepnapjaink
üdvének varázsát? Nem voltatok-e szomorúak Nagy-
pénteken s nem töltötte-e be lelketeket az öröm má-
mora, mikor a szent Husvét ünnepén hallottátok a
diadalmas harsonákat s az üdvivalgás zaját: Alleluja!
Föltámadott! Alleluja! Föltámadott! Ugy-e, azt felelitek,
hogy az ünnepeket csak a papok találták ki, a maguk
mulattatására!...

Szánlak benneteket...

*

„Boldogok a kik nem láttak, és hittek“...

Igen, boldogok! Százszor, ezerszer boldogok! De
jaj azoknak, a kik láttak és mégsem hittek.

Mily szörnyű büntetés érhetne volna méltán Tamást, ha a sebeket látva sem hitt volna. Ha azt mondta volna: ezek nem igazi sebek és te nem vagy a mi mesterünk, Jézus Krisztus.

Nem, Tamás nem mondta ezt, hanem hitt és fölkiáltott: „Én Uram, és én Istenem!”

És manapság mily sokan vannak, a kik még azt is letagadják, a mit látnak!

Azért mondom nektek: tanui lehettetek a szent ünnepnapoknak, bizonyos mindenki előtt, hogy igaz dolgokat ünnepeltünk, mi ok volna hát, hogy ne higgyetek?

Mi haszna belőle akár testeteknek, akár lelketeknek, hogy a hitetlen Tamás köpenyét öltitek magatokra, azt is jól kiforgatva eredeti formájából?

Ne akarjatok ti a világnak más rendet szabni, mert az Úr nem akarja, hogy hűtlenség legyen a világon. Azért fogadjátok meg idejekorán a szép szót, ne vessétek meg az igazságot és kiáltsatok fel a már többé nem hitetlen, de hívő, térdeplő Tamással: „Én Uram, és én Istenem! . . .

JÉZUS ÉS A SÁTÁN.

... elhagyá őt az ördög;
és ime angyalok jövének,
és szolgálnak neki.

Máté 4, 11.

ÖRTÉNIK a pusztában a Jordán környékén. Rideg, kopár táj. A lenyugvó nap tűzétől biboros a hatalmas, félelmetes sziklák orma. Nehány tengődő pálmafán kívül sehol semmi növényzet. A háttérben misztikus barlangtorkolatok sötétlenek. A Megváltó egy szakadék fölött áll. Isteni lényén fönség és dicsőség ömlik végig. Férfias arczát láthatólag megviselte a hosszas böjt és önkéntes sanyargattatás, de azokból a tüzes szemekből, a melyek elmerülnek a táj szemléletében, a végtelenség s az akarat mindenhatósága tükröződik vissza. A szakadék szélén, az Üdvözítőnél jóval mélyebben áll a sátán, pokoli arczán gúnyos mosolylyal.

A SÁTÁN:

Negyven napot s negyven vad éjszakát
Kellett rideg körödbe' töltenem!
Vágytam csodát... s mit láttam? — Szenvedést!
Én nem hiszek neked, — pokolra, — nem!
A szenvedés már nemde megviselt?!
Ajkad remeg s az arczod oly fakó

Versenyre kelve még meggyőzlek im
Én megvetett, gyűlölt pokollakó.
Téged „Mester“-nek szólít a világ,
Vakon követve „szent“ beszédidet ;
Vakon hiszik a szádból jött ígét
S a krónikák fölírják tettidet . . .
Miért, hogy úgy figyelnek, merre lépsz,
Míg engemet mindenki elkerül,
Holott a mit te művelsz, úgy hiszem,
Azt mind elvégzem én is emberül.

JÉZUS :

Mosolygnom kell, oly gyermekes beszéd !
Avagy ki adta volna a jogot,
Hogy vakmerő elméddel fölkutasd
Az országot, mit Isten alkotott ?
Számodra a titoknak nyitja nincs,
Neked csupán a bűn s a kárhozat . . .

A SÁTÁN :

Igazság volt, van és leszen velem
És mégis én vagyok ma áldozat . . .
De hagyjuk ezt ! Négy évezres dolog,
A melyről most már szólni nem lehet . . .
Arról beszéltem, hogy csak ámitasz,
Mert én nem ismerélek tégedet.
De fölfedezlek majd a nép előtt,
A mely oly ostobán, bambán követ
S akkor nem áldást, nem himnuszt, fohászt
Dob majd feléd, hanem kemény követ.

JÉZUS :

Pokolszülötte átkos fajzatod
Hallgat reád, istentelen gonosz,
A ki csupán egy czélért dolgozol :
Hogy országomból lelkeket orozz.
Nem ismersz?...Hát miért epeszt a vágy
Hogy ismerj? Érezted talán karom
Sulyát! Különben egykor... egykoron
Megismersz, meg, mert én így akarom!

A SÁTÁN :

Csodállak ember! oly könnyelműen
S olyan lenézőleg beszélsz velem,
De egyszerű szavadban az erőt,
A mely legyőzne, én föl nem lelem.
Nincs rajtad semmi égi, isteni,
Nincs rajtad semmi rendkívüli nagy
Jel nem kíséri lábad lépteit,
Mi sem mutatja, hogy ki, vagy mi vagy.

JÉZUS :

Ha nem tudnád, hogy a kivel beszélsz,
Fölötted az milyen magasan áll:
Nem volnál negyven napja sarkamon
S most, hogy zavarj, itten sem állnál!
Rettegsz, azért lesed, hogy mit teszek,
Vagy azt hiszed balgán, hogy elbukom...
Csak hidd! A kik hasonlóak hozzám,
Örök-szilárdan állnak lábukon.

A SÁTÁN:

Ember! csupán csak egy parányi jelt!
Csak egyszer tégy óhajtasom szerint . . .
Miért, hogy elfordulsz tőlem s mosolygsz?
Miért, hogy ujjad megvetőleg int? . . .
Negyven nap s negyven éjjel megviselt:
Mutasd most meg, hatalmad mennyit ér!
Ha Isten vagy, szüntesd éhségedet:
A sziklából, mondd, hogy legyen kenyér!

JÉZUS:

Mi balga vagy! hogy azt véled, csupán
Kenyérrel űzzük éhségünket el;
Te éhes vagy s azért csupán kenyér
Űzhetné tőled az éhséget el!
De az ember nemcsak kenyérrel él,
Hanem az ég minden igéivel
S akkor bizony mondom, versenyre kél
És ő győz, mérkőzzék akárkivel!

A SÁTÁN:

Azt mondod: nem! — Nő jó! Nézd hát amott
A város óriási templomát . . .
Jöjj, szállj le onnan, mert im irva van,
Hogy szent angyalsereg vigyáz reád
S a kő nem árt lábadnak . . . irva van,
De én ezt semmiképen sem hiszem . . .

JÉZUS:

És irva van, hogy Istenét, Urát
Ne merje kisértgetni senki sem!

A SÁTÁN:

Eh, kezdem unni e komédiát . . .
 Én jót akarnék, nem rosszat veled
 S te, bár szegény legény vagy, a nagyot,
 A gazdagot, hatalmast megveted!
 Száz szónak egy a vége! Alkumat
 Fogadd el és dúsgazdag, nagy leszel,
 Mig így gonosz sorsod számodra csak
 Nyomort és kínos szenvedést szerez. —
 Nézd ott a büszke tornyu városok!
 Nézd s lásd a dús termő vidékeket!
 Tejfel-mézzel folyó föld tartja ott
 A gazdag és a vidám népeket:
 Ez mind, ez mind csupán tied leend
 Ha földre hullsz előttem és imádsz!
 Hatalmas Úr léssz, korlátlan király,
 Oly nagy téren, a milyent csak belátsz . . .

JÉZUS:

Gonosz! nem olvastad, mi írva van:
 Imádat: ez csak Istent illeti; —
 Imádd az Istent mindenek fölött
 És engedelmeskedj vakon neki!
 Igen! Unom már e komédiát!
 Lásd hát, hogy melyikünk hatalmasabb!
 Lásd hát, hogy minden élők útjain
 Határozott, szilárd irányt ki szab!
 Rettegj tehát sátán! Isten fiát
 Látod veled szemben . . . némuljon el
 Ajkadnak kísértő, galád szava . . .
 Menj, távozz tőlem messze, messze, el! . . .

S míg a rémült gonosznak búvhelyet
Nyujt egy sötét mélységes völgytorok,
Míg lent a mélyben a pokollakók
Százegyre dulva-fulva háborog,
A Megváltó letérdel, égi ajka
Egy hő fohászt rebeg . . .
És im a menyekből legott alászáll
A szent angyalsereg . . .

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

IDEGEN ISTENEID ...

A ki szereti az aranyat, nem igazul meg, és a ki követi a veszedelmet, megtelik azzal. Sokan estek el az arany miatt, és annak csilláma által lett veszedelmők. Botrányfa az arany a neki áldozóknak, jaj azoknak, kik azt követik és minden esztelen elvesz abban.

Eccles. 31, 5–7.

DEGEN Isteneid ne legyenek ...

Igy szól az Úr első parancsolata ...

Szól pediglen az egész emberiséghez örök időkre ...

Csakhogy az emberiség időről-időre jobban elfordul Istenétől, nem hallgatja meg szavát és idegen isteneknek, hamis bálványoknak hódol.

Egyike ezeknek a hamis bálványoknak: a pénz. A csengő, sápadt, de tündöklő aranypénz. Nézzétek a „modern” korszak gyermekét. Már a bölcsőben jobban szeret pénzzel játszani, mint bármi mással. Imádkozni még nem tud, de a pénzt már jól ismeri ...

Nézzétek a „modern” kor idegen istenét! Családok vesznek el, halnak meg szenvedve, betegen ... s pusztulásuk oka a *pénz* hiánya.

Nézzétek a férfit! Ha munkája nem elég eredményes, koldulni megy. Ha nem kap, gyilkol, rabol.

Miért? A pénzért. S aztán mikor kezeiben vannak a fillérek, vagy tallérok, — siet mohó vágyakozással a legközelebbi csapszékbe, hogy vértől bemocskolt lelkét a részegítő, kábító itallal mossa le...

... Ime, ilyen isten a pénz...

S nézzétek a hamislelkű zsugori aggot, az uzsorást...

Szemeiből rég kihalt a lélek tüze.

Ajka kiszáradt, haja őszbecsavarodott, teste lesóványodott, gondolatai őrültként kóvályognak agyában...

Élőhalott már...

A pénzisten ölte meg...

Sohasem dolgozott. Kifosztotta embertársait, majd hogy a bőrt le nem huzta róluk. Pénzt adott el és pénzt vásárolt. Eladta kétszeres-háromszoros áron s megvette, a mily olcsón csak lehetett.

S mikor együtt volt a sok, sok fényes arany, gyönyörrel szemlélte. Azt hitte, játékszer. Ruhát nem vett magának, piszkos zugban lakott, szűken táplálkozott, nehogy a pénze megfogyjon...

A pénz hatalmas isten, — de bosszuálló.

Mikor a vén kufár megöregedett, félni, remegni kezdett. Nappal és éjjel egyaránt ott ült pénze mellett s görcsösen szorongatta aranyait.

...Nesz ütötte meg fülét...

S ő megdermedve nézett szét maga körül... azt vélte, hogy rablók törnek rá, vagy a halál jön el s elszakítja őt imádott pénzétől...

Szegény!... Ha ismerte volna az igazi Istent!...

Nem lettek volna halála perczei oly borzasztók!

Ha ismerte volna azt a boldogító parancsot: „Idegen Isteneid ne legyenek én előttem!...”

A KIRÁLY.

Es azon időben, melyben a krónikák írják, hogy Jézus a sátántól megkísérttetett volna, csakugyan megjelent néki az ördög és azon versengtek vala, hogy melyik kettőjük közül a király.

— Nézd ama sok országot, mondá az ördög és ama sok földeket. Többet rajtok kívül nem láthat sem testi, sem lelki szem. Ama földek és országok a házakkal és templomokkal együtt az enyémeek. Ki mondhatja, hogy több birodalom felett uralkodik, mint én. Nemde te is beismered, hogy én vagyok a király.

Jézus pedig fönséges nyugalommal felelé:

— Én a lelkeken uralkodom...

És mondá a sátán:

— A föld alatt a pokol hatalmas birodalmába be nem léphet rajtam kívül senki. Ott hatalmas férfiak, erős szörnyek, asszonyi állatok és a tűz lakoznak és veszik hatalmukba azt, a kit nekik erre rendel hatalmas szózatom. Ott lakom, ott uralkodom én és oda akarom telepíteni a föld minden lakosait. Bizonyynyal elismered már most, mert el kell ismerned, hogy én vagyok a király.

De felelé néki Jézus:

— Az én világom a menyek országa...

A sátán ekkor tovább beszéle:

— Kelj hát párviadalra velem, mert a ki közülünk gyöngébb, az nem való uralkodásra és annak nem való kezébe a királyi pálcza. És én bizton erősebb vagyok, mert letaszítanálak arról a szikláról, a melynek tetején állsz. Beláthatod ember, hogy én vagyok a király.

Mire Jézus így válaszola:

— Tied az erő, enyém az — akarás.

Földühödék ezen a sátán:

— A királyt bizonynyal hódolat illeti meg. Kettőnk közül pedig az hódol, a ki valaha a másik előtt térdre ereszkedik; a melyikünk előtt pedig valaha a másik letérdel, az kettőnk közül a király.

Ezután kezdé a sátán a Megváltónak ismét mutogatni a városokat, a melyeket Jézusnak ígért vala, ha vétkezik hitében...

Eközben véletlenül letérdelt, hogy jobban láthassa és mutathassa országait az Idvezítőnek, a ki nem szólt semmit, csak ajkán jelent meg magasztos, királyi mosoly...

A sátán pedig észrevevén magát, nagy szégyenkezve eltávozik a helyről...

A MANNA.

Mondá pedig Mózes: Ez azon íge, melyet az Úr parancsolt: Tölts meg abból egy gómort és tartassék meg az a következő nemzedékeknek, hogy ismerjék a kenyeret, melylyel titeket a pusztában tápláltalak, midőn kihoztalak Egyiptom földéről.

Exodus 16, 32.

I.

IKOR pedig Izrael népe a pusztában vándorolt volna, utjokban gyakran megéhezének és nem volt mit enniök.

Zugolódtak tehát és azt mondák Mózesnek, a ki őket vezette:

Adj nekünk eledelt és italt, mert mindnyájan elveszünk éhségünkben és szomjuságunkban.

Mózes pedig mondá nekik:

Hát ki volna a ti uratok, ha nem gondoskodnék felőletek? Ő bizonynyal rendel ételt számotokra.

És eljövén az este, Izrael népei az éhségtől és fáradtságtól kimerülten feküdtek le és mélyen elalvának.

Reggelre kelvén pedig látják, hogy az egész vidék föl a hegyek oldaláig be van terítve valami fehérséggel, a milyent azelőtt sohasem láttak.

És ámulva kérdezék, mi légyen ez.

Mondá pedig nékik Mózes :

Söpörjétek össze, vegyétek és egyétek, mert ez azon ige, melyet az Úr parancsolt. Töltsetek meg abból egy gómort és tartassék meg az a következő nemzedékeknek, hogy ismerjék a kenyeret, melylyel titeket a pusztában tápláltalak, midőn kihoztalak Egyptom földéről.

És ők vevék és evék és mindnyájan jóllaktak vala tőle, melyet *mannának* nevezének.

És a manna táplálta őket a sivatagban mindvégig és ők nem vetették meg az Úr adományát, mert nem volt más mit enniök...

II.

Jertek, Isten választott népe és dicsérjétek az Urat, mert ő égi mannával táplál benneteket.

E nélkül el kellene pusztulnotok, a mint hogy Izrael fiai elpusztultak volna a sivatagban, ha eledelt nem rendel számukra az Úr...

És ez a manna, a melyet számotokra rendelt, örök tápláléka az élő lelkeknek. Ebből millió éveken át milliók esznek...

Ez a táplálék maga az Ige, a ki Isten létére emberré lett, hogy saját lényegét nekünk eledelül adja...

Az az ige a táplálék, mely az Üdvözítő ajkán elhangzott, mikor testét és véré a kenyér színe alá rejtve szerzette az Oltáriszentséget, lelkünknek édes mannáját.

Az az ige a táplálék, a melyet lelkes apostolok hirdettek, hirdetnek és fognak hirdetni: — az igaz hit igéje.

Az az ige a táplálék, a mely a józan elmékben visszhangra talál, a mely a lelkek termőföldjén megfogon, virágokat hajt és gyümölcsöt terem...

Jertek, Isten választott népe és dicsérjétek az Urat, mert ő égi mannával táplál benneteket.

III.

A zsidók a pusztában nem vetették meg az Úr adományát, mert nem volt más mit enniök.

Ma sokan megvetik az örök mannát, mert sokat evén a gonosz eledelből, megcsömörlöttek attól és undorodnak a jó tápláléktól is.

A táplálék azonban azért rendeltetett, hogy éljünk. Ha nem eszünk, a halál a sorsunk.

Azért jaj azoknak, a kik ezt a mannát nem veszik gyakorta magukhoz! Halál leszen az ő részük is, az életet pedig nem fogja meglátni az ő lelkük soha... soha...

PARABOLÁK.

Jézus szavai Lukács szent evangéliuma szerint.

1. AZ ERŐS FEGYVERESRŐL.

ALA egyszer egy erős fegyveres, a ki őrizé tornáczát és házát és minden javait hűséggel. És nem lőn semmiben károsodása és békében valának mindenek, a miket bira.

Ámde lőn, hogy jönne egy nálánál erősebb fegyveres és meggyőzi vala őt és elveszi minden fegyverét és birja vala azontúl mindenét...

És bizony ilyen erős fegyveres az emberi lelkek tornáczán a rossz erkölcs is, mignem eljövend egy még erősebb fegyveres, a jóság és győz a világ bűnei fölött.

2. AZ ELVESZETT JUHRÓL.

Egy embernek pedig valának szám szerint száz juhai és azokat hiven őrizé a pusztában.

És amint őrizné, egyszer csak azt veszi vala észre, hogy egyik kedves juha eltévelyede és lőn a gazdának nagy szomorkodása.

Elindula azért az ember elveszett juhának keresé-

sére és hagyá a kilenczvenkilenczet őrizetlenül a pusztában.

És menvén hegyeken és erdőkön át és előtalálá az ő elveszett juhát és megörüle néki és vállára vevén, a többi kilenczvenkilenczcel semmit sem törődve hazatére vele és egybehívá szomszédait és barátait mondván:

Örvendjetek vélem együtt és vigadozzatok, mert ime megtaláltam az én elveszett juhomat...

És bizony az Istennek is többet ér egy eltévelyedett és újra megtért bűnös, mint kilenczvenkilencz igaz.

3. A FARIZEUS ÉS A VÁMOS.

Méne annak idejében két ember a jerusalemi templomba, az egyik vala egy farizeus és a másik egy vámos.

És imádkozának ott mind a ketten és a farizeus így imádkoza:

Hálát adok néked Teremtőm, Uram és Istenem, hogy nem vagyok hamis és házasságtörő mint a többi emberek és mint ez a vámos is.

A vámos pedig imádkoza és mondá:

Atyám, bocsásd meg vétkeimet, mert gyarló vagyok és bánom bűneimet.

És értékesebb vala bizonynyal a vámos imája, mert az alázatos felmagasztaltatik és a gőgös meg aláztatik.

4. AZ ÖZVEGY KÉT FILLÉRE.

Álla Jézus két tanítvánnyal a jerusalemi templom bejárásnál és látá azokat a dúsgazdagokat, a kik nagy

összeg pénzeket és kincseket vetnek vala a templom pénztárába.

Láta pedig egy szegény özvegyet is, a ki csak két apró fillért vet vala be, mert több már nem vala néki.

És mondá Jézus tanítványainak:

Ime ez a szegény asszony a legtöbbet adott, mert a többiek adának abból, a miből nekik is sok vagyon és azért adák, hogy fitogtassák a világ előtt bőkezűségöket, míg az asszony szerényen, de szivből ada és egész vagyonát adá oda.

Manapság is sokan adakoznak merő hiuságból és kevesen igazán.

5. A VÁMOS ÉS A NÉP.

Mikor Jézus átmene a Jerikón, egy Zakeus nevű vámos férfiu házában szállott meg.

Látván ezt a nép, zugolóda és mondá:

Ime, az Isten fia bemegy egy bűnös ember házába és mihozzánk, a kik igazak vagyunk, nem jön be.

De Jézus szeliden szólva velök, felelé:

Bizony mondom néktek, a bűnös házába szükségesebb hogy betérjek, hogy megismerjen engem, de ti a nélkül is ismertek, miért kívánnátok tehát, hogy hozzátok betérjek?

És a nép megnyugovék és a vámos igen örven-deze és még az nap megtért vala.

6. A SZÁNTÓ ÉS A SZOLGA.

Nemde a szántó nem fogja szolgáját hazahívni a mezőről és nem fog így beszélni hozzá:

Jőjj és telepedj mellém mulatozni és vigadozni.
Hanem így szól:

Készíts vacsorát és szolgálj nékem alázatosan és végezd el az itthoni dolgokat...

Mert az ember csak hivatása szerint cselekedhetik és mindnyájan alárendelt emberek vagyunk, valamint a szolgálta, a kinek parancsolnak.

II.

Jézus szavai János szent evangéliuma szerint.

7. A PÁSZTOR ÉS A JUHOK.

A pásztor esméri és név szerint nevezi juhait és azok hallgatnak az ő pásztorukra, mert ők is esmérik azt.

És mikoron kimegy az akolból, a juhok mind őt követik és arra mennek, a merre a pásztor megyen.

De az idegen ember hiába megy előttük, azt nem követik, mert nem esmérik és a pásztor sem esméri a mások juhait...

Igy esmérem én is enyéimet és azok is esmérnek engemet.

Ne csodálkozzatok hát azon, ha a hitetlenek nem követnek engem. Ha pedig nem akarnak esmérni, bizony mondom, én sem fogom esmérni őket Atyám előtt majdan az utolsó napon.

8. A SZŐLŐTŐ.

És mondá akkoron Jézus az ő tanítványainak:

Én pedig szőlőtő vagyok és az én Atyám a szőlőmíves és ti vagytok a szőlőtő ágai.

És az ágaknak ismét ágaik vannak és elterjednek a szőlőskert minden részében és ezek azok, a kik az én tanításaimat követik a világ népei között.

És az ágak között sok van, a melyik elszárad és elfonnyad és azokat ki kell vágni tüstént, mert azok gyümölcsöt nem teremnek, hanem elrontják a többi egészséges ágakat is.

És ezeket a rossz ágakat az én Atyám, a szőlőmíves metszi le.

És valamiképen a lemetszett ág nem fog gyümölcsöt teremni, ha leválasztatott a szőlőtőről, azonképen ti sem, hacsak én bennem nem maradtok mindörökké a világ végezetéig.

LÁZADÓ NÉP.

MÉG teljes sötétség ül a végtelen pusztaság fölött, de itt-ott már bontogatni kezdi pokoli szárnyait a fekete éjszaka. Palesztina egének fényben pompázó, sziporkázó csillagzata eltűnt... a kísértet-arczú hold korán lesiklott az ég alján... a festői táj koromszinű lepelbe burkolódzott, csak egy csodálatos szellem sejteti jelenlétét a lágy hajnali szellő játszadozó fuvalmában...

Pihen az egész táj. Még az a néhány pálma is komoran lecsüggeszti fejét, mintha mély álmát aludná.

Messze, a keleti látóhatáron lassan-lassan gyöngé világosság kezd derengeni. Nem tűz, nem természetes világító az... az ember nem is látja tisztán, hogy micsoda... valami felhőbeburkolt fénynyaláb, a melynek világítóereje folytonosan növekszik s a mely ott lebeg a levegőben, csodálatos, tiszteletre gerjesztő félelemmel töltve be a lelket.

Halotti csend mindenütt.

De csakhamar zsongás tölti be a leget, mintha sok millió apró tündér serkent volna föl valahonnan a mély ürből s mintha ezek csevegnének végtelenül finom, bogárzümmögéshez hasonló hangon...

Az ég mérhetetlen boltozatján hirtelen tejfehér színű

sáv fut át s ekkor az a távoli izzó felhőoszlop halványulni kezd. A pusztában sürgés-forgás keletkezik; ébred minden élő: ember, állat egyaránt. . .

Mire megvirradt, szemeink elé tárul az ébredő tábor is; az a fényhasáb, a mely fölötté lebegett a sötét éjen át, immár szürke felhővé változva, lomhán lebeg a hanyagul összetákolt sátrak fölött.

Mózes népének tábora ez. A hívő sereg roppant hosszú idő óta bolyong a határtalan pusztaságon, immár reményét veszve hitében és bizalmában megrendülve.

Mióta a zsarnok fárao országából kiszöktek, mióta átkeltek a Vörös-tenger tornyos hullámhegyei közt, minden áldott nap keltével új reménynyel folytatják vándorutjokat és minden este új csalódással térnek nyugalomra.

Tüzzész, betegség, döghalál, vadállatok által megtizedelve, folytonos kétkedés és rettegés között haladnak napról-napra, nem is remélve, hogy valaha ettől a kárhozatos bolyongástól megszabaduljanak, hogy valaha a megígért földön pihentessék ki összetört tagjaikat . . .

A tábor ébred. Halk harsonaszó jelzi a fölkelés idejét. A sereg kedvetlenül, lomha unalommal áll talpra. Némelyek bosszus mormogással, mások hangosan méltatlankodnak:

— Mi lesz ennek a vége?

A kétségbeesés ott ül minden arczon, a reménytelenséget elárulja a szó:

— Kezdetől fogva, Egyiptom földjéről való kivonulásunk óta nem hittük, hogy igaz legyen a mit Mózes szerint az Úr ígért nekünk. Igaz, nehéz dolgunk, keserű sorsunk volt ott. Hitvány, gyáva szolgák zsarnoki szélye, éles korbács, sulyos iga uralkodott rajtunk.

Gyermekeinket korán munkára szoritották; leányainkat és feleségeinket parancsolóink elhurczolták mellőlünk erőnek erejével. Korán kellett kelnünk és későn feküdnünk; a jármot huzván véres verejték ömlött alá orcánkról... de legalább volt mit ennünk, volt hazánk, a hol nyugodtan alhattunk, volt föld, a hová halottainkat egymás mellé temethettük, volt fekvőhelyünk, a hol betegeinket ápolhattuk, itt pedig még az sincs. Bolyongunk napról-napra, keressük a megígért hazát, de az nem tűnik elő sehol. Enni csak akkor tudunk, ha akad utba valami; betegeinket összetöri a fárasztó vándorlás; halottainkat az uton kell betakarnunk földdel s ki tudja, holnap nem fogják-e a vadállatok onnan kikaparni? Pusztító dögvész, ellenség vagy vadállatok dühe által napról-napra fogyunk... hol van hát az Isten és hol van a jólét, a melyet ígért? Vissza Egyiptomba! Szolgák leszünk ott megint, de élni fogunk és nem kell örökké rettegnünk...

Mindig hangosabb lesz a szó. A beszélő körül nagy csoport képződik az elégedetlenekből, a kik esküt készek tenni, hogy sohasem hitték a mit az Isten ígért, sohasem hitték magát az Istent sem s csak Mózes erőszakoskodása kényszerítette őket Egyiptom elhagyására. De ők nem fognak tovább menni; — nem, egy lépést sem! Vezesse őket vissza vezetőjük oda, a honnan elhozta...

Majd újabb csoportok érkeznek átkozódva, szitkozódva a hosszas sanyargattatás miatt. Az emberek zajosabbak lesznek; egymást biztatják, izgatják a lázadásra, mignem fenyegető állást kezd foglalni az egész néptömeg.

Lázadás készül. Követelni fogják erőszakkal, ha

békés uton nem lehet, hogy forduljanak vissza. Mózes akarják látni; egyszer már végleg le akarnak vele számolni. Mózesnek sietve viszik a hirt sátrába:

— Lázadás készül ellened és Áron ellen. Kétszázötven ember, a község választott törzsfejedelmei és sokan a vezérek közül ellenetek vannak, mert megelégték a barangolást, nyugodalmas hazába akarnak térni újra Egyiptom földjére.

... Odakint vad kiáltások hangzanak... a nép forrong... átkot kiált arra, a ki ellenük szegül és...

Egy pillanatra lecsendesül a zaj...

Mózes jön...

Hisz a nép is őt várja, vele akar beszélni, meg akarja fenyíteni, de hogy a düh és szenvedély ily erős kitörése ellenére is Mózes közérző mer jönni, ez meglepi és tiszteletteljes félelembe ejti őket.

Mózes jön. A rettegett, testben és lélekben egyaránt hatalmas, észben leggazdagabb ember közeledik. Testét szürke köpeny fűdi. Kezében a varázsvessző. Járása méltóságos, tekintete szigorú...

A nép szótalánul várja, hogy mi fog most következni.

A nagy férfit senkit sem lát, semmit sem hall; ajka néma, pillantása hideg.

Mikor a nép elé ért, arcczal a földre borul s így marad néhány percig, míg imáját csöndesen elrebegi. Azután fölegyenesedik, kiterjeszti kezeit az ég felé, mintha onnét kérné lelkének és szavainak erejét s erős, dörgő hangon beszél a néphez.

— Mit akartok, miért gyűltetek itt össze?

Van valami különös ebben a hangban, a mi megejt, megremegteti a hallgató tömeg lelkét.

Semmi felelet. Mózes tovább folytatja szavait.

— Nemde megparancsolta az Úr, hogy békétüréssel legyetek valamennyien? Nos, hát én látni akarom, ki az a vakmerő, a ki Istene és Isten választottjai ellen merészkedik fölkelni. Ám álljon elő, a kinek panasza van s mondja meg, mi kívánsága volna?

Halk moraj fut végig a tömegen és erre előáll Abiron, Eliáb fia, hogy előadja a nép panaszát.

— Mióta nem barangoljuk már a puszták fövényét és ki tudja, meddig tart még kinszenvedésünk?! Vezess vissza bennünket a fáraó igája alá, mert nem látjuk, hogy volna velünk pártfogó, a kit te Istennek nevezel...

Mózes szeme haragos villámokat lövel s irtózatosságon szakitja félbe a beszélőt.

— Gonosztevő, Őt merészeled káromolni? Nem félsz, hogy csodaerejű vesszőm erejével sziklává változtatát az Úr?

— Nem láttuk őt még soha, kiáltják többen ingerülten. Szeretnők tudni, mi joga uralkodol Áronnal felettünk és mi joga hurczolsz el a világ végéig? Vezess vissza rögtön Egyiptomba bennünket...

Óriási láрма keletkezik, a melyet csak Mózes hatalmas hangja képes tulharsogni:

— Hát mikor fogy ki már szivetekből a kételkedés és bizalmatlanság. Avagy nem tudjátok-e, hogy az Úr szigorú büntetést szab reátok kishitűségetek miatt? Mert nem ő volt-e, a ki a tenger vizeit ketté választá előttetek? Nem ő-e az, ki tűzoszlop által vezet benneket? Nem ő volt-e, a ki vesszőm ütéseire a hegyből vizet fakasztott, a ki nektek törvényeket szabott, a ki mannával és fürjekkel táplált benneteket s a ki minden ellenséggel szemben győzelemre vezette fegyvereiteket?! Ezek után pedig ti azt mondjátok, hogy

nem láttátok őt? Vissza akartok-e térni Egyiptomba, zsarnokaitokhoz? Hiszen az a föld már messzebb van, mint az ígért országa. S aztán mit gondoltok, vajjon a tengert ismét ketté fogja-e választani az Úr ily gonosz nép előtt, mint ti vagytok? Különben megmondom, miért tesz ki benneteket ily nagy megpróbáltatásoknak: bizonyosan nem biztatok kezdettől fogva az ő jóságában ... A meglepetés és a megdöbbenés moraja zug végig a lázadó népen.

— És ki az, folytatja Mózes, a kit az Úr vezetőtök gyanánt rendelt, hogy el ne tévedjete? Nemde én és Áron, a mint erről már számtalanszor meggyőződhattetek! De hogy ne legyen többé kételyetek felőle, lássatok ismét csodát. A fővezér harsonákat fuvat, összegyűjti Izrael egész népét és így szól hozzájuk:

— Ime, az Úr bizonysgot teszen maga felől és az én rendeltetésem felől. Ha ezeket a lázadókat nem sujtja legott gyors halállal haragja, akkor ő nincs és én sem vagyok fővezérek. De ha kinyilatkoztatja magát, rettegjete ellene szót emelni.

...Eget és földet megrázó dördülés...

Mózes arczczal a földre borul, a nép megrémül s a következő perczben a lázadás vezetőit a föld nyeli el...

Borzasztó kavarodás... a jelenet tanui rémülten menekülnek és elrejtőznek sátoraikban... De csakhamar visszatér a tábor nyugalma... Mózes jelt adat az indulásra. A nép összegyűl újra s most már újult hittel, bizalommal kiáltja jelszavát: „Az Úr az Isten, az Úr az Isten!“...

S a kiválasztott sereg új reményekkel telve indul neki a mérhetetlen pusztaságnak, nem kétkedve többé, hogy az ígért földje immár nem lehet nagyon messze...

GONDOLATOK.

HITETLENEKRŐL és istentelenekről szólva mondja többek között szent Pál apostol, hogy „magokat bölcseknek mondván, boldokká lettek.“ (Róm. 1, 22.) Ezek a szavak jutnak mindig eszembe és önkéntelenül is mosolyognom kell, valahányszor egy modern „apostol“ hitetlenségével és bölcsességével kérkedik.

*

Bárkit ítélsz, magadra is ítéletet mondasz vele; mert azok a hibák, a melyeket másban kárhoztatsz, benned is kisebb-nagyobb mértékben mind fölfedezhetők. Azért óvatosan, vigyázva ítélj!

*

Annak, a ki munkálkodik, a jutalom nem kegyelemből tulajdonittatik, hanem tartozásból (Róm. 4, 4.); — a ki pedig nem munkálkodik a jóban, annak az élete is csak kegyelem.

*

Igazért is alig hal meg valaki; jótevőért *talán* valaki kész lenne meghalni (Róm. 5, 7.); — akadna-e hát olyan, a ki önzetlenül feláldozná érdekeit másoknak a javáért?

*

A szeretet tettetés nélkül legyen (Róm. 12, 9.). E helyett mit látunk az emberek között? Csupa tettetést szeretet nélkül.

*

Senkinek rosszért rosszal ne fizessetek (Róm. 12, 17.); — annál kevésbbé fizessetek a *jóért* rosszal.

*

Az Isten egyik-másik pártütő gyermeke fellázad és harczra kél az anyaszentegyház ellen. Ezek szokták balgatagoknak és erőtleneknek nevezni Krisztus katonáit... De ne sokat törődjünk gunyos lármájokkal. Hisz szent Pál apostol már az első évszázadban megfelelt nekik örök időkre, mikor azt mondta, hogy a kiket a világ balgatagoknak tart, azokat választotta Isten, hogy megszegyenítsék a bölcseket; és a világ erőtleneit választotta Isten, hogy megszegyenítsék az erőseket (I. Korint. 1, 27.).

*

Ne csak a tudás szomja epeszsen benneteket; lebegjen folytonosan előttetek a szeretet is. Lelkünket nem csak az értelem, hanem érzelmek is alkotják. A szentírás mondja, hogy a tudomány felfuvalkodtat, a szeretet pedig épít (I. Korint. 8, 1.).

*

Megvesztegetik a jó erkölcsöket a gonosz beszélgetések (I. Korint. 15, 33.); — hasonlóképen a gonosz olvasmányok, a rossz könyvek is.

*

Más a nap fényessége, más a hold fényessége, és más a csillagok fényessége; még a csillag is különböző a csillagtól fényességre (I. Korint. 15, 41.); — hogy ne lehetne hát különbség ember és ember között is!?

*

Maga a sátán is átalakítja magát világosság anyyá-lává (II. Korint. 11, 14.); — miért csodálkozzunk tehát, ha gyakran látunk magunk között képmutatókat.

*

Szent Pál apostolnál mint „a lélek gyümölcsei“ említettnek a következő erények: szeretet, békesség, türelem, kegyesség, jóság, hűség, szelidség, hit, szerénység, mérséklet, tisztaság. (Galat. 5, 22, 23.).

*

Sok olyan ember van, a ki magát roppant nagyra tartja, holott senki és semmi. Az ilyen, szegény, önön-magát csalja meg.

*

A mi igaz, a mi tisztességes, a mi igazságos, a mi szent, a mi szeretetre méltó, a mi jó hirt szerez, a mi az erényhez és dicséretes fegyelemhez tartozik, azokról gondolkodjatok (Filip. 4, 8.).

*

A bölcsesség és a tudomány minden kincsei egyedül Jézus Krisztus tanaiban rejlenek. Tudást és okos-ságot Krisztus igéi nélkül elképzelni nem tudok.

*

Ne csak a rossz embereket kerüld, hanem azokat is, a kiket nem ismersz ugyan, de kételkedel jósa-gukban.

*

A ki csupán a gyönyöröknek él, az már életé-ben halott.

*

Többet ér, ha senki sem ismer és jó vagy, mint ha híres volnál rosszaságodról.

*

Minden gonoszságnak gyökere a pénzvágy (I. Timot. 6, 10.). Az idők bizonyítják, mily nagy igazságot mondott az apostol.

*

Intelmeidnek, tanításaidnak csak akkor lesz jó eredménye, ha magad jársz elől jó példaadással.

*

Nem ér a jótett semmit, ha nem szabad elhatározásunkból, hanem kényszerből cselekedjük azt.

*

A kétszinű ember minden cselekedetében határozatlan. Azért a kiben egyszer csalódom, abban többé sohasem tudok bizni.

*

A „szabadság“ nevében látjuk ellenségeinket küzdeni a hit ellen... Természetes! hisz már szent Péter apostol beszél olyanokról, a kik a szabadságot a „gonoszság palástjául“ használják.

*

Ha szégyeled, hogy keresztény vagy s ha mint ilyen nem akarod magadat gúnynak és szenvedéseknek kitenni, — nem lehetsz méltó arra, hogy férfiúnak tartsanak.

*

Azoknak, a kik „a felsőbbiséget megvetik, kik nem félnek szakadásokat behozni“, ugyancsak szent Péter apostollal felelhetünk, a ki azt mondja róluk, hogy olyanok, „mint az okatlan állatok, melyek természet szerint megfogásra és leölésre valók, azokat káromolván, miket nem értetnek.“ (II. Pét. 2, 12).

*

Szent János apostol szavai szerint magamagát csalja meg az is, a ki azt hiszi, hogy nincsenek bűnei.

*

Erkölc és hitetlenség... egymásnak ellentmondó fogalmak.

*

A ki felebarátját gyűlöli, az semmiben sem különbözik a gyilkostól.

TE VAGY...

... és megismerék őt...
Lukács 24, 31.

ERUSALEM pedig gyászba borula és arcz nem marada vidám, szem nem könyezetlen. A város és az egész népség mind jajonga és sira szörnyü jajgatással, keserves siralommal.

Mert immáron harmad napja vala, hogy a nagy Mester, a világ Idvezítője sziklasirban fekvék.

Ki vala az élet és a jók védelmezője és az igazság tüköre és most már nincs imé köztük.

Hanem elzárva vagyon a sziklák kebelében és nehéz kő földi be a sir száját és római katonák állanak őrt körülötte, hogy föl ne kelhessen.

És ezért sira és gyászola Jerusalemben, melyben arcz nem marada vidám, szem nem könyezetlen...

Történék pedig, hogy a tanítványok közül ketten Emmaus felé mennének az uton.

Kik közül az egyiknek neve Kleofás vala.

Ezek ketten haladnának és szomorkodva váltánának szót és szólnának mindenekről, a mik történtek vala.

Lőn pedig, hogy a legendák szerint egy utassal találkoznának, a ki velök ment vala tovább és mondá nekik.

Micsoda szomorkodás ült ki orczáitokon és miféle beszédeket szól a ti szátok és miért sír és szomorkodik gyászba öltözve egész Jerusalelem.

Kik csodálkozva nézének a jövevényre és feleltek vala néki.

Hát te volnál egyedül jövevénye a városnak, a ki semmit sem tudsz azok felől, a mik az utolsó napokban történének.

Ki mondá nékik.

Micsodák történének.

Azok pedig kezdék néki dicsérni a Messiást és az ő okosságát és vég'hetetlen hatalmasságát. És elmondák mindazokat, a mik az utolsó napokban történének Jerusalemben.

Imé, mondák, ő meghala és már harmad napja elment közülünk.

Ki megigérte vala, hogy harmadnapon föltámad és még eddig nem láttuk vala őt és nem jelene meg előttünk.

És most azért szomorkodunk, mert nem tudjuk, hogy hol vagyon ő és nem tudjuk mihez fogjunk, mit cselekedjünk.

Az idegen utas pedig vigasztalá őket, mondván, hogy ne szomorkodjanak, mert mindennek úgy kellett vala történnie, a hogyan megtörtént és mindennek úgy fognak elkövetkezni, a hogyan a próféták által megjövendöltettek és az irások vagy az Idvezítő szavai által elmondattak vala.

Kik nagy figyelemmel hallgaták beszédeit és az irásokról való bölcs fejtegetéseit.

És lassan menének az uton és már esteledék, mikoron Emmaushoz közel érkezőnek. És lőn, hogy

mind a hárman igen elfáradának és meg valának lankadva testben.

Mikor pedig a ház elé érkezének, melyben a két tanítvány lakozék, az idegen utas tovább akarta folytatni utját, de ők nem engedék és erővel visszatartóztaták, mondván, hogy immáron esteledik és nincs hová betérned, annakokáért jöjj be velünk a mi házunkba és fogadj tőlünk étkeket és nyugodalmas szállást.

Ki megfogadta szavokat és csakugyan betére velök.

És ők legott helyet adának néki és szolgálták vala őt, megmosván lábait.

És étkeket adának eléje és kényszeríték őt, hogy egyék velök.

És ő sokáig szabadkoza, de azután hozzáfogott vala, hogy egyék velök...

...És vevé a kenyeret és megáldá és megtörte vala azt és nékik nyújtá...

Kik mocczanni sem tudának a bámulattól és csodálkozástól, hanem meglepődve kiáltának föl.

Te vagy az Mester, ne tagadd.

Megesmérének tégedet a mi szemeink és megtudtuk vala ebben a perczben, hogy Te vagy, mert senki sem tudja a kenyeret úgy megtörni és megáldani mint Te, mert más-más minden embernek az ő kezejárása, de a tiedhez nem hasonló egyiké sem.

És mire felugranának helyeikről, hogy a Mester nyakába boruljanak, a Megváltót már sehol sem látják, hogy szólnának vele, mert eltűnt vala helyéről abban a pillanatban.

Kik még azon az estén visszafutának Jerusalembé és ott találván együtt a tizenegyet, elmondák nékik az egész históriát.

Mely meg vagyon örökítve a legendák nyelvében és olvasható szó szerint szent Lukács apostol evangéliomainak legutolsó részében.

Hogy a kik a következő nemzedékek fiai között élnek is, lássák az ember fiának az ő nagy hatalmaságát és a sirból való feltámadását.

Melynek hire soha el nem mulhat.

Dicsértessék az Úr Jézus Krisztus.

AZ ITÉLET.

IKOR hírül hozták Dávidnak, hogy Uriás fővezér a csatában elesett, a király parancsot adott, hogy Betsabeet, Uriás özvegyét hozzák el palotájába, mert feleségül veszi...

Ezalatt ő maga gondolatokba mélyedve járt föl és alá szobájában. Ifju szívében egyre mélyebb sebet vág a napról-napra sulyosbodó büntudat, a mely vihar gyanánt háborgatja a rossz emberek érzelmvilágát...

Most már ő sem különbözik azoktól, a kik reggelenként födetlen fővel jelennek meg az istentiszteleten, hogy lássa az egész népség gyalázatukat. Borzasztó tudat ez...

Dávid igyekezett elhallgattatni lelkiismeretének szavát, de ez semmiképen sem sikerült.

A mint unatkozva és elmélkedve így sétálgatott a drága szmirnai szőnyegen, egyik szerecsen szolgája Nátán próféta jövetelét jelentette be neki.

A próféta rideg méltósággal lépett a király elé, a ki kegyesen fogadta, hűsítő italokkal és déli gyümölcsökkel kínálhatta... a szentéletű Nátán azonban semmit sem fogadott el.

— Rövid, de fontos beszédem volna veled. Egy különös ügyben szeretném hallani ítéletedet, igazságos

biráskodásodat, mondta szárazon, minden bevezetés nélkül,

— Csak add elő ügyedet, felelte Dávid, hisz tudod, hogy ítéleteim nem nélkülözhetik még az igazság legcsekélyebb látszatát sem.

A próféta leült és előadta az esetet...

Két férfiú élt egy városban; az egyik dúsgazdag vala, a másik ellenben földhözragadt szegény. A gazdagnak óriási birtoka, tömérdek juha, ökre, öszvére és szolgálja volt; a szegénynek minden vagyonát egy szál fiatal báránka képezte, a mely a háznéppel együtt nevelkedett, a mely az ő kenyeréből evett, edényéből ivott és fekhelyén aludt, mert úgy szerette egyetlen kincsét, mint tulajdon édes gyermekét.

Egy alkalommal vendég érkezett a dúsgazdag emberhez. A gazda sajnálta a jövevényt a magáéból megvendégelni s hogy mégis vacsorát készíthessen neki, erőszakkal elvette a szegény ember egyetlen báránkját és azt készítetté el vendégének. Mit érdemel az a férfiú, a ki a te országodban így cselekszik?

Dávid roppant haragra gerjedt...

— Halált érdemel az ilyen, mert nem hasonló az emberekhez... de ne haljon meg, hogy ítélhessek fölötte. Négyannyival fizesse vissza a szegény ember jussát s szégyeníttessék meg az ő háza az egész népség előtt.

A próféta fölemelkedett. Szemei vad tűzben égtek; egész lénye olyan volt, mintha az Isten ítélőbirája állna ott, a megrémült hatalmas király előtt.

— Magadra mondtál ítéletet, kiáltotta dörgő hangon. Igen, halált érdemelnél, de nem fogsz elveszni, hogy érezd a büntető ítélet súlyát. Tied volt a világ minden hatalma, kincse; a legtöbb rabszolgával és

nővel áldott meg az Úr és te mégis elraboltad Uriás egyetlen, szeretett feleségét, Betsabeet. A fővezért odaállítottad, a hol biztosan elérhette az ellenség nyila, csakhogy feleségét magadnak vehesd... te voltál a kegyetlen dúsgazdag, magadra mondtad ki az ítéletet.

A nagy király egész testében megrázkódott... alacsony termete még kisebbre zsugorodott össze az átok súlya alatt.

A próféta tovább folytatta beszédét.

— Négyannyival fogod megtéríteni a szegény ember jussát, mert négy fiadat fogod elveszíteni: Betsabee fiát, Amnont, Absalomot és Adoniást. S mivel meggyaláztad a fővezér házát, a te házad is meg fog gyaláztatni az egész népség előtt. Absalom pedig ellened lázad, mert te is életére törtél Uriásnak... Szükséged volt-e mindezekre? Miért kellett az Urnak benned is csalódnia, miért kellett Béliál fiaihoz hasonlóvá lenned? Király, én nem ismerek reád! Te volnál-e az valóban, a ki egykor oly sokszor szembeszálltál Saullal az Isten igazáért?...

— Ne mondd tovább, szakította félbe Dávid a beszélőt, ne mondd tovább, mert megszakad a szívem...

— És akkor nem éreztél fájdalmat szivedben, mikor ama bűnöket elkövetted? Most már megtörtént...

— Igen, megtörtént! kiáltotta zokogva Dávid. Vétkeztem, szörnyen vétkeztem az Úr ellen... nagyon megbántottam őt... de szánom és bánom vétkeimet őszintén, teljes szívemből...

A próféta megszelidült arczczal, most már kegyes szavakkal vigasztalta a bűnbánó királyt:

— Jól van... ezt várta az Úr tőled... de az ítélet el fog következni fölötted, mert az elkövetett rosszakért.

vezekelned kell. Viseld azonban béketüréssel sorsodat és óvakodj ezentúl a Mindenható haragját magadra vonni.

Ezután Nátán eltávozott. Dávid pedig szőrcsuhát öltött és hét napig bőjtölt a földön fetrengve és ott siráncozva...

*

És Dávid királyon beteljesedett az ítélet az utolsó szóig.

Betsabee fia meghalt még születésekor.

Alig fejezte be Dávid az ammoniták elleni hadjáratot, otthon nagy gyalázat érte a királyi házat: Amnon, a király fia gyalázta meg saját testvérét, Támárt.

E miatt Absalom két esztendei bosszuforralás után szolgáljaival ölette meg Amnont.

Öt esztendővel eme szörnyű tett után Absalom pártot ütött Dávid ellen. Valóságos háboru folyt le apa és fiu között, melyben Absalom huzta a rövidebbet, életével fizetvén meg vakmerő vállalkozását.

Ez volt Dávidra nézve a legnagyobb csapás. Adoniást, a kinek nagyravágyó tervei voltak, a melyek által ő akarta magához ragadni Dávid trónját, Salamon ölte meg.

Ekkor azonban Dávid már nem élt, mert hetven esztendős korában az irás szerint meghala és eltemetették Sion hegyén...

DÁNIEL ÁLMA.

z álomfejtő nagy próféta, a kit ellenségei nem tudtak elpusztítani, a kinek nem ártott a tüzes kemencze lángja, sem a dohos börtönverem sötétsége, a kit nem bántottak az éhes oroszlánok, egy éjjel álmot látott...

Főnséges álom volt az...

A próféta látta megmozdulni az égbolt négy oldalát, melyek között iszonyú harcz fejlődött ki az ős-ürben, a mindenség fölött. Vakító fényű villámlás és eget-földet megreszkettető dörgés vegyült rövid időközönként ebbe a hatalmas háboruba, a melyhez hasonlót emberi elme elképzelni nem tudhat.

Mintha négy rettenetes szörnyállat kelt volna ki a világegyetem négy sarkából és fogaikat csattogtatván, bőszen haraggal, bömbölve rohantak egymásnak... Rohantak az élet és halál fölött döntő küzdelemben... A melyik erősebb lesz, az könyörtelenül semmivé tiporja, a végső enyészet sötét mélyébe taszítja a másikat... Irgalom nem leszen itt egyik részről sem...

Az első szörny egy nőtényoroszlánhoz hasonlított, de sokkal hatalmasabb testalkata és óriási sasszárnyai voltak. Két tüzes szeme kísértetiesen villogot s orrán és száján át tüzet lehelt ki mélységes gyomrából.

Szemközt, az égbolt ellenkező sarkán óriási fekete medve támadt ellene. Hatalmas lábát ütésre készen tartotta... jaj annak, a kire lesujt. Szájában három sor fogazat; olyan volt az a száj, mint egy mérhetetlen őrlő malom... jaj annak, a ki oda bekerül.

A két rettenetes állat elkeseredetten ütközik össze... egy ideig egyenlő a küzdelem. A szárnyas oroszlán tüzet okádik, de a tűz nem fog a medve vastag bőrén; a medve folytonosan ütésekkel igyekezik gyöngíteni ellenfelét, hogy elkábitsa s aztán megörölje hatalmas fogai között, míg végre az ellenfél csakugyan lankadni kezd s tört szárnyakkal, aléltnan esik alá a feneketlen úr mélyébe.

Ekkor kél a harmadik szörny, hogy bosszút álljon a vérengzőn. Négyfejű párducz ez; a hátán négy oly erőteljes szárny, hogy azoknak csapásai ellen védekezni teljes lehetetlenség. Prédára vágyó pillantások kísérik óvatos mozdulatait... minden ugrása, minden szárnycsapása biztosan talál... és a medve csakhamar elveszti hatalmát, erejét és ő is lebukik...

De jaj most a hatalmasabbnak is!

Óriási polyp tűnik elő negyedik szörny gyanánt... százezer karja van és mindenik kar ismét százfelé ágazik el. Ha egyet levágnak, újra száz nő helyébe. Lompos testén száz fej szarvakkal s ha egyik elpusztul, tiz új nő helyébe. Ez a polyp csak kiterjeszti karjait s már az övé az anyag fölött az uralom, mert betölti az egész űrt és a kit ott talál, vagy a ki odavetődik, azt menthetetlenül fölemészt.

És a rémes küzdelem színhelyén kívül, a felhők fölött egy ember áll. Egyszerűnek és igénytelennek látszik, mert szelid arcza nem mutat bőszen haragot és

nincsenek roppant fegyverei. Ez a férfi nem mozdul helyéről, csak szemlélője a rémes küzdelmeknek és a hatalmas polyp terjeszkedésének, évezredekén át tartó uralmának.

Néha őt is eléri egy-egy karcsapás, a polyp őt is igyekszik lerántani a szédítő magasságból, de nem árthat neki senki, semmi...

Csak vár, vár... és a polyp uralkodik az anyag fölött sok évezreden át...

Végre a férfi megmozdul... Lábai alatt szétnyílnak a fellegek és ő leereszkedik komoly méltósággal...

Leereszkedik, két erős kezével összefogja a polyp sok millió karját s mint élettelen, haszontalan tömeget, letaszítja a mélységbe és fölszabadítja az elnyomottakat a zsarnoki uralom alól. És attól fogva csak ő uralkodik mindeneken.

... Mindezt, mint eleven képsorozatot látta Dániel próféta álmában elvonulni szemei előtt. S a ki Nabukodonozornak, Boldizsárnak és másoknak oly sok álmát megfejtette, annyira betelt ezekkel az élénk jelenetekkel, hogy nem volt képes az álom jelentéséről gondolkozni.

Azért egy udvaronczzal fejtette meg látomásait. Az udvaronc négy világbirodalom bukását és Isten örök országlását olvasta ki Dániel álmából...

*

Láttuk a napkeleti birodalmat a történelem ősi korszakában a felszínen uralkodni. Hatalmas szárnyas oroszlán volt az, a melyből mint tüzes lehellet tört

elő az alkotóerő roppant ereje, de egész mivoltát még a vad nyersség és erőszakosság hatotta át.

Láttuk a hatalmas medvét, Rómát is, a mint kitátotta feneketlen száját, hogy magába örljön mindent, vagy lesujtsa az egész világot karjainak törhetetlen erejével.

Láttuk a felszínen a rémséges párduczot is, a zsákmányra törő barbárokat, mint elégítették ki önző, hír és kincsszomjas törekvéseiket, elpusztítva mindent, a mit sok századok alkottak.

A borzasztó küzdelmek hevében, vagy szünetei alatt államok pusztultak el és új államok keltek életre; eszmék születtek, vajudtak és enyésztek el... de minden állam és rendszer, minden vezérlő eszme, minden mozgalom eme három uralom szelleméből keletkezett, ezekből sarjadzott ki. A kereszténység kivételével, a melyet lassan, de biztosan terjesztett a felhőkön álló ember...

Végül látjuk a terjeszkedő, növekvő sok száz karú polypot, a kultura uralmát. Látjuk ennek kinövéseit is, azokat a mozgalmakat, a melyek föl akarják fenekes-től forgatni a világrendszert, meg akarják dönteni a tiszta ész uralmát, a hit jogát. Társadalmi forradalmak tanui vagyunk, a melyeknek a célja az állam megsemmisítése, az erkölcsök kiirtása, minden szép, jó és igaz elpusztítása lelketlenül, könyörtelenül. Látjuk a bomlott tömeget föltámadni Isten, az ő törvényei és igéi ellen...

Gúnyos mosoly ül gonosz ajkukon, mert azt hiszik, hogy most már az övük az uralom, övük a jelen, övük lesz a jövő is és az igazság hiába küzd a gázság ellen...

De meg van írva erről a pízskos áramlatról, hogy bár „sok beszédet szól majd a Fölséges ellen, és letiporja a Fölséges szenteit, azt vélvén, hogy megváltoztathatja az időket és törvényeket, mivel kezébe adatnak egy ideig, két ideig és félideig, — de leül az ítélet, hogy elvétessék hatalma, és megrontassék, és elveszzen mindörökké“ (Dániel 7, 25—26).

El fog jönni újra a felhők közül az ítélő férfiú, Krisztus, a kit keresztre feszítettek egykor, de az csak haszontalan erőlködés, ártalmatlan karcsapás volt ellene.

El fog jönni Krisztus országa, a melyben minden jó lesz és a melyben mindenki jó lesz...

S a hitetlenség és a tévely polypja elvettetik a sötétségre...

*

Ezeket pedig hiven megálmodá Dániel próféta éji álomlátásban Urunk születése előtt, az irások szerint az ötszázötvenötödik esztendőben...

A HONFI JÉZUS.

S MIKORON elközeledék az idők napja, kiüle Jézus Krisztus az olajfák hegyén egy kőre. Hol megemlékezvén Jerusaleem városának, az ő lakó hazájának utolsó pusztulásáról, keserves sirással zokoga és nagy zokogással sira.

Hol bánatos szavakkal panaszkodék és keserű panaszkodással szóla.

Jerusaleem! Jerusaleem! Gonosz Jerusaleem! Hány-szor akartam vala jobb sorsodat és te nem akarád, hanem sárt és köveket hajítál az igazság prófétái és apostolai felé.

Hol igen megszomorkodék Jézus, mert igen sajnálta volna lakó hazáját, mert olyan kedves vala néki az, mint szülőföldje és mélyen elmerüle gondolkozásaiba.

És ismét fölemelvén fejét és lenézvén Jerusaleemre, mondá:

Ez hát az a szép város, az ő ékes és karcsú templomával és magas házaival és fényes tornyaival, hol pusztá lészen egykoron minden.

Hol még egy kissé, és nem látlok többé engem az utolsó napig, mikor eljövendek Atyám nevében ítélkező bíró gyanánt elevenek és holtak fölött.

Hol nem hagyatik kő kövön, hanem a föld színéig leronttatik és akkoron elkövetkezik végső pusztulása.

És lőn, hogy a mint így elmélkednék és szomorodnék magában, tanítványok járulának hozzá.

Kiknek elmondotta vala eleven szavakkal, a mit gondola.

Kik hasonlóképen igen elszomorodának és megkérdezték vala az Idvezítőt, hogy mik lesznek a pusztulásnak külső jelei és benső okai.

Kiknek felelé Jézus és mondá:

Ennek okai pedig ama romlások leendenek, a mik kedvére vannak a megtévelyedetteknek.

Mert ama Jerusalemben, a melyet én vallok édes hazámnak, hamis tanítók támadnak az én nevemben és megrontják az én nemzetem népét.

És oly nagy leszen a romlottság, hogy nemzet nemzet ellen és ország ország ellen és vér vér ellen támad és nagy leszen a gyűlölködés mindenek között.

És a jók és az én igéimet vallók megbecstelenitetnek és megöletnek és gyűlöletben lesznek az én hazámban és minden nemzeteknél.

Éz elmulik a szeretet az én népeim közül és elterjed a gonoszság és igen kevesen lesznek állhatatosak.

Kik az örök életre méltók gyanánt fognak viselkedni.

És mikoron majd betelik az Úr mértéke, akkor elfogy az én Atyám türelmessége.

És küld reájok dögvést, éhséget, ellenséget és földindulást.

És bizony, bizony mondom néktek, sír az én lelkem és kesereg az én szívem és könnyezik az én sze-

mem, valaha csak látom elvonulni előttem az én hazám romlásának képét és pusztulásának jeleit.

Hogy ne mondhasa a jövőendő nemzedék a honfi Jézusról, hogy ne lett volna hazafi.

Azért mondom néktek, kedveseim, vigyázzatok amaz eljövendő napokra és a forrongások idejében meneküljetek a hegyekbe.

És ha valaki hívna titeket, mondván, hogy: jöjjetek és kövessetek engem, mert én vagyok Jézus Krisztus követe, — ne higgyetek néki, mert sokan támadnak hamis próféták az én nevemmel és hálóba ejtik, a ki nem vigyázatos.

És leronttatik Jerusalemben és fölgyujttatik a város és jaj mindeneknek, valakik bentrekednek az épületekben és a falak között.

És fáj nekem nagyon, hogy ezeknek Jerusalemben kell történniök, mert sok jelek el fognak ott pusztulni, a melyek én reám emlékeztetnék a jövő fiait.

És a tanítványok is nagyon megilletődének és sírásra fakadának és némán könyeztek vala.

És Jézus szomorkodó szívvél kiáltá ismét:

Jerusalem! Jerusalem! Gonosz Jerusalem, ki elfordítottad orczádat a jótól! Hányszor akartam vala más sorsodat és te nem akarád, hanem sárt és követet hajítál az igazság prófétái és apostolai felé.

Valamiképen egykor názáreti hazámban is megcsufolának és elüznének engemet az én atyámfiai.

Mert sehol az ember úgy meg nem vettetik, mint tulajdon hazájában.

És azért kell a honfi sziveknek oly sokat keseregniök és bánkódniök. És az igaz honfi szive mégis sajnálja az ő hazájának romlását és pusztulását...

Ezeket pedig régi papirosokon találtam megírva Máté szent evangéliomai szerint . . .

Hogy lássák a világ minden nemzedékei, mint kell szeretnünk azt az édes hazát, a melyben születénk, szép gyermekéveinket eltölténk, boldog ifjkorunkat elmulatánk és tevékeny férfikorunkban munkálkodánk.

Mert hitünkkel együtt szívünkben első helyet drága hazánknak kell elfoglalnia.

A minek ime, szép példáját adá egykoron a mi urunk, Jézus Krisztus.

AZ APOSTOL.

DALIÁS Kornélius, az olasz seregek hőselkű századosa, türelmetlenül várta cezareai szállásán a Joppéból érkezendő híres apostolt, Pétert.

Régóta égett már a kíváncsiságtól, látni azt a nevezetes férfiut, a ki oly szépen beszél s oly megdöntetetlen igazsággal érvel, hogy egy-egy szónoklata ezreket és ezreket hódít meg az új eszmék számára; régóta vágyott már megismerni azt a tant, a mely oly varázslatos erővel vonzza magához a gondolkodó elméket, azt a tant, a mely föltarthatatlan gyorsasággal rohan előre, terjed birodalomról birodalomra, mint a Nilus áradatja. Minő is lehet az a tan, a melyért a Mester önként alávetette magát a leggyalázatosabb halálos ítéletnek...

És ha igaz, a mit arról a hőselkű Mesterről beszélnek!...

Mert ha valóban úgy történt minden, a hogy azt az emberek világszerte beszélnek, akkor az a Jézus Krisztus nem lehetett csupán ember; akkor ezek a csodálatosan hatalmasodó, hódító eszmék csak egy természetfölötti lény szavai lehetnek.

S hogy ez valóban így van-e, arra volt a százados kíváncsi, azért akarta a keresztények tanait mielőbb megismerni, azért akarta magát Pétert hallani, a leg-

nagyobb apostolt, a kit nem lehet meggyőzni, a kinek minden szava egy-egy új igazság.

Ma... még ebben az órában kell megérkeznie és Kornélius türelmetlenül forgolódott kényelmes fekhelyén... alig várta azt a pillanatot, a melyben színről-szinre láthatja a nagy vértanu utódját...

De ime, szétnyilik a bejárat biborfüggönye s a rabszolga jelenti, hogy megérkezett... A százados föláll s lázasan igazgatja öltözetét... tehát itt van...

A függöny két szárnya ismét lebben, széthuzódik és a nyilásnál egy alacsony barna férfiú jelenik meg igénytelen külsővel, akárcsak egy koldus.

A százados a bámulattól szólni sem tudott... Ez volna hát a világ által csodált, lángeszű apostol?!...

Öltözete egy szál sűrke, kopott, sáros tóga; lábain elnyűtt, ócska saru; fejét borzas fekete haján kívül semmi sem fűdi... de az arcza... az arcza roppant érdekes volt. Napsütötte bőre olajbarna, arczsontjai kiálló, homloka magas... a szemeiben oly hatalmas láng lobogott, hogy annak égető heve elől lehetetlen volt menekülni; az a láng behatolt a lélekbe, a szivbe és az agyvelőbe...

— Békeség veled és áldassék az Úr Jézus neve! köszöntötte Péter Kornéliust, a ki miután üdvözölte vendégét, legott fekvőhelylyel kínálta meg a puha párnákból és szőnyegekből rakott divánon.

De Péter tagadólag rázta fejét és a puszta földre ült le.

— Csodálkoznom kell, kezdte a százados, hogy engem, méltatlant, nem átalsz meglátogatni... Nem tudom megérteni, hogy keresztény létedre egy megvetett pogány házába szállasz és szóba állsz avval, a ki nem a te testvéreid közül való.

— Az én Uram előtt nincsenek méltatlanok, nincsenek megvetettek és mindnyájan testvérek vagyunk... én is azt vallom! felelte fönséges nyugalommal az apostol.

— Hogyan, kiáltott fel Kornélius, hát én egyenlő volnék rabszolgáimmal?

— Krisztusban nincs úr és rabszolga: Krisztusban mindnyájan egyenlők vagyunk, ha él szivünkben a — szeretet. Ez az alapja, ez a lelke mindennek. A szeretet nem engedi, hogy embertársainkat megbántsuk, vagy lenézzük, mert a szeretet nem ismer hibát, sem semmi rosszat. Szeretve nem látjuk a különbséget ember és ember között. Mert a kézművesek, vagy a szellem munkásai lelkiismeretesen, tehetségük szerint dolgoznak a köz javára és nem vizsgálják, hogy van-e közöttük erősebb és gyöngébb, kisebb és nagyobb. A szeretetben nincs gazdag és szegény, mert egyesek nem gyűjtenek vagyont a többiek rovására, hanem a mijök van, azt is megosztják a tehetetlennel. És a szeretetben dolgozik mindenki, mert nem lehetnek henyék és gonosz szivűek. A szeretetben — jól figyelj, százados, — nincsenek katonák, mert az emberek nem ártanak egymásnak...

A százados figyelemmel hallgatta a szavakat.

— Uj dolgok előtttem ezek, a miket mondasz, világhírű apostol... gyarló elmém nem tudja azonnal átértetni... gondolkodnom kell fölöttük... de csak beszélj, ismertesd meg tanaitokat és Mestereteket.

Péter arcza kipirult, fölállt a földről s a mint beszélt, hangja egyre dörgőbb, lelkesebb lett.

— A Mestert, a mi Mesterünket csak az értheti meg igazán, csak az ismerheti tetjességgel, a ki oly

közel tud hozzá férközni, mint mi, tanítványai. Ám ha megérted igéinek lényegét, te is megismerheted őt is; — ha pedig szavai meg nem győznek, eszméi nem hatnak reád, miért ismernéd? Ő mondta, hogy szeressük egymást, mert minden jó ebből árad ki. Téged senki sem bánt, te se bánts senkit. Ne harczolj a földi gazdagságért, a kincsekért vagy a dicsőségért, mert az az Úr előtt mind haszontalan. Ha kenyeret veszesz kezedbe, emlékezz meg arról, a kinek azt köszönheted és gondoldj arra, a ki ódakünn ajtód előtt fetreng éhesen, szomjasan, ruhátlanul.

Kornélius közbevágott:

— Szép dolgok ezek mind, igen szépek, de ki bizonyítja be, hogy ezek helyes eszmék, ki bizonyítja be, hogy ezeket meg kell fogadnom és ki bizonyítja, hogy ha úgy fogok élni mint ti, boldog leszek?

— Az bizonyítja, felelte Péter lelkesen, a ki holtakat támasztott fel a sírból, a ki parancsolt a tengereknek, a ki meghalt és föltámadott. A ki ily hatalmas, annak szavai elegendő varázserővel rendelkeznek, hogy higgyünk azokban. A ki szemmel láthatólag, kézzelfoghatólag mutatja meg, hogy ő az egyedüli ur a végtelenség fölött, annak parancsa elég méltó arra, hogy kövessük, mert az a kezdet és vég oka, az az út, igazság és élet. Boldogságról is beszéltél. Közönséges és oktalan vágy a boldogság elérése. Kérdezd meg a dúsgazdagokat, boldogok-e? és kérdezd a földhözragadt koldusokat, vajjon teljesen boldogtalanok-e? Sőt ha megkérdezlek tégedet, a kinek mindene megvan, minden kívánsága teljesül, te is azt fogod felelni, hogy nem ismered a tökéletes boldogságot. Nekem semmim sincs... sokat is kell szenvednem... de van

valami, a mi engem nálad sokkal boldogabbá, gazdagabbá tesz. A földi boldogság csak részleges. Vágyaink teljességének mértékét mindig ugyanannyi kinszenvedés ellensúlyozza. Egyszóval ha csak egy boldog embert tudsz mutatni olyan értelemben, a mint te a boldogság fogalmát elképzeled, van okod kételkedni tanunknak ama tételében, hogy a földön tökéletes jólét, boldogság, teljes megelégedés nincs. Ne is törj a földi boldogság felé, mert annak elérésére nem fog téged utbaigazítani senki. Hanem igenis elérheted a Mester követésével a Krisztusi boldogságot, a mely oly nagy, hogy mértékkel mérni, elmével elgondolni nem vagyunk képesek és a mely már nem ezen a gyarló sárdarabon, hanem az örök világban van. Avval pedig föl nem érhetnek a világ semmi javai, kincsei, semmiféle kedvezményei sem.

De különben is érhetnek-e valamit a földi kincsek? a kényelem, a jólét valóban javunkra van-e, ha ugyanis véget vet mindeneknek a halál? Lelki javakat gyűjts, mert azoknak a halál nem vet véget. Azok képezik árát az örök életnek, a hová egykor mindannyian föltámadunk, mert ime, Krisztus is föltámadott az egész világ szemeláttára...

A századosra nagy hatást gyakoroltak az apostol lelkes szavai.

— Minden eszmének — folytatta rövid szünet után Péter, — és minden igazságnak ez a forrása! Ez a csodálatos, megérthetetlen, fönséges és való tény, hogy Krisztus föltámadott. Láttátok, tudjátok, hogy föltámadott. Ha így történt, akkor Jézus Krisztus nem volt ember, hanem Isten. Ha pedig Isten volt, akkor minden szava igaz és minden parancsa kötelező.

Parancsainak összessége egybefoglalható evvel a két szóval, hogy: jók legyetek és tanainak alapját kifejezhetjük egy szavával: szeressetek! Hogy higgy, azt követeli a dolgok igazsága; hogy jó légy és szeress, azt az elme józan erkölcsi felfogása parancsolja... mi kivetni valót, mi rosszat, mi igaztalant találhatsz hát a mi tanainkban? Mindaz pedig, a mit rólunk terjesztenek és nem egyezik meg most mondott szavaimmal, gyalázatos rágalom, gonoszerkölcsű ellenségeink aljas merénylete az igaz, szent eszmék ellen.

— Valóban, felelte a százados, sok rosszat, de tagadhatatlanul sok jót is hallottam felőletek. Én mindig igazságos vagyok gondolataimban és nem állok olyan eszmék szolgálatába, a melyeknek valóságáról meg nem győződtem. A ti tanaitokról is sokat elmélkedtem... nem értek ugyan meg mindent szavadból az első hallás után, de az a tény, hogy Mesteretek csodákat tett, meghalt és föltámadott, azt a meggyőződést érte meg elmémbe, hogy még a rólatok hallott gonoszságok valósága sem dönthetné meg hitetek igazságát.

— Semmi erő, semmi hatalom sem döntheti le azt a művet, a melyet Isten alkotott. Hiába igyekeznél a hegyeket fölforgatni, nem sikerülne; hiába mondják az igazságról azt, hogy nem igazság, hiába állítják a jóról, hogy rossz, nem sikerül azt bebizonyítaniok. Pedig lesznek idők, mikor már nem élnek a megtörtént dolgok szemtanúi, mikor már nem fogják elhinni, hogy a miket itt láttatok, azok valóban megtörténtek és tagadni fogják az igazságokat. Azért kell sietnünk, hogy Mesterünk eszméi uralomra jussanak és azért siet az Isten azokat elterjeszteni...

És minél többet beszélt az apostol, a százados annál nagyobbabbnak látta ezt a kistermetű férfiut s annál jobban érezte lelke hatalmát, szelleme felsőbbségét.

— Apostol! kiáltott szilárd hangon, engem még senki sem győzött le, de te legyőztél. Mesteretek híve lettem! De szeretném, ha házam egész népét felvilágosítanád az igazságról. Kérlek azért, maradj itt néhány napig, taníts bennünket és mi követjük szavaidat...

Az apostol áldást intett a százados felé s méltóságos nyugalommal csak ennyit mondott:

— Maradok...

KARÁCSONY.

...ma született nektek
az Üdvözítő...

Lukács 2, 11.

IKÖZBEN az evangélisták műveiből Jézus születésének történetét olvasgattam, könnyű, rózsaszínű felhő képében leereszkedett reám az álom tündére és csendesen ringatva, csodás történeteket regélt, pompás képeket tárt lelki szemeim elé.

Akkor egy angyal jelent meg előttem és lágy, dallamos hangon beszélt...

A karácsonyról és a karácsonyfáról mesélt...

*

Akkor hideg, zuzmarás idő volt és a pusztákon nagy sötétség, csak az ég boltozatán ragyogott a betlehemi jászol felé haladó üstökös csillag.

Maga a város kihalt és csendes lett, alighogy leszállt reá az est... senki sem gondolt az elkövetkezendő nagy eseményre és a hideg elől mindenki igyekezett a jó meleg szobába menekülni. Isten irgalmazzon azoknak, a kik ilyen időben hajlék nélkül vannak s a kiknek még egy rozzant istálló sem jut éjszakára!

Ezen az estén egy nagyon szegény ember őgyelgett Betlehem utczáin és azt a házat kereste, a melyben a Megváltónak születnie kell.

Roppant messze földről érkezett ez az ember. Sokat hallott beszélni az eljövendő Messiásról, a kiről már régen jövendöltek a próféták és a ki már születésekor hatalmasabb lesz az összes földi embereknél. Erősen hitte azért a mi emberünk, hogy ha elzarándokol a kisdéd Jézushoz és előadja neki hő kívánságát, az Istenember bizonyára teljesíteni fogja azt.

Szegény földhözragadt favágó volt. Ötvenöt év és ezernyi súlyos gond terhe nyomta megroskadt vállait. Öregségére nem igen birta már a munkát, jól esett volna fáradt testének egy kis pihenés, de otthon beteg felesége küzdött a nyomorúsággal, az éhséggel és senkijük sem volt, a ki segített volna rajtuk. Próbált koldulni, de azon a vidéken rossz emberek laktak... kihez forduljon hát a sorsüldözött?

Egyszer csak jött a hír, hogy a megígért Istenfia, az Üdvözítő Jézus Krisztus immár nemsokára megszületik Betlehemben.

Akkor a szegény ember otthon hagyta beteg feleségét, a kit az Isten gondviselésére bízott és vállára vetvén tarisznyáját, elindult szerencsét próbálni. Szépen meg fogja kérni a kis Jézuskát, akkor majd csak jobbra fordul sorsuk.

Reménynyel és bizalommal telve haladt a favágó. A repülő madarak, a szálló fellegek, éjjel a csillagok vezették és ő haladt folytonosan, fáradhatatlanul, sok-sok napon és sok-sok éjszakán át, de Betlehem még mindig nagyon messze volt.

Végre egy hideg, ködös nap alkonyán egy régi,

nagy városba érkezett, a hol csakhamar megtudta, hogy Betlehemben van.

Késő estig szívdobogva kereste itt azt a házat, a melyben az Isten fiának születnie kell, de nem találta meg utja célját. Már-már kezdett tőle távozni a reménység, mikor egyszer csak észrevette a jövődölt üstökös csillagot, a melynek sugarai megjelölik a Megváltó szülőházát. A szegény favágó lélekszakadva rohant a csillagsugár irányában és nagy meglepetésére egy istállóhoz érkezett. Ez az istálló a városon kívül, a hegység sziklájában volt. Belsejében halványan pislogott a mécs és a jászolban, széna és szalma között feküdt a boldog Szüzanya, ölében egy kisdedd, a kit két tehén lehellete melegített. A jászol mellett szent József állt megdicsőült arczczal és hangosan imádkozott.

„... Légy áldott isteni kisded, emberiség megváltója, világ őrzője, a kihez angyalok és pásztorok, királyok és koldusok, bölcsek és közönséges emberek egyaránt jövődenek üdvözölni és a ki mindnyájoknál nagyobb vagy és mindenkinek kérését meghallgatod és teljesíted a mai napon. Dicsőség a magas menyben az Istennek és békeség idelent a földön az embereknek. Amen!”

A szegény ember áhitattal és örömtől égő arczczal hallgatta a szavakat.

Most már bátran lépett be a rongyos kis istállóba és a jászol elé térdelve sokáig imádkozott s boldognak érezte magát, hogy ő lehet az első azok között, a kik tisztelve és üdvözölve járulnak a kisded elé. Majd lefestette szomorú sorsát, szenvedéseit és buzgón kérte a kisded Jézust, gondoskodnék róla, hogy öreg nap-

jaira, ha szegényesen is, de gond nélkül, nyugodtan, élhessen feleségével, hisz szenvedtek már mind a ketten eleget...

És a kis Jézuska mosolyogva hallgatta meg a panaszkodó, kérő embert.

Akkor szent József felelt a Megváltó helyett a szegény favágónak.

— Jó ember, meghallgattattak a te szavaid és az Isten fia teljesíteni fogja kérésedet, mert hittel és bizalommal járultál ide messze vidékekről. Hallgasd tehát, hogyan segít rajtad az Üdvözítő. Menj itt a hegy mentén egyenesen, a csillag sugarával ellenkező irányban. Egy félóránnyira ide találsz egy rengeteg erdőséget, a melyben olyan fák lesznek, a minőket ezen a vidéken még senki sem látott. Az erdő közepén kunyhó áll. Abban egy fejszét és egy targonczát lelsz. Fogd a fejszét s vágj ki annyi fát, a mennyi a targonczára fér. Azután indulj meg hazafelé; ha sietsz, reggelre hazaérsz. Utadban térj be minden házba és kérj a ma született Jézus nevében valami adományt. A hol adnak, ott tűzz az ablakhoz egy-egy ágacskát ama fából, mert a kis Jézuska meg akarja ma jutalmazni mindazokat, a kik irgalomra nyitják szívöket. Az utolsó ágat pedig vidd haza feleségednek.

A szegény ember megköszönte az isteni tanácsot és elindult... Mindent úgy végzett, a hogy megmondták neki.

Utközben bement a házakba és az emberek hallván, hogy az Üdvözítő megszületett, gazdag ajándékokkal bocsátották tovább.

Aranyat, ezüstöt adtak neki, oly sokat, hogy már nem fért el több se a tarisznyájában, se a szűre ujjá-

ban, de akkor már a fája is mind elfogyott s a kunyhója sem volt többé messze.

Boldog mosolylyal sietett haza a sok kincscsel és a megmaradt fenyőágacskával s — csodák csodája! — a felesége már teljesen egészségesen várta...

*

Az öreg házaspár azontúl boldogan, megelégedetten élt halála napjáig...

Reggelre pedig a kis fenyőgalyak kivirágoztak az ablakokban és csillogó ékszerek, gyöngyök függtek a viruló rózsák között.

Akkor hideg, zuzmarás idő volt odakünt.

Az emberek pedig örültek, hogy immár megszületett az Üdvözítő.

Dicsőség az Istennek és béke a jó embereknek!

MOZAIK.

Jézus csodatettei a legendák szerint elbeszélve.

I.

AKKOR leszállt az Isten fia a hegyről.

És járula elé a népből egy poklos és mondá:

— Hallottam, a miket mondtál és tanítottál és elálmélkodék, mert bizony így csak Isten beszélhet és te bizonyoságot tettél arról, hogy valóban Isten fia vagy. És azért járultam ime eléd, hogy lássad az én szenvedésemet, mert tudom, hogy néked csak akarnod kell és meggyógyítasz engem. Mert nem segíthet rajtam a tudósok orvossága, sem az öreg asszonyok tanácsa, csak a te akaratod, én Uram.

Akkor mondá Jézus:

— Akarom, hogy gyógyulj meg és tisztuljon meg a te tested.

És ő azonnal megtisztula.

Akkor mondá még néki az Úr:

— Eredj és amint Mózes törvénye meghagyja, mutasd be magadat a pap előtt, hogy az bizonyoságot ténne tisztulásodról és áldozd fel a mit parancsoltak,

nehogy azt mondhassák, hogy a törvény megbontására jöttem a világra és hadd lássák mindenek hatalmamat.

És akkor már ismerték mindenfelé a Megváltó nevét, mert már sok poklost és más betegeket meggyógyított vala és sokan kezdék őt tisztelni...

II.

Kafarnaum városában pedig a százados járula Jézushoz és mondá:

— Ime lásd, házamban egy szolgám inaszakadtan fekszik és gyötrődik, hogy, szánakoznom kell rajta és megesik az én szívem szenvedésein és nekem is kár, hogy a munkában nélkülöznom kell őt...

És felelé az Idvezítő:

— Elmegyek, hogy meggyógyítsam a szegény szolgát.

Akkor megijede a százados és így szólott vala:

— Hogyan lehetnék én méltó arra, hogy az Úr hajlékomba lépjen, holott gyarló vagyok és pogány. Csak szóval mondd Atyám és bizony gyógyulása leend az én szolgámnak, mert ha te parancsolsz, mindenek engedelmeskednek szavadnak, még a levegő és a gondolatok és az élettelenek is.

Mely beszéd nagyon meghatotta a Mestert és a szolga még azon órában meggyógyula.

Akkor százával hozták vala eléje az ördögösöket és erőtelenekeket és ő meggyógyítá őket ajkának szavával és kezének intésével.

III.

Lőn egyszer, mikor tanítványaival hajóba szálla, nagy háborgás a tengeren.

Akkor erősen zugott vala a szélvész és a hullámok vadul harczolának egymás ellen a vizek tajtékos színén.

A Mester pedig nyugodtan aludt, holott a hullámok hányták-vetették és a habok elönték a hajócskát és a tanítványok életükért rettegenek.

És mikor már elérkezettnek gondolták vala az időt, hogy nagy veszedelem fenyegetné őket, felkeltek Jézust és kétségbeesetten siránkozva panaszolák el néki félelmöket.

Ki fölébredvén mély álmából, megmosolygá aggodalmokat és mondá :

— Gyermekkel szállottam-é egy hajóba. Avagy nem tudjátok, hogy én parancsolok a szeleknek és a tengereknek és a vizeknek és azok szót fogadnak nekem. És a hol én vagyok jelen, ott megtörik az elemek hatalma és nem árthat senkinek dühöngése. Mert ha aluszom is, van hatalmam fölöttük. Ime, csak egy szavamba fog kerülni és minden csendes leszen.

Akkor fölálta az Istenember a hajóban és csak annyit mondott a szeleknek és a vizeknek:

— Csendesedjetek.

És csendes lett vala minden. A szelek és a vizek elpihenének.

Akkor az emberek, a kik a csodát látták, azt gondolták magokban, hogy ki lehet ez, a ki még az elemeknek is parancsol és azok engedelmeskednek néki...

IV.

Partra szállván az ember fia, jöve eléje egy ördögöktől megszállott, ki igen dühös vala és az uton nem tudhatott miatta senki járni.

És az ördögös nem tudhatta, hogy a partraszállottak között van a Megváltó is.

De az ördögök szóltak belőle:

— Jézus, Istennek fia! Azért jöttél-e ide, hogy minket háborgassál. Ha innen is kizavarsz bennünket, hadd meneküljünk ama sertésekbe, a melyek itt a közelben vannak.

Vala közelökben egy sertésnyáj.

Akkor mondá nékik az Idvezítő:

— Távozzatok, gonosz poklok serege.

És az ördögök távoznak az emberből és menének a sertésekbe, azok pedig mind egy szálig a tengerbe szaladtak vala.

V.

Akkor hozának néki egy ágyban fekvő inaszkadtat.

És a Mester mondá néki:

— Bizzál és megbocsáttatnak a te vétkeid.

Mit hallván az írástudók és papi fejedelmek, azt mondták vala:

— Ez káromkodik.

Akkor kérdé tőlük Jézus:

— Mi könnyebb, azt mondani, hogy megbocsátom a bűnöket, vagy pedig azt mondani: kelj föl és járj.

És felelének néki az írástudók:

— Bizony semmi sem könnyebb, mint azt mondani valakinek, hogy megbocsátjuk bűneit.

Akkor felelé nekik az Idvezítő:

— Hogy tehát ne légyen nektek kételkedések hatalmam fölől, ime a nehezet is teljesitem. Kelj föl és járj.

És igen meglepődének mindenek, mikor az inaszakadt fölkele és ágát vevé és meggyógyulva haza ment vala.

VI.

És járula eléje egy papi fejedelem és hívá őt, mondván:

— Jöjj házamba, leányom meghalt, de tudom, hogy ha te reá teszed kezeidet, legott föltámad.

És Jézus elindula véle.

És vala azok között, a kik követék őt, egy beteg asszony, a ki már tizenkét esztendőök óta betegeskedett és nem tudott rajta segíteni semmi emberi hatalom. És ez az asszony azt gondolta vala magában, hogy ha megérintené az Úr ruhája szegélyét, meggyógyulna. És előrejövén illeté hátulról Jézus öltönyét és csodálatosan meggyógyula bajából.

Akkor hátrafordula Jézus és mondá néki:

— A te hitednek köszönheted gyógyulásodat.

És azonközben elérkezének a házhoz, melyben a halott feküdt volna.

És nagy sokaság bámészkodott vala ott.

Kiknek mondá Jézus:

— Mit álltok itt? A leány nem halt meg, csak aluszik.

Akkor az emberek kinevették őt.

De Jézus megfedd é őket és kiutasítá a házból mindnyájokat.

És megfogá a leányzó kezét és mondá néki :

— Kelj föl leányom és járj.

És a leány fölkele és jára mindeneknek szeme láttára.

És hite terjedt vala az esetnek az egész környéken.

VII.

Az uton pedig találkoza két vak emberrel, a kik folytonosan nyomon követték vala az Istenembert és ezt kiáltozák néki :

— Dávidnak fia, gyógyíts meg minket! Dávidnak fia, gyógyíts meg minket!

És egészen hazáig követék az Urat.

Akkor az Idvezítő kérdezé tőlük :

— Bizonyosan hiszitek-é, hogy nékem hatalom adatott a gyógyításra?

Kik felelék :

— Bizonyosan hiszszük, mert esmérünk tégedet.

Akkor Jézus megérinté szemöket és azok rögtön láttak vala.

Kiknek mondá a Mester :

— Nehogy elhíreszteljék ezeket, mert nem a dicsekvésért cselekedtem.

És azok mentek és elhíresztelték vala a dolgot az egész vidéken.

VIII.

Akkor beméne Jézus a zsinagógába és ottan egy elszáradt kezű embert talála, a ki már várta őt régóta, hogy gyógyulást nyerne az ember fiától.

És a farizeusok mindjárt rátámadának a Megváltóra, megkérdezvén őt, hogy szabad volna-e szombati napon gyógyítani.

Mert meg akarák vádolni, mint a ki a hetedik napot megszenteltleníti.

De ő felele nékik, mondván :

— Nemde ha az embernek szombati napon a juha verembe esik, kihozza azt onnét, hogy megmentse. És mennyivel drágább az ember, tehát szabad szombati napon az embert is megmenteni, akárcsak a juhot.

Akkor mondá az embernek, hogy nyujtsa ki kezét és az kinyújtá és ime, elszáradt keze helyén rögtön új támada.

IX.

Miután pedig már sok beteget meggyógyíta Jézus, a tanítványok kérték vala, hogy bocsássa el az összegyűlt népet, mert nagyon megéhezének.

Ki mondá nékik :

— Nem szükséges a népet elbocsátani, adjatok ti nékik enni.

De azok azt válaszolák, hogy csak öt kenyérök és két haluk volna.

Akkor az Isten fia megáldá a kenyereket és a két halat és mondá a tanítványoknak, hogy osztanak ki azokat a nép között.

És kiosztották vala és juta mindenkinek és még a maradékokból tizenkét kosarakkal szedtek vala össze.

És a kik evének, férfiak ötezeren valának, az asszonyokat és gyermekeket bele nem számítva.

X.

Akkor elbocsátá este a sereget egy hajóval és ő a hegyen imádkozott.

És mikor elkövetkezék a hajnali óra, mene hozzá-jok a vizek fölött és úgy járt a tengeren, mint mások a szárazföldön.

És azt gondolák, hogy kísértet jön, de Jézus megnyugtatta vala őket.

Akkor mondá néki Péter:

— Ha valóban te vagy az Uram, akkor parancsold nekem, hogy menjek hozzád szintugy a vizek fölött.

— Jöjj!

Péter pedig szintugy jára a vizen, mint a szárazon, csakhogy hirtelen erős szél kerekedett vala és akkor erősen kezde kiáltozni, hogy elmerül.

De az Idvezítő megfogá kezét és megdorgálván őt kételkedéséért, mind a ketten betértek vala a hajóba.

Akkor az emberek, a kik ezeket látták vala, azt mondogatták:

— Ez bizonyosan az Isten fia, mert igen nagy az ő hatalma mindenek fölött.

XI.

Járula akkoron Jézushoz egy pogány asszony is és arra kéré a Megváltót, gyógyítaná meg az ő leányát, a ki már régóta gonoszul gyötörtetik vala, mert az ördög szállotta meg.

És Jézus semmit sem felelvén néki, tovább halada, mert próbára akarta vala tenni az asszony hitét.

Akkor a tanítványok kérték őt, cselekednék az asszony kérése szerint, mert átkot kiált utánok a pogány nő az uton.

De Jézus azt felelé, hogy:

— Nem küldettem a pogányokat is megváltani. Azokat küldöttem vezessék vissza hozzám.

Akkor maga az asszony járula hozzá ismét, kinek felelé:

— Nem jó elvenni igaz fiaimtól a kenyeret és azt az ebeknek dobnom.

Mit jól megértett az asszony és felelé:

— Az ebek is kapnak morzsákat urok asztaláról. És mondá néki az Idvezítő:

— Valóban erős a te hited. Legyen néked szavaid szerint.

És a leány meggyógyula még abban az órában.

XII.

Mikor pedig leszállt vala a Megváltó a Tábor hegyéről, egy ember jöve hozzá és hozá fiát, a ki holdkóros vala, ezeket mondván néki:

— Gyógyítsd meg fiamat, a ki kinosan szenved, mert a míg te a hegyen voltál, járultam a tanítványokhoz, de azok azt felelték vala, hogy nem tudják meggyógyítani, mert nem adatott nekik hatalom.

Akkor igen fölgerjede Jézus és keményen megfeddé valamennyiöket kishitűségök miatt.

— Ne mondjátok azt máskor, hogy nem adatott hatalom néktek, mert bizony mondom, hogy ha csak

egy kevés hitetek van is, lehetetlen, hogy a hegyet meg ne mozdítsátok az én nevemben.

És megáldá a fiut és az kezének áldásától minden bajából kigyógyula.

XIII.

Megszünnén Jézus tanítani, Simon-Péter hajóján befelé haladt a tengeren és mondá, hogy vessenek hálót a halfogásra.

És felelé Simon-Péter:

— Mester, egész éjszakán át halásztunk és semmit sem fogtunk. De ha te mondod, még egyszer szerencsét próbálok.

És kivetette hálóját.

És egy fogásra annyi halat fogának, hogy két hajó megtelt velők.

Ezen a halászok igen álmélkodának vala és Simon-Péter csak ennyit mondott:

— Szállj ki hajómból Uram, mert én bűnös ember vagyok...

XIV.

Mikor pedig ére Galileának Naim nevű városához, egy gyászmenettel találkozának, kik egy ifjut temettek.

És a koporsó után egy siró özvegy nő következett vala, ki roppantul szenvedé, mert az ifju egyetlen fia vala és nem volt senkije sem azon kívül, a ki öregsége napjait biztosítaná.

Mit megtudván Jézus, legott megállítá a halottas menetet és megilleté a koporsót. És szóla a holt ifjunak ily szavakkal:

— Kelj föl ifju, ne keserítsd a te szülődet öreg napjaira.

Ki legott fölkele a koporsóból és szólott anyjához és elment vala véle haza.

És elfogá a népet a félelem és kezdék mondogatni:

— Ez a nagy próféta, a ki köztünk támadott, bizonynyal az Isten fia, a ki a próféták által megígértette és most itt jár közöttünk és csodákat teszen.

Tiszteltessék azért az Atyával és Szentlélekkel ...

A BOLDOGSÁG VÁROSA.

EGYSZER álmomban erdős hegyek oldalán bolyongtam és gyönyörködtem Isten szép országában. Lábam alatt ékes virágokkal tarkított zöld pázsit vont be a völgyet.

Balzsamos illatot árasztó fák lombjai között színes-tollú madárcák szökdécseltek. A lég üde és tiszta volt, a sötétkék ég felhőtelen. Azt gondoltam, hogy tündérek mulató helye, vagy az égi angyalok temploma ez a völgy.

Akkor egy ősz ember jött ki az erdőből, térdig érő, hófehér szakállal. Az ősz ember arcza és homloka sima volt; szemeiből lelki tisztaság és derűs nyugalom csilláma ragyogott elő.

Az öreg ember egy ideig csodálkozva nézett reám, de mikor közeledtem felé, nyájas hangon szólított meg:

— Ki vagy idegen és hogyan kerülsz erre a helyre, a mely tudtommal el van rejtve a külső világ elől?

— Valóban, feleltem ábrándozva, a külső világban sehol sem láttam ennek a gyönyörű vidéknek párját... De laknak-e itt rajtad kívül emberek s ha igen, hozzád hasonlóknak lesznek-e, mikor megöregednek?

— Igen, laknak rajtam kívül nagyon sokan ezen a vidéken... a boldogság városában, a mely a hegy másik oldalán van. Meg fogod ismerni nemsokára

eme város lakóit, de szeretném, ha előbb te beszélnéd el, miért oly barázdás a külső világ lakóinak arcza, miért oly fénytelenek szemeteik és miért oly ércztelen hangotok?

Mélyen fölsóhajtottam ezekre a szavakra.

— Ne is kérdezd, jó öreg! feleltem szomorú hangon; szavakkal nem lehet azt lefesteni, a mit mi ugy nevezünk, hogy: létért való küzdelem. Ebben töltjük el rövid életünket... nap nap után reggeltől estig hajszolunk, kergetünk valamit, a mitől jobblétünket reméljük s mikor már-már elértük célunkat, a gondtalan életet, akkor bukunk bele egy kis gödörbe, a melynek neve — sír. Törjük magunkat a hatalomért. Minél magasabb polczon ülünk, annál több az irigység bennünk, ha látjuk, hogy vannak még nálunk nagyobbak is. Törjük magunkat a pénzért. Egyedül ebben rejlik boldogságunk. Minél több vagyont harácsolunk össze, annál szegényebbeknek érezzük magunkat. E miatt nyom bennünket az a sok nagy gond, a melyek mély barázdákat szántanak arcunkba. És ez a küzdelem tör meg bennünket annyira, hogy erőtlen, szintelen vázak válnak belőlünk... De vezess el engem a ti városotokba! Kíváncsi vagyok a te testvéreidre.

Az öreg ember szánakozó mosolylyal tekintett reám, majd megindult és intett, hogy kövessem.

Gyönyörű uton haladtunk.

Az öreg szótlantul ment előttem és én gépiesen követtem...

Csak egyszer szólalt meg és arról panaszkodott, hogy sokan otthagyják hazájukat, kimennek a külső világba és ott pusztulnak el, mielőtt még visszatérhetnének...

Végre elérkeztünk a boldogság városába.

Akkor ősz vezetőm mindent megmutatott s nekem a városban minden nevezetes vala.

Ott az emberek mind derült arczczal, gond nélkül jártak az utczákon és egy sem volt közöttük elégedetlen, vagy kétségbeesett. Sőt csakhamar azt is megtudtam, hogy rendesen kétszáz évnél is tovább élnek. A betegség a boldogság városában ismeretlen valami volt. Szükséget, veszedelmeket, bajt, vagy bánatot senki sem szenvedett soha. Rossz embert ott keresve sem lehetett találni. A bűn, a gonoszságok létezéséről senki sem tudott semmit...

Az egész város egyforma, fehér kőházakból volt alkotva. Ezeknek a házaknak belső berendezése között sem volt különbség... Kunyhó és palota: az emberek egyenlőtlenségének hirdetője; a boldogság városában pedig minden ember egyenlő... csak a templom volt pazar fénynyel ékesítve, a hol naponta áhitatos imára gyülekeztek össze.

A város lakosai a napnak bizonyos részét munkában töltötték. Meg volt határozva mindenkinek a maga mestersége — kinek-kinek tehetsége szerint és mindenki lelkiismeretesen végezte munkáját. Munka után a kiszabott időközt a szabadban töltötték el játékkal, vagy sétával. Este összegyültek szórakozni s ilyenkor előadásokkal, felolvasásokkal mulattatták egymást. Az isteni tisztelet reggel volt...

— Hogy van az, kérdeztem agg kísézőmet, hogy itt olyan szép rend uralkodik mindenben és hogy ez a sok ember oly szép egyetértéssel végzi minden munkáját.

Akkor az ősz férfi elmosolyodott és így válaszolt:

— Mindaz, a mit itt látsz, azért van így és nem másképen, mert ennek a városnak egész életrendjét magasabb törvények szabják meg. Ezek a törvények egyedül a szentírásban vannak összefoglalva. Az emberi élet minden mozzanatára ad a könyvek könyve utbaigazítást és mi semmit sem teszünk, semmit sem tudunk, semmit sem ismerünk, a miről a szentírásban nincs említés téve. Nagy gonddal vigyázunk arra, hogy egy lépést se tegyünk hiába és hogy mindenben Krisztus eszméi vezéreljenek bennünket. Ez a mi városunk, idegen ember. Ilyen volt az első keresztények országa is. Itt minden ember boldog és boldogságunk alapja a csalhatatlan, őszinte, hű Krisztusi szeretet... Bármit kérdezel is felőlünk, — a feleletet megtalálod azokban, a miket láttál és azokban, a miket hallottál.

*

Akkor az ősz ember hirtelen eltűnt szemeim elől és én felébredtem.

Azóta sokszor szeretném visszaálmodni a boldogság városát, a szép vidéket, az őszszakállú férfiut, de olyan szép álmom nem volt többé.

Valahányszor azonban elmélyedek a szent könyv olvasásába, elém tárul minden, a mit akkor láttam s a holt betűkben megelevenedik újra előttem nagyszerűségének egész mívoltában — a boldogság városa...

JUDIT.

I.

SAKNEM egy hónapja már, hogy az asszir hadsereg Holofernes vezérlete alatt Betúlia városát ostromolja s a bentlakók csak azt nem tudják, hogy holnap, vagy holnapután és hogy éhen, vagy szomjan fognak-e elpusztulni.

Köröskörül a városok és hadseregek már mind meghódoltak a győzelmes fegyvereknek, csak Betúlia állt még erősen... az erejében elbizakodott asszir sereg azonban méltán remélhette, hogy néhány nap múlva biztosan megnyitja kapuit és föltétlenül meghódol. Ha nem, hát éhen-szomjan fog elpusztulni.

Az asszirusok otthonosan érezték magukat odalent a mezőségen. Sátrakat vertek, tüzeket raktak, süttöttek-főztek, sőt gyakran mulattak is nagyokat: közben futárokat menesztettek a város kapujához, de a bentlévők minden válasza ez volt:

— Az Úr a mi erősségünk!

És nap nap után mult el, de Holofernes elé csak nem járult egyetlen betúliai sem, hogy lerakja lábai elé a fegyvereket s hogy elzengje a város lakóinak hódolatát.

Pedig a vezér már-már unni kezdi a komédiát, az egy helyen való egyhangú mulatozást... Ostrommal pedig a várost bevenni lehetetlen, azt keservesen tapasztalta az asszir hódító sereg. Meg kell várni a

dolgok végét, ha Holofernes nem akar csufosan visszavonulni, a mi pedig roppant szégyenletes foltot hagyna győzedelmes fegyverén...

Bent a városban ezalatt a lakosok a végső szükség perczeit élték. Nem volt eledelük, mert sem a városból ki, sem oda bejutni nem lehetett. És nem volt ivóvizük sem, mert Holofernes elzáratta azt a forrást, a mely a városbelieknek szolgált. Piszkos esővizet kellett összegyűjteniök, de most már az is fogytán volt... Azon tanakodtak hát a város lakói, hogy mitévők legyenek.

Egy rész az elszánt küzdelem híve volt. Ki kell rohanni fegyverrel a kézben s küzdeni halálig. Vagy győznek, vagy elvesznek.

A másik rész föl akarta adni a várost; gyáván, dicstelenül.

A harmadik csoport végül a hit erősségére támaszkodva, Istentől várta a megmentést és az nem is késett sokáig...

*

Egy reggelen megjelent a város falán egy sereg ember zászlókkal, énekszóval és ünnepies méltósággal járta körül a falakat.

Az ellenség csodálkozva nézte a szertartásos körmenetet, de nem merte azt megzavarni. Azután üres lett a város fala és elcsendesült minden.

Következtek a várakozás unalmas napjai...

II.

Nagy vigalom teszi hangossá az ostromlók sárait. Korán kezdődött a vigalom s már-már belenyulik az éjszakába.

Holofernesnek féktelen kedve van.

A ki valamit elnyerni óhajt tőle, azt ma kérje! Bizonyos, hogy megkapja...

Ilyen hangulatban jelentik őrei, hogy a város kapuját kinyitották s onnan két alak közeledik most a tábor felé.

— Akárki jön is, rögtön bocsássátok elém, parancsolta Holofernes és tovább mulatott.

Néhány percz mulva szétlebbentek a sátor függönyei és egy tetőtől-talpig lefátyolozott, zokogó nő hullt Holofernes elé, míg kísérője komoran állt meg a bejáratnál.

A mulatság zaja nyomban elcsendesült.

— Ki vagy, kérdezte a vezér és miért vagy itt?

A jövevény föllebbentette arczáról a fátyolt és Holofernes előtt egy eszményi szépségű nő állt, kinek szemeiből zápormódra omlottak a forró, sűrű könnyek.

— Judit vagyok, szólt fuldokló hangon, egy szegény üldözött nő, a ki hozzád menekült nagy vezér, hogy kegyes pártfogásodat megnyerje.

— A milyen igaz, hogy itt ülök, olyan igaz, hogy bennem nem csalatkozol, kiáltotta Holofernes, de mondd el szép asszony, kik üldöznek és miben lehetek segítségedre?

— Saját házamból üldöztek ki, saját honfiai, válaszolt Judit. Éjnek idején zavartak ki lakóházamból, mint az ebet, hogy visszamaradt vagyonomat elprédálják maguk között. S a vétkem... Egyedül az volt a vétkem vezér, hogy én elismertem győzelmes karod és fegyvereid erejét, én beláttam, hogy Betúlia, ez a rongyos kis sárfészek, nem állhat ellened sokáig és azt mertem javasolni, hogy adják fel a várost és hódoljanak meg előtted, ha nem akarnak éhen-szomjan

elpusztulni. Óriási zúgással fogadták szavaimat. Árulónak, gonosznak neveztek és halált kiáltottak fejemre. Azt mondták, hogy a sátán költözött belém. De hosszas könyörgésemre és zokogásomra megkegyelmeztek. A kegyelem pedig az volt, hogy leghivebb nőcselédemmel holnap reggelig elhagyjam a várost. Így voltam kénytelen éjnek idején távozni és ugyan kihez menekülnék, ha nem tehozzád, a kinél hatalmasabb talán az egész föld kerekiségén sem található...

— Jobb dolgod lesz mint otthon, szólta a fővezér és parancsot adott, hogy Judit és szolgálója bármikor, bárhol szabadon járhat-kelhet és bármit cselekednének is, nem szabad őket felelőségre vonni.

Még a fővezér sátorába is szabad bejárása van Juditnak éjjel-nappal.

Ezután Juditot maga mellé ültette Holofernes és folyt a lakoma tovább vigan, gondtalanul...

III.

Harmadnapja immár, hogy Judit elhagyta Betúlia városát és a bentlévők komolyan aggódni kezdtek az elszánt, előkelő nő sorsáért.

Nagy és könnyen végzetessé válható vállalkozás az, a mibe belefogott... bár ne is engedték volna, hogy azt az esztelen tervet végrehajtsa. Hátha nem sikerül neki, hátha életével fog fizetni... Ily nagy volt a városban az aggodalom.

— Vagy Holofernes fejét hozom magammal, vagy nem fogok visszatérni.

Ezekkel a szavakkal távozott a derék honleány és ki tudja, vajjon a kettő közül melyik teljesül.

S vajjon mi van az Úr könyvébe írva a városról? El kell-e vesznie csakugyan Betúliának, mint a többi erős, hatalmas városnak, vagy pedig az ellenségnek kell elvonulnia? Bizony az előbbi valószínűbbnek látszik s azért ha most Judit vállalkozása nem sikerül, elhatározták, hogy csakugyan feladják a várost, mert azt tovább tartani teljes lehetetlenség.

A város piaczn gyűlt össze napról-napra a lakosság, lesoványodott, kiéhezett alakok és — mintha csak az Isten csodája volna, — az éhhalál még egyet sem ragadott el közülök.

Ott gyűltek össze valamennyien és nem szüntek meg könyörögni Izrael Istenéhez, várván az égi jelet, a megszabadulást.

Végre a harmadik nap éjjelén kopogtattak a város kapuján...

Judit jött...

Nyomban megfújták a kürtöket s néhány percz múlva álmosan gyülekeztek össze fáklyavilág mellett a betúliaiak, kiknek Judit szó nélkül mutatta föl Holofernes fővezér véres fejét.

Izrael meg volt mentve...

A városbeliek örömrivalgásban törtek ki és dicsőítették az Istent, városuk fölszabadítóját...

*

Másnap reggel az asszirusok halálra rémülve látták, hogy fővezérük feje Betúlia falára van kitűzve...

Az első pillanatban fejüket vesztve szaladgáltak és keresték a fővezért, de csak a holttestét találták meg — fej nélkül.

A rémület természetesen még nagyobb lett . . .

Mitévők legyenek most? . . .

De még föl sem ocsudhattak meglepetésükből, mert a városbeliek kirohantak s egy percz alatt szétverték az egész sereget, elfoglalván a tábort és fölszabadítván Izrael népét az asszirusok rabigája alól.

JÉZUS ÉS NIKODÉMUS.

Vala pedig a farizeusok között egy Nikokémus nevű s a zsidóknál főrendű ember. Ez Jézushoz jöve éjjel...

János 3, 1—2.

NIKODÉMUS.

DVÖZLÉGY főpap, a kinek híre betöltötte immár egész Izraelt. Látnivaló, hogy csak Istentől jöhetnél közénk tanítóul, mert bizonyoságot tesznek erről csodatetteid, a melyeket senki sem képes végrehajtani, ha csak Isten nincs vele. Azért jöttem tehát, hogy hallgassam tanításodat.

JÉZUS.

Látom szived szándékát... Azért bizony mondom neked, hogy csak az lehet Isten országának tagja, a ki újjászületik, hogy méltó lehessen Atyám országára.

NIKODÉMUS.

Újjászületni? ... Hogyan volna az lehetséges, mikor a természet törvényei szerint az ember csak egyszer születik...

JÉZUS.

Nem testi újjászületést értek. Lelkileg kell újjászületned a vizkereszttségben, a Szentlélek által. A ki pedig

ezt nem teszi, az nem megy be az Isten országába. Nemcsak testi, hanem lelki világ is van. Nemcsak testileg, hanem lelkileg is születünk. Én az utóbbit értettem. Külsőleg észre nem vehető ez a lelki születés, valamint a szelekről sem tudhatjuk, hogy honnan jönnek és hová mennek.

NIKODÉMUS.

Hogyan történhetik ez?

JÉZUS.

Csudálatos, hogy te tanító vagy Izraelben és még sem tudod a törvényekből, vagy a prófétákból, hogy hogyan kell az embernek a vízkereszttségben a Szentlélek által újjászületnie. Csak a tényekről szólok és nem hisztek nekem... csak emberi dolgokról, az emberi lélek titkairól beszélek nektek s azt sem értitek meg... hogyan fogjátok megérteni ezek után az Istenség titkait? Pedig egyedül én vagyok hivatva a lelkek és a menyek titkait fölfedni előttetek. A ki az ember fiainak hisz, az fölmagasztaltatik, a ki pedig neki nem hisz, az a mélységbe vettetik. Mert nem ítélni, hanem a világot üdvözíteni küldte Isten az ő egyszülött fiát, hogy föláldozza őt az emberiség bűneiért. Világosságot hoztam az emberiségnek, de a földönlakóknak nem kell a világosság, hanem a sötétség, mert a sötétben nem látja senki gonosz tetteiket.

NIKODÉMUS.

És elégséges, ha a kereszttségben újjászületünk?

JÉZUS.

Igen, de csak akkor, ha az újjászületés állapotában mindvégig híven megmaradunk.

NIKODÉMUS.

És mit kell cselekednünk, hogy ebben az állapotban megmaradhassunk ?

JÉZUS.

Hinnetek kell mindazt, a mit az Isten egyszülött fia és prófétái által kinyilatkoztat. Követnetek kell azokat a törvényeket, a melyeket ő kiszab és a szerint kell berendeznetek egész életeteket, hogy a jó cselekedetek útjáról le ne térjete. Szükséges tehát a keresztség, a hit és az Isten törvényei szerint való élet... Azért mindenki, a ki méltó akar lenni életében az Isten országára s halála után a tulvilágra : — kövesse az én életem példáját és haladjon az én nyomdokaimban, hogy fölmagasztaltassék...

NIKODÉMUS.

Jól megjegyeztem magamnak szavaidat, Isteni Mester és meg fogom fontolni a jövőben követendő eljárásomat.

Addig béke veled...

*

Ez után a rövid beszélgetés után Nikodémus eltávozott Jézustól és heteken át elmélkedett az Üdvözítő szavai fölött.

Tanuja lévén a Megváltó magasztos életének, csodáinak, könnyű volt belátnia, hogy Jézus minden szava egy-egy igazság volt s legyőzve érezvén magát, megkeresztelkedett és egész életét Krisztus követésében töltötte el.

Nagy dolog volt ez pedig, mert abban az időben a farizeusok magukat a világ legbölcsebb embereinek tartották és így azt hitték, hogy az ő elveik megdönthetetlenek...

De Nikodémus kivétel volt...

Bár hozzá hasonlók volnának a mai kor hitetlen és erkölcstelen tanítói is!

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

MESE A NAPKELETI BÖLCSEKRŐL.

— Francziából. —

A három bölcsh király, Boldizsár, Menyhért és Gáspár tömjént és myrhát vivén, elindultak a gyermek Jézust fölkeresni, de minthogy nem igen ismerték az utat Betlehembe, menetközben eltévedtek és minekutána áthaladtak egy mély erdőn, késő este Langres tartomány egyik falujába jutottak. Fáradtak voltak, a karjaik már alig birták el azokat az edényeket, a melyekben a Mária fiának szánt illatszerek voltak; de legjobban az éhség és szomjuság gyötörte őket. Bekopogtattak tehát a falu legelső házának kapuján, hogy ott szállást kérjenek.

Ez a ház, vagy inkább kunyhó, a mely csaknem egy erdő szélén állt, egy Fleuriot Dénes nevezetű favágóé volt, a ki már régen élt ott zsugori módon feleségével és négy gyermekével.

A kunyhó sárból volt építve, a teteje földből és mohból úgy, hogy esős napokon a víz keresztül szivárgott rajta.

A három király fáradságtól úzve bezörgetett az ajtón és mikor a favágó azt kinyitotta, kérték, adna nekik vacsorát és szállást.

— Jaj jó emberek, válaszolt Fleuriot, nekem csak egy ágyam van a magam és egy a gyermekeim szá-

mára; vacsorára pedig csak vizbenfőtt burgonyát és rozskenyeret adhatnék. Mindazonáltal lépjetek be és ha nektek nem lesz kényelmetlen, igyekszünk szolgálato-
tokra lenni.

Beléptek. Burgonyát adtak eléjük, a melyet ők mohón költöttek el; a favágó és felesége átengedték nekik ágyukat, a hol mélyen el is aludtak, kivévn Gáspárt, a ki szerette a kényelmet, de most szűk volt neki a hely a kövér Boldizsár és az óriás Menyhért között.

Másnap reggel, mielőtt utjokat folytatták volna, Boldizsár, a ki hármuk között a legbőkezeűbb volt, így szólt Fleuriothoz.

— Valamivel meg szeretném hálálni, hogy nekünk szállást adtatok.

— Jó szívvvel adtuk, nem kívánunk érte semmit, felelte a favágó, de azért mind a két kezét tartotta...

— Pénzem nincs, szólt ismét Boldizsár, de adok egy emléket, a mely annál többet ér.

Zsebébe nyult, a honnan egy kis keleti sípot húzott ki, Fleuriotnak ajándékozva azt s míg a favágó kissé csalódva fintonította el arczát, így folytatta:

— Ha valaha valami kívánságod lesz, fujj evvel a levegőbe s óhajod kétségtelenül teljesedni fog. Vedd, bizzál benne és soha se vond meg az alamizsnát és a szállást a szegény emberektől.

*

Mikor már a három király eltűnt az ut kanyarulatánál, Fleuriot Dénes így szólt a feleségéhez, megvetőleg forgatván kezében a sípot:

— Inkább egy juhot hozott volna számunkra ez a vendéglátás, mint ezt a kis fuvolát; hanem azért

mindjárt belefujok, hadd lássam, vajjon nem tartottak-e bolondokká bennünket.

Majd így folytatta.

— Azt kívánom, hogy ebédünk fehér kenyér, szarvaspástétom és egy üveg jó bor legyen.

Aztán a levegőbe fújt a síppal és abban a pillanatban, nagy csodálkozására egy asztal jelent meg előtte fehér abroszszal leterítve, rajta kenyér, pástétom és bor.

Miután meggyőződött, hogy a síp valóban oly csodás erejű, gondolható, hogy rögtön mindenfélét kívánt, a mi csak eszébe jutott. Kívánt vacsorát, kívánt új ruhát magának, feleségének és gyermekeinek, zsebeiket tele arannyal, bőségesen fölszerelt asztalt és mikor már betelt a sok mindenféle kívánsággal, ő lett a tartomány egyik leggazdagabb embere. Kunyhója helyébe hatalmas kastélyt építtetett, melyben a legfinomabb butorok és tapéták pompáztak és azon a napon, mikor már a palota teljesen rendben volt, nagy házfőlavató ünnepet tartott.

Gazdagon megrakott, ezüsttől és fénytől pompázó asztal körül ültek a környék legnagyobb urai. Ő maga feleségével az asztalfőn ült s úgy fel voltak mind a ketten ékesítve mint valami kincsesszekrény; míg a meghívott zenészek egy fönséges csarnokban a legbájosabb áriákkal gyönyörködtették a vendégeket. Hogy az ünnepet meg ne zavarják, megparancsolta embe-reinek, hogy alkalmatlankodókat és koldusokat semmi-féle ürügy alatt ne engedjenek az udvarba lépni és a kapuba két hatalmas, ördögi szolgát állított, botokkal fölfegyverkezve, a kiknek hivatásuk volt távol tartani a környék minden rongyos és tarisznyás alakját.

Igy nem is háborgatta őket senki. A meghívottak

szivből örültek, teli szájjal ettek, szürcsölték a jó bort és vigadtak telt gyomorral...

*

Ugyanazon az estén a napkeleti bölcsek lerakván az ajándékokat a gyermek Jézus lábai elé, visszaindultak Betlehemből. Átkelvén az erdőn, rögtön megismerték azt a kis falut, a hol megháltak, rögtön észrevették a ragyogó kastélyt és Gáspár tréfálkozva szólította meg Boldizsárt.

— Kiváncsi vagyok, vajjon a mi emberünk nem élt-e vissza sípoddal és hogy ha azóta meggazdagodott, vajjon megtartotta-e a szegény emberek iránt tett ígéretét.

— Meglátjuk, felelte lakonikusan Boldizsár.

Koldusoknak öltöztek, ékes ruháikat rongyokkal cserélték föl és megjelentek a palota kapujánál éji szállást kérve; de ott durván fogadták őket és mivel nagyon könyörögtek, zaj keletkezett; erre kidugta fejét az ablakon Fleuriot, a ki mikor észrevette a koldusokat, azt parancsolta, hogy uszítsák a kutyákat rájuk, mire azok olyan gyorsan eltakarodtak, a mennyire csak a lábaik engedték.

— Sejtettem, mondá a szkeptikus Gáspár, kinek lábát a kutyák megharapták.

— Jól van, felelte az óriási Menyhért, nem fog a paradicsomba jutni!... Majd meg tudja, mit ér a három király haragja!...

Eközben a vendégek vidáman mulattak tovább. Elérkeztek a desszerthez és Fleuriot, késsel a kezében, épen odalépett egy kolosszális lepényhez, mikor az udvarból egy négylovas diszes hintó csengőinek zaja hangzott föl. Fleuriot ismét az ablakhoz szorította az

orrát és látva, hogy még nemesebb vendégek érkeztek, parancsot adott, hogy azonnal vezessék föl őket. Ő maga egy fáklyával ment eléjük a terem ajtajáig. És ime, három király lépett be pompás koronával a fejükön, bibor öltözetben, drágakövekkel ékesítve. Fleuriot, a ki megismerte volt vendégeit, barátságos arczot mutatva erőltetett bókolással tessékelt be őket a szalonba.

— Köszönöm! mondá Boldizsár szárazon, mi nem maradunk vendégei olyan embernek, a ki oly rosszul fogadja a szegény embert, mint te.

— Ugy légy üdvözölve, a hogy megtartod ígéreteidet! kiáltotta nagy hangon Menyhért.

— Tehát te kutyáidat uszítod a koldusokra! tette hozzá Gáspár, fájós lábát tapogatva; megállj, majd bemutatkozom én neked arról az oldalról is, a honnan még nem ismeresz!...

És kihuzva zsebéből egy kis sípot, hasonlót ahhoz a melyet Fleuriotnak adott, belefújt. Hatalmas hangot adott a síp. És egy szempillantás alatt asztal, vendégek, kastély, mind eltűntek és a favágó visszakerült egyedül és meztelenen az erdő szélére, sárkunyhója elé, feleségével és rongyos gyermekeivel.

— Szerencsére megmaradt a sípom! gondolta magában.

De hiába kutatta lyukas zsebeit; a talizmán a három királylyal együtt eltűnt.

*

Ettől az időtől fogva szokás, hogy mikor föl vágják a három király ünnepére süttött lepényt, az oldalait gondosan körül vágják a szegények részére...

ABIMÉLEK.

YAKRAN láthatjuk, hogy az alma messzire elgördül fájától; sokszor tapasztaljuk, hogy a fiak nagyon is különböznek az apáktól...

Okuljatok a gonosz Abiméleknek, Jero-Baal fiának példáján, a kinek szörnyű tette és rettenetes bünhödése a birák könyvében olvasható, intésül a fiaknak, hogy le ne térjenek atyjok nyomdokairól.

*

Hetven fiat hagyott hátra Gedeon, mikor elhalt, hogy azok kormányozzák Izraelt Isten bölcs igazgatása és törvényei szerint.

És a hetven testvér békében élt Efra városában egészen addig, míg egy rémes esemény véget nem vetett jámbor kormányzásuknak.

Volt ugyanis Szikemben Gedeonnak egy törvénytelen gyermeke, Abimélek, a ki sehogy sem tudott megbarátkozni avval a gondolattal, hogy ez a hetven férfiu tartsa kezében Izrael fölött azt a hatalmat, a melyre az ő nagyravágyó lelke is annyira vágyakozott. Sokáig törte a fejét, mit eszelhetne ki, hogy ő is feljuthasson arra a magas polczra, de végre be kellett látnia, hogy a hetven testvér között ő nem foglalhat helyet soha, bármennyire erőlködjék is.

Más eszközökhöz kellett hát folyamodnia.

És gonosz agyában szörnyű terv fogamzott meg, a melyet fájdalom, sikerült is végrehajtania.

Maga köré gyűjtötte Szikem város lakóit és a következő beszédet intézte hozzájuk :

— Atyámfiai! Ime, Jero-Baal atyám meghalt és most feleségeinek gyermekei, szám szerint hetven férfiak uralkodnak Izrael fölött. Kérdezem tőletek : helyes dolog-e az, hogy egy kormánypálczát hetven kéz igazgasson, hogy egy birói széken hetven bíró üljön? mert nem hetvenféle lesz-e majdan az ítélet is, a mely ajkukról elhangzik? Nem jobb lesz-e, ha én veszem kezembe azt a tiszteletet? Reátok nézve mindenesetre sokkal jobb lesz, mert atyafiatok vagytok és nem idegen. Adjatok azért mellém sereget és hatalmazzatok fel, hogy elfoglaltam Izrael birói székét.

Ily módon Abiméleknek sikerült fellázítania Szikem lakosait, a kik hadat adtak mellé, hogy cselekedjék, a hogyan akar.

Abimélek erre sietve Efrába ment, meglepte ott Jero-Baal házát és leöldökölte a fiaikat. Hetven közül csak a legifjabb, Joatám menekült meg, mert elrejtették.

Ez a vakmerő tett félelembe ejtette egész Izraelt s a városok kénytelen-kelletlen elismerték királyuk gyanánt Abiméleket.

De az igazságtalanul kiontott vér az Istenhez kiáltott boszuért, mint egykor Ábel vére.

Joatám, a ki egyedül menekedett meg az öldöklők fegyvere elől, egyenesen Szikembe, az összeesküvők főfészkébe sietett, hogy Abimélek ellen annak saját szövetségeseit lázítsa fel a gonosztett miatt.

— Ugy jártatok, mondta Szikem lakosainak, mint a fák, mikor királyt választottak. Először az olajfát,

azután a fügefát, majd a szőlőt hívták, hogy uralkodjék fölöttük s mikor egyik sem fogadhatta el a méltóságot, a galagonyát emelték maguk fölé. De az árnyék és gyümölcs nélkül való galagonyabokor semmit sem adhatott nekik. Éppen így vagytok ti is Abimélekkel. Kezébe adtátok azt a hatalmat, a melyet magatok is érvényesíthetnétek ; és majd meg fogjátok látni, hogy nektek árt vele...

Három esztendeig zsarnokoskodott Abimélek Izrael fölött és ez alatt a három év alatt mindenki meggyőződhetett arról, hogy Joatámnak csakugyan igaza volt. Rabszolgamódra bánt el azokkal, a kiknek a hatalmat köszönhetette. Gőgös elbizakodottságában nem ismert sem Istent, sem embert. Vétkes, kicsapongó életét napról-napra újabb rémtettekkel mocskolta be még jobban.

Lassan-lassan el is idegenedett tőle mindenki. Alattvalói eleinte magukba fojtották a jogos gyűlöletet, de végre az elégedetlenség egyre hangosabban jutott kifejezésre.

Legelőször Szikem lakosai lázadtak fel Abimélek ellen, de nem mertek hadat üzeni neki csak akkor, mikor Gaal vezérlete alatt egy harczos csapat érkezett a város megerősítésére.

Ez a csapat el is kezdte a harczot, de megveretett és a városba visszaüzetett.

Erre Abimélek Szikem ellen támadt. Egy napi erős ostrom után be is vette a várost s falait a földig lerontván, öldökölni kezdett, még az aggoknak és csecsemőknek sem kegyelmezvén.

Mintegy ezer főnyi tömegnek azonban sikerült a templomba menekülnie. Ezek a jámborok nem hitték Abiméleket oly ördögi lelkűnek, a ki a templomot még-

szentségtelenítené. De ez a gonosz férfiu a templomot is ostromolni kezdte. Mikor látta, hogy nem tudja azt sem bevenni, sem lerombolni, parancsot adott embe-reinek, hogy vágjanak fát az erdőben s gyujtsák föl Berit templomát. Ugy is tettek. Az ezer ember odaégett...

Igy bünhödött meg Szikem is, a miért segítséget nyújtott a gonosztett végrehajtásához.

Ezután a többi lázadó városokat akarta Abimélek megfenyíteni. De tervét nem hajthatta végre.

Szikem feldulása után Tebesz ellen vezette seregét s körülzárva a várost, rögtön az ostromhoz fogott.

A várbeliek erre a bástyatoronyba menekültek.

Abimélek itt is ugy akart eljárni, mint Szikemben a templom ostromával. Fát vágatott és körülrakta a bástyatornyot, de abban a pillanatban, mikor meg akarta a fát gyujtani, egy asszony a magasból nehéz kődarabot dobott fejére, a mely összezúzta a zsarnokot.

Erre fölkelt Izrael, hogy megboszulja Jero-Baal hetven gyermekének halálát s Abimélek atyafiai közül szintén hetvenet végeztek ki.

*

Tanuljatok ennek a gonosz zsarnoknak a példájából, a kinek szörnyű tette és rettenetes bünhödése a bírák könyvében olvasható, intésül a fiaknak, hogy le ne térjenek atyjok nyomdokairól.

És szükséges, hogy ezt ma is elolvassuk, mert ma is gyakran láthatjuk, hogy az alma messzire gördül fájától, sokszor tapasztaljuk, hogy a fiak nagyon is különböznek az apáktól...

A KAKASSZÓ.

S MIKORON kimene Jézus a tizenegy apostolokkal, mert Júdás nem volt velök, az Olajfák hegyére, elbeszélgetének a jövőendő dolgok felől és Péter erősen bizonykodék, hogy ha mindenki megbotránkozik is az Idvezítőben, ő sohasem fog megbotránkozni.

Akkor igen elszomorodott vala a Megváltó és ezeket mondá az apostolnak:

— Bizonyos vagy-é abban, hogy a miket mondasz, az való igazság.

Ki felele néki:

— Bizonyos vagyok, Mester, mert tudom az én elhatározásomat és esmérem az én szándékaimat mind lelkemben.

És mondá néki Jézus:

— Semmi felől sem lehetünk bizonyosak, mert lehetnek életünkben olyan pillanatok, a melyekre nem számítottunk sohasem és azért nem is tudhatjuk, hogy mik hogyan lesznek.

Akkor Péter nagyon megijede és azt mondá az Úrnak:

— Mit jelentsen az Uram, hogy a te pillantásod olyan komor és abból nem lehet jót, csak rosszat sej-

tenem. És én nagyon félek, mert tudom, hogy a mi a te könyvedben meg vagyon írva, az sohasem csálhatja meg az embert. És azért kérdezem tőled, hogy vajjon sejtet-é, hogy valami rossz vagyon felőlem nálad megírva, mert én jó szándékkal vagyok irántad.

Mire az Idvezítő felelvén, mondá:

— Jól tudom én azt, hogy nem rossz a szándék lelkedben ... De bizony bizony mondom néked, hogy minekelőtte a kakas még egyszer megszólalna, te meg fogsz tagadni engemet és gyáva félelemből titkolni fogod, hogy velem voltál és hogy engemet követél.

De felelé Péter és mondá:

— Inkább meghalnék, hogysem megtagadjalak tégedet és ha veled kell halnom, akkor sem fogom eltitkolni, hogy tégedet követlek.

Kinek így szólott az Istenember:

— Péter, Péter! emlékezzél meg ígéretedről, mikor a kakas megszólal.

Akkor az Idvezítő ott hagyván őket, félrevonult, hogy előkészüljön a nagy utra.

*

És mikoron vivék Jézust a szomorú éjszakában Kaifás háza felé, a tanítványok félelmökben mindnyáan elmenekülének, csak Péter követé messziről a Mesztert és utána ment vala Kaifás házába is és ott a tornáczon a szolgákkal a tűz mellé üle, hogy lássa mi lesz az ember fiával és kezeit melengeté, mert az éjszaka nagyon hűvös vala.

És a mint az apostol a tornácban ülne, járula hozzá egy szolgáló és megismervén Pétert, mondá neki:

— Bizonyosan te is avval a galileussal valál együtt.

És Péter hirtelen megijedvén, félelmében tagadni kezd vala és azt mondá a szolgálónak:

— Nem tudom, hogy mit beszélsz.

— És ekkor Péter először tagadá meg az embert...

*

Akkor kimene az ajtón és mikor egy másik szolgálóval találkozának, az is azt mondá az ottlevőknek:

— Ez, ha jól láttam, szintén a názáreti Jézussal vala együtt és követé őt.

De Péter így válaszola:

— Bizonyosan nem jól láttak a te szemeid.

És mikor a szolgáló nagyon erősködék, Péter ismét megtagadta az Urat és esküvel erősíté, hogy ő sohasem ismerte a názáreti Jézust és nem volt vele és nem is ismeré, hogy ki az.

És még ekkor Péter nem emlékeze vissza ígéretére, mert még akkor nem hallotta a kakasszót és nem is gondolt arra, hogy rosszat teszen.

*

Akkor az ottállók harmadszor is menének Péterhez és mondák néki:

— Még a szólásod is elárulja, hogy azok közül való vagy.

És ekkor Péter hangosan kezdé átkozódni és esküdözött vala, hogy nem ismeri és sohasem ismerte az embert.

És épen akkor megszólala a kakas és az apostol igen megdöbbene, mert eszébe juta ígérete és megemlékezett az Idvezítő szavairól és kimenvén a helyről igen megbánta vala vétkeit és keservesen síra...

*

És mikor már régen megbocsátott a föltámadt Istenember a bűnbánó Péternek, valahányszor csak kakasszót hallott a apostol, mindig sírva emlékezett vissza, hogy háromszor tagadá meg egykoron az Idvezítő Jézus Krisztust.

Kinek szent neve áldott legyen mindörökké Amen.

OSZK

Nemzeti Széchényi Könyvtár

JEREMIÁS SIRALMAI

JEREMIÁS SIRALMAI.

És lőn, minekutána fogságra jutott Izrael és elpusztult Jerusalemben, és sír e síralommal Jerusalemben, és elkeseredett szívvel fohászkodván és jajgatván, mondá:

I.

ALEPH.

A puszta város mint ül íme némán,
Holott előbb még zajjal telve volt . . .
És özvegy lett a népek asszonyából
S a nép fejedelme rablánczba hajolt.

BETH.

Busúl, sir éjjel; orczáján lefutnak
Bubánatos, keserves könnyei,
Nincs ki szeresse, nincs vigasztalója,
Baráti is most ellenségei.

GHIMEL.

Gaz zsarnokoktól nyomva, űzve Júda
Pogány népek honába költözik,
De óh, nem lel nyugalmat . . . ott is, ott is
Elérik, elfogják, kik üldözik.

DALETH.

Dicső Sion sok útja puszta, néma,
 Számos kapúja mind lerontatott;
 Papok sirása, sok szüzeknek búja,
 Mély bánat és keserv tanyázik ott.

HE.

Ellenség most a zsarnok im s a kényúr,
 Az Isten a gonoszt így bünteti . . .
 Jő és ítél a nép nyomorgatója
 S a kisdedet is börtönre veti.

VAU.

Fényét hová veszté Sion leánya?
 Üzött szarvasként fejedelmei
 Bujdosnak . . . de nyomukban üldözőik
 S rabbá lesz mind, menhelyét nem leli.

ZAIN.

Csufos napokban vissza-visszasírja
 A rab nemzet a régi, szebb időt
 S hogy hő imára, szentre nyílna ajka:
 Gaz ellensége megcsufolja őt.

HETH.

Honából számkiűzve Jerusalelem:
 Bünhödik, mert vétkezve vétkezett;
 Rossz sorsában most megvetik baráti
 S ő sír e meggyaláztatás felett.

TETH.

Tisztátalanságáért bünhödik most,
Leverve, nincs vigasztalója sem ;
Siránczik: „tekintsd e nagy nyomort óh
S e zsarnok ellenséget — Istenem !“

JOD.

Javát, kincsét az ellen elrabolja;
Pogányt a szentélyébe lépni lát,
Holott azoknak rég megtiltatott, hogy
Meglátogassák az Úr hajlokát.

KAPH.

Kenyérért esd a nép s balgán od'adja,
Hogy el ne vesszen — ékességeit,
„Oh lásd Uram, mily megvetett vagyok most“
Igy szól s hullatja, ontja könnyeit.

LAMED.

Lássátok óh, mindnyájan : az enyémnél
Súlyosb, emésztőbb fájdalom van-e ?
Mert megszédett — a mint mondotta — engem
Haragja napján az ég Istene.

MEM.

Magasból csontomat tüzzel kinozta
S szégyennel megfenyíte engemet,
Hálót vetett és bánatot lehelt rám,
Ily elhagyottá nagy haragja tett.

NUN.

Nyom a nagy Úr súlyos, nehéz igája,
 Mit bűneimből alkotott keze ;
 Fölkelni sem tudok saját erőmből,
 Reám oly átok-terhet helyezze.

SAMECH.

S elvette tőlem mind védelmezőim
 S vérünnepélyt rendelt én ellenem ;
 Sajtót tapos roppant haragja Júdán,
 E szűz leányon, ifju gyermekén.

AIN.

Inségben azt hiszem, távol van Isten,
 Lélek-vigasztalóm, — azért sirok,
 Szerette gyermekim kidőlnek rendre,
 Mert ellenség támad vesztükre sok.

PHE.

Pusztába nyujtja két kezét Sion ki,
 Jákobra ellenséget küld az ég
 S olyanná lett Jerusaleem közöttük,
 Mint a kit undok kór emészte rég.

SADE.

Szünj szóm ! Az Úr igazságos. Haragját
 Magam zudítám bűnnel ellenem . . .
 Most ifjaim s leányaim rabok mind . . .
 Lássátok népek ! így kell sinylenem !

KOPH.

Óh, mint hívám barátimat s csalárdul
Cserben hagyának ; — a vének s papok
Epedve étkeket mennek kutatni,
Hogy éljenek tovább is általok.

RES.

Riad s szorongva háborgatja lelkem
A bánatos keserv s a fájdalom . . .
A városon kívül a fegyver öl meg
S dögvész belül . . . sirj, sirj panaszdalom !

SIN.

Zokszóimat meghallja ellenségem
S örvend, hogy védőm is megátkozott . . .
De a buban sem hagyhat el reményem :
A szent vigasz napját te elhozod.

THAU.

Te akkor bűnükért *őket* szeded meg,
Miként engem megszedtél bűnömért
S igazságot szolgáltatol nekem, mert
Sokat fohászkodom s sok bánat ért.

II.

ALEPH.

Az Úr haragjában sötét homálylyal
Födé Sion leányát és dicső
Nagy Izraelt égből a földre dobta . . .
Haragja napján szörnyen büntet ő !

BETH.

Boszúja Jákob ékeit letépte,
Lerontá Júda ős erődeit
És meggyalázta Izrael szent földét
S földének minden fejedelmeit.

GHIMEL.

Gaz ellenség kezébe adta népét,
Gyilkos tüzet gyújtott Jákob körül,
Elvette Izrael minden erőjét
S arczán busult haragja képe ül.

DALETH.

Dicső, szentelt kezét elvonta tőlünk,
Sujtó nyilától elbukott hazánk . . .
Sion védője szörnyű bosszujának
Haragját, mint tüzet kiönti ránk.

HE.

Ellenségünkhöz lett az Úr hasonló,
Ledönté Izrael erős falát
S inséggel tölti el rombolt Judának
Minden fiát és minden asszonyát.

VAU.

Feledte ünnep-szombatját Sionnak,
Elpusztította a frigy sátorát,
Szent papját és királyát sem kímélte,
Rajtunk dühe mint vész viharza át.

ZAIN.

Csuful gyalázva áll im most az oltár,
Az ellenség az úr a tornyokon,
A szentély is megátkozott helylyé lőn,
Piszkos zaj hallik ott ünnepnapon.

HETH.

Hideg közönnyel végezé fölöttünk,
Hogy szétrombolja Izrael falát,
A bástya könyez és keserg a kőfal,
Vad rombolás, szemünk a merre lát.

TETH.

Tört záruk . . . és a nagy kapuk kidöntve;
Sok fejdelem pogány börtönben ül,
Nincs törvényünk s nem nyernek a proféták
Szent látomást titkos jövő felől.

JOD.

Jerusalemnek vénei hallgatnak,
Hamut hint a fejére mindenik
És durva szőrcsuhát övez magára
Fejök' némán a földre csüggetik.

KAPH.

Könyhullatástól a szemem homályos,
Bensőm háborg e nagy romlás miatt;
Hallom jajongását a kisdedeknek . . .
A város óh, mi szörnyü képet ad!

LAMED.

Lelkök lehet anyáiknak ölében
Adák ki ez ártatlan gyermekek
S az utcán elfogyatkozána úgy, mint
Azok, kiket megöltek a sebek.

MEM.

Mint morgó tenger, inséged s kinod nagy,
Sion leánya! írt ki ád neked?
S hogy vigaszt nyujtsak roppant bánatodban,
Óh kit mondjak hasonlónak veled?

NUN.

Nem tárták föl neked, minő bűnös vagy,
Nem is tarthattál így bűnbánatot;
Hamis proféták szoltak nagy jövőről...
És im mily pusztulás nem rejlik ott!

SAMECH.

Süvöltenek s fejet ráznak fölötted,
Kezők tapsol s az ajkuk így kiált:
„Ez hát az a híres szépségű város,
Mely a világon első helyen állt?”

PHE.

Piszkos szavakkal nyitják szájokat rád
Kárörvendéssel így kiáltva fel:
„Eljött a várva várt nap is, megértük,
Jertek, most szaggassuk szét, nyeljük el!”

AIN.

Igy teljesíté im szavát az Isten,
A mint megmondá még idők előtt;
Erőt adott ellenségnek fölöttünk
S átok gyanánt reánk küldötte őt.

SADE.

Szavunk azonban még kiált remélve :
Ömölj könyünk csak nappal, éjjelen,
Ne adj nyugtot te árva nép magadnak,
Csak sirj, csak sirj, siráinkozz szüntelen.

KOPH.

Óh csak kiálts őrtállva éjszakánként,
Szived panaszát tárd az Úr elé,
Emelkedj hozzá kisdeded lelkéért,
Mert azt az éhhalál im elvevé.

RES.

Rémmódra bántál óh Uram, népeddel!
Irgalmat a kisdéd se kaphatott,
Szentélyedben lepték meg a profétát,
Szentélyedben leölték a papot.

SIN.

Zajos fegyvertől hullt el ifju és szűz
Im ott fekszenek halva: gyermek, agg,
Harag napján kinek sem irgalmaznál,
Óh, akkor pusztításod szörnyü nagy!

THAU.

Te hívtad ellenségem áldozatra
S a tornak ára önvérem vala
És jött az ellenség s a kit neveltem,
Fiam emésztetett föl általa...

III.

ALEPH.

Az ő haragjának szörnyű vesszejében
Láttam inségemet...
Világosság helyett rémes sötétségbe
Hurczolt el engemet,
Csak én rám fordítá kezeit s mindennap
Csapással illetett.

BETH.

Bőrömet, husomat megfonnyasztá rútul,
Megtörte csontomat,
Keserű kínokból és sanyarúságból
Vont körém sánczokat,
Sötétbe helyezett engem, mint az örök
Halállal holtokat.

OHIMEL.

Köröskörül nehéz, súlyos bilincsekkel
Rakott meg engemet
S hogyha imádkozom, könyörgő lelkemmel
Haragja vissza vet;
Kövekkkel zárta el menekvő utamat
S tévutra vezetett.

DALETH.

De leső oroszlán, ólálkodó medve,
Rab állat lett nekem . . .
Elzárta utamat, megrontott, elhagyott
Engemet Istenem.
Megvonta kezivét és nyila céljául
Állított ki engem.

HE.

Erőmet kiölte. Vesémbe bocsátá
Tegzének nyilaít
S most a nép ajkáról egyre kell hallanom
Gúnyoló dalait ;
Betölt az Úr engem számtalan keservvel
S örömmel részegit.

VAU.

Fogaimat mind, mind sorra kitördelte,
Hamuval étetett,
Elfeledtem a jót és a békeségtől
Lelkem elűzetett.
Minden bizalmam és minden reménységem
Az Úrban — elveszett.

ZAIN.

Csupán inségemről s nagy keserveimről
Emlékezz meg Uram . . .
Lelkem azt sugalja, hogy te emlékezve
Emlékszel meg rólam,
Azért bizom benned, mert fájó lelkemben
Ezt jól átgondoltam.

HETH.

Hogy még el nem fogytunk, az Uram csupán csak
A te kegyességed,
Reggelenként újra s újra tapasztalom :
Nagy a te hűséged;
Osztályrészem az Úr, mondja az én lelkem,
Azért várlak téged.

TETH.

Teljes jóság az Úr az őt keresőkhöz
S a benne bizókhoz,
Csak nyugodtan s szelid csendességgel várjuk,
Mig szabadulást hoz ;
Jó annak, a ki már korán hozzászokott
Terhelő igához.

JOD.

Jármát Urának im fölvette magára,
Ajka mit sem beszél,
Leborul a porba s néma félelemmel,
Hő reménynyel remél,
Orcáját tartja az őt vadul verőhöz
S gyalázatban így él.

KAPH.

Kik bánják bűnöket s jobbulni akarnak :
Az Úr nem űzi el,
Még a megvetett is irgalmasságában
Szelid könyörre lel,
Mert az ember fiát nem szívből veti meg,
Nem szívből űzi el.

LAMED.

Lába börtönökben sinylődő foglyokat
Soha el nem tipor;
Hogy elrejtessék az Isten szeme elől
A gyarló földi por,
Hogy a törvényben az ember elüttessék:
Nem akarja az Úr.

MEM.

Más parancsolhat-e mint az Úr s mondhatja
Valaki, hogy legyen?
S akár jó, akár rossz, nem a Fölségesnek
Szent szájából megyen?
Mért zugolódik hát büntetése miatt
Ez az emberi nem?!

NUN.

Nagy Istenünk felé siessünk keresni,
Vizsgálni az utat,
Emeljük az égbe kezünket, szívünket
S imádjuk az Urat,
Azért haragszik ő, mert mi ingereltük
És mi tettünk rútat.

SAMECH.

S haragba öltözve, azért vert, öldökölt,
Nem kimélt bennünket,
Felhőbe öltözött, hogy meg ne hallhassa
Hő könyörgésünket,
Idegen népek közt szemetté, undorra
Rendele bennünket.

PHE.

Parázna szájukat feltátják ellenünk
Mind az ellenségek,
Romlásaink lettek nekünk és töreink
A jövőndölések ;
Könyeim a népnek nagy romlása felett
Patakként ömlének.

AIN.

Ime az én szemem nem szűn áradozni,
Nyugodalmam nincsen,
Mig reánk nem tekint s meg nem lát bennünket
Menyekből az Isten ;
Elfogyott erőm s a város népe miatt
Kesereg a szívem.

SADE.

Szőkevény madárként üznek ellenségim
Ok nélkül engemet,
Követ tettek reám és gyarló életem
Mély verembe esett ;
„Elvesztem!“ mondtam, hogy a hab összecsapott
Szegény fejem felett.

KOPH.

Óh, Uram ! nevedet hívtam segítségül
Ama mély veremből,
Halld most is szavamat, s ne fordítsd el füled
Könyörgő lelkeimtől,
Szabadíts meg most is, valamint egykoron
A veszedelemből.

RES.

Rólam ítélj Uram, teremő Megváltóm,
 Rólam és lelkemről,
 Te látod az ő nagy gonoszságaikat:
 Itélj ügyem felől;
 Látod nagy dühöket, minden szándékukat,
 Óvj boszujok elől!

SIN.

Zugni hallod az ő gyalázó szavokat
 S tervöket ellenem;
 Minden beszédökkel arra törekednek,
 Hogy ártsanak nekem;
 Lássad: lefektökben avagy fölkeltekben
 Mint gúnyolnak engem.

THAU.

Te megfizetsz nekik igazságos Uram
 Tetteikhez mérten,
 Paizsul szívökre sanyarúságot adsz,
 Így állsz boszut értem;
 Üldözd haragodban s pusztítsd Uram őket,
 Egyebet se kértem!

IV.

ALPH.

Az arany szinei meghomályosodtak
 S a szentély kövei mind, mind széthányódtak
 Az utcza szögletén.

BETH.

Biborban, aranyban talpig tündöklének,
Sion fiai s most mint cserépedények,
Olyanokká lettek.

GHIMEL.

Gaz szörnyeteg, vad is szoptatja kölykeit,
Csak az én népem nem táplálja gyermekit,
Mint hűtlen strucczmadár.

DALETH.

Dadogó csecsemők szomjtól elepednek,
Kenyeret kérnek az éhező kisdedek
S nincs, ki adna nékik.

HE.

Elvesznek az uton, akik dúskálódtak
És a kik biborban, gazdagságban voltak:
Most undokság bérük.

VAU.

Felforgatott a nagy viharok bösz dühe,
Mert nagyobb, valamint Szodomának bűne,
Népem gonoszsága.

ZAIN.

Csillogó zafirnál sokkal ékeesebbek,
Frissen esett hónál fehérebbek, szebbek
Az ő fejedelmeik.

HETH.

Holt szénnél feketébb most az ő orcájok,
Emésztő száraz kór lelke szállott rájuk,
Szánandó csontvázak!

TETH.

Terméketlen éhség kiket halomra ölt,
Nagy pusztító fegyver gyorsan leöldökölt:
Sokkal jobban jártak.

JOD.

Jöttek asszonyok és gyermekük' főzték meg
Romlása idején szánandó népemnek,
Hogy legyen enniök.

KAPH.

Kiönté bújának boszuját az Isten,
Szörnyű haragjának talán vége sincsen,
Elpusztítja Siont.

LAMED.

Lakói nem hitték volna soha és im
Bemegy az ellenség a város kapuin
S lerombolja földig.

MEM.

Mert gonoszak voltak mind az ő papjai
S hamis prófétáknak vétkezők tanai,
Ezért jött el végünk.

NUN.

Nyomorult tévelygők az utcán futkostak,
Vértől megfertőzve vak gyanánt bujdostak,
Nem tudván mit tenni.

SAMECH.

S ezt kiálták nekik oda az igazak:
„Távozzatok!” — És a gonoszok távoztak,
De nem leltek nyugtot.

PHE.

Papok orczáját kik előbb nem tisztelték
És az öregeket kigúnyolni merték:
Nem kapnak kegyelmet.

AIN.

Im megfogyatkozva segítséget vártunk
Szomszéd nemzetektől, — ámde csalódásunk
Határtalan vala.

SADE.

Szomorkodva járunk végig az utcákon,
Nem lesz már több napunk ezen a világon,
Elérkezett végünk.

KOPH.

Óh, mily gyorsak voltak a mi üldözőink,
Hegyeken völgyeken futó kergetőink,
A kik lestek reánk.

RES.

Ránk küldötte őket az Úr, mert vétkeztünk,
Kinek árnyékában élni igyekeztünk
A világ végéig.

SIN.

Zeneszónál örül, vigad Édom lánya . . .
De mulatozását holnap hamar bánja,
Ha rátör az ellen.

THAU.

Te pedig, Sionnak lánya, megmenekülsz
Megtérvén újra a jobb életbe kerülsz
S a bűnös nép lakol!

V.

Emlékezz meg Uram, hogy mi történt rajtunk,
Lássad, hogy mindnyájan gyalázatban vagyunk.
Örökségünk része idegenre szállott.
Házunk nem a mienk . . . idegen tanyáz ott,
Árvák, apátlanok, anyátlanok lettünk,
Még a vizünket is pénzünkön kell vennünk.
Vontató igába fognak be bennünket
S verejtékünk árán vesszük kenyerünket.
Atyánk vétkeiért ime, mi bűnhődünk
Szolgák uralkodnak zsarnokul felettünk.
Fegyver les reánk, ha a pusztában járunk,
Éhségtől kiaszva megmentőnkre várunk.

Meggyalázzák Sion nőit és szüzeit,
Nem kimélik Juda fejedelmet s véneit.

Az ifjak, gyermekek kínozva elesnek,
Ártatlan aggóknak életére lesnek.

Szfvünknek öröme panaszos siralom,
Vétkeinkért büntet az égi hatalom.

Szomorú a szivünk, homályos a szemünk,
Sion vadak hona, mi pedig elveszünk.

Csak neked végtelen, Uram Isten, léted,
Minden nemzedéket túlél dicső széked.

Örökké hát rólunk mért feledkeznél el,
Ily hosszú ideig bennünket mért hagysz el?

Téríts minket hozzád Uram és megtérünk,
Hajdani időnket add óh vissza nekünk.

De te elvetettél, mert gonoszat tettünk
S fölötté nagy szentelt haragod ellenünk...

OSZK

